Receb 1434

tevhid

"Tağut'a kulluk etmekten kaçınıp, Allah'a yönelenlere müjde vardır..." (39/Zümer, 17)

Aylık İslamî Eğitim Dergisi | HAZİRAN 2013 | YIL: 2 | SAYI: 17 | FİYATI: 5 ₺

﴿ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ ﴾

"Ahiret yurduna gelince; asıl hayat yurdu işte orasıdır."

(29/Ankebut, 64)

حي على الفلاح

GECE NAMAZI

وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَسَىٰ أَنْ
يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا

"Geceleyin uyanıp, yalnız sana mahsus olarak fazladan namaz kıl.
Belki de Rabbin seni övülecek makama yükseltir."
(17/İsrâ, 79)

Bitişi Başlangıç Olan Yolculuk: Ölüm

RECEB 1434
HAZİRAN '13 SAYI: 17

بسم الله الرحمن الرحيم

Hamd Allah'a, Salat ve Selam Rasûlü'ne olsun…

İsmi soğuk ve korkutucu, kendisinin hangi lahzada bizlere yetişeceği belli olmayan, tüm mahlukatın ortak paydası olan ölüm, bizleri Rabbani bir terbiye ile terbiye eden konumda olmalıdır.

İnsanoğlunun gaflet içerisinde sürekli uzak gördüğü, nefsinin kapısına dayanmayacağını zannettiği ölüm, aslında düşünmekte müdavim olması gereken ve kendisini onun pençesinde görmesi gereken dört harflik dünya faniliğidir.

Çok kıymetli iki kardeşimize bunların yetişmesi, *'acaba nefesini ensemde hissetmem gereken ölüme ne kadar hazırım? Ne kadar ölüm ile iç içe, ne kadar dünya ile iç içeyim?'* sorularını gündemimize getirmeli değil mi?

Onlar yaşadığı gibi bu dünyadan imtihanlarına nokta koyarak ayrıldılar. Peki ya bizler? Dünya meşgalesinin gündemini iliklerine işleyenler gibi bir sonumuz mu olacak? Yoksa derdi Allah *subhanehu ve teâlâ* olanlar gibi mi olacak?

Allah'ım sen canlarımızı senin yolunda, senin için çabalarken, sana karşı selim bir kalpte sebat ederken al. Bizleri şehitler zümresinden yaz. Sen ki dua edenlerin duasına icabet edensin. Allahümme Amin.

'Alemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun' duamız ile…

Editör

İÇİNDEKİLER

tevhid

Aylık Dergi
Receb 1434
Haziran 2013
Sayı: 17
Fiyatı: 5₺

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:
Emre UYAR
Yayın Türü:
Yaygın Süreli

Reklam ve Abonelik:
info@tevhiddergisi.com
www.tevhiddergisi.com
Adres: Barbaros Mh. 9/2 Sk. No:12A-B Bağcılar/İSTANBUL
Abonelik İçin: 0 534 086 95 76

Yazışma Adresi: Emre UYAR
Güneşli Merkez Postane P.K. 51
Bağcılar/İstanbul
Basım: Step Matbaacılık
Göztepe Mah. Bosna Cad. No:11
Mahmutbey-Bağcılar/İstanbul
Tel : 0 (212) 446 88 46

EBU HANZALA

İhtilaf Fıkhı

-2- Akaid Meselelerinde Vuku Bulan İhtilaf

Allah Rasûlü'nden kalan mirasla yetinmeyen ve Aristo'nun mantığına, Yunan'ın felsefesine yönelenler hüsrana uğradıkları gibi, başlattıkları kötü sünnet, çağların sapmasına neden oldu.

Allah'ın Adıyla...

Allah'a *subhanehu ve teâlâ* hamd, Rasûlü'ne salat ve selam olsun.

Bir önceki yazımızda İslam ümmetinde vuku bulan ihtilaflara dair örnekler vermiştik. Ve bu örneklerden umumen ihtilafın iki kısım olduğu kanaatine varmıştık. Çünkü Allah *subhanehu ve teâlâ* ve Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* ihtilafın bir kısmını kabul edip göz yumarken, bir kısmına şiddetle karşı çıkmıştı. Buna binaen İslam alimleri *'geçerli-geçersiz', 'övülen-yerilen'* vb. isimlerle dini meselelerde vuku bulan ihtilafı iki kısma ayırmıştı.

Baştan söylemeliyiz ki; akaide taalluk eden meselelerde, asıl olan ihtilafın olmamasıdır. Akaid konusunda vuku bulan ihtilaflar genel itibariyle yerilmiştir. Bunun en belirgin sebebi; İslam ümmetinin akide etrafında toplanıyor olmasıdır. Bir başka tabirle, ümmeti bir arada tutan harç, ümmet binasının üzerinde yükseldiği temel, akidedir. Bundan dolayı esasta ihtilaf ve ayrılık kabul edilemez.

" 'Dini ayakta tutun ve onda grup grup ayrılmayın', diye Allah'ın Nuh'a tavsiye ettiğini, sana da vahyettiğimizi, İbrahim'e, Musa'ya ve İsa'ya tavsiye ettiklerini, size de dinin kuralları yapmıştır. Müşrikleri davet ettiğin şey, onlara ağır gelir. Allah, dilediğini kendine seçer ve kendine yönelen kimseye yol gösterir. Onlar, aralarındaki hırs ve haset yüzünden, kendilerine bu hususta bilgi geldikten sonra ayrılığa düştüler ve Rabbin, muayyen bir zamana kadar onlara azap etmemeyi takdir etmeseydi, aralarında çoktan hükmedilirdi ve onlardan sonra kitaba vâris olanlar da bu hususta elbette şüphe içindedir, tereddüde düşmüşlerdir." [1]

1. *42/Şura, 13-14*

Akaid noktasında vuku bulan ihtilaflarda bu ayet çok önemlidir. Çünkü Allah *subhanehu ve teâlâ* başta Nuh *aleyhisselam* olmak üzere tüm *'Ulu'l Azm'* Peygamberlere ortak bir şeriat/kanun kılmış, *"... Dini ayakta tutun ve onda grup grup ayrılmayın"* buyurmuştur.

Biliyoruz ki; şeriat iki kısımdır.

- Belli zamanın maslahatı gözetilerek teşri kılınan şeraitler. Ki bunlar gözetilen maslahat değişince kaldırılırlar.
- Dinin aslından olan ve her Peygamber döneminde geçerli olan şeriatlar. Bu kısma dahil olanlar dinin özüdür.

İmam Kurtubi *rahimehullah* bu ayetin tefsirinde;

'...Dini ayakta tutun'dan kasıt; Allah'ın birlenmesi ve O'na itaat, kitaplara, Rasûllere ve ahiret gününe iman ve bunun dışında kişinin yerine getirdiğinde Müslüman olabileceği şeylerdir. Onda ayrılığa düşmeyin; yani ihtilafa düşmeksizin onu devamlı bir surette muhafaza edin.' [2]

İbni Kesir *rahimehullah* bu ayetleri tefsir ederken:

'Bütün Peygamberlerin getirmiş olduğu din ise, tek ve ortağı olmayan Allah'a ibadettir. Nitekim başka bir ayeti kerimede:

"Senden önce hiçbir Rasûl göndermedik ki ona: 'Benden başka İlah yoktur; şu halde bana kulluk edin' diye vahyetmiş olmayalım." [3] *buyrulurken,*

Bir hadiste de:

"Biz Peygamberler topluluğu baba bir, ana ayrı kardeşleriz. Dinimiz birdir." buyurulmaktadır.

Yani her ne kadar şerîatleri ve metodları farklı da olsa, onlar arasındaki müşterek olan kısım, tek ve ortağı olmayan Allah'a ibadettir. Nitekim başka bir ayeti kerimede:

"Sizden her biriniz için bir yol, bir şeriat kıldık." [4] *buyrulurken,*

Allah Teâlâ burada da şöyle buyurmaktadır:

"Dini ayakta tutun ve onda grup grup ayrılmayın." [5]

Allah Teâlâ bütün Peygamberlere toplanmayı, birleşmeyi, ünsiyeti ve cemaati tavsiye buyurmuş ve onları parçalanmaktan, ihtilâftan men etmiştir.'

İmam Şekvani Fethu'l Kadir'inde bu ayetleri tefsir sadedinde: *'Yani Peygamberlerin ihtilaf etmediği, kitapların birbirlerine muvafık olarak indiği tevhid, İslam dini, şeriatların esasını ve Allah'ın subhanehu ve teâlâ sana vahyettiği Kur'an'ı, İslam şiarlarını, şirkten beri olmayı Allah size izah ediyor.'*

Asılda ihtilafa düşmüş insanların bir araya toplanması mümkün değildir. Çünkü bu dinin insanları davet edip, etrafında birleştirdiği esas, tüm Rasûllere vahyedilen ortak davettir.

Zaten Peygamberlerin gönderiliş amacı akaid hususunda ihtilafa düşen ümmetlerin arasında hükmetmek ve onları asla davet etmektir. Akaidden kastımız *'inanılması ve reddedilmesi'* zaruri olan meselelerdir. Yukarıda zikredilen tefsirlerde alimler ortak şeriatı tevhid ve akaidle tefsir etmişlerdir. Bu tefsirin en kuvvetli kısmı olan Kur'an'ın Kur'an'la tefsir edilmesi babındandır. Konumuzla alakalı olan başka bir ayette Allah *subhanehu ve teâlâ*;

"İnsanlar tek bir ümmet idi. Allah, Peygamberleri müjdeci ve uyarıcı olarak gönderdi; insanların ayrılığa düştükleri hususlarda aralarında hüküm vermek için, onlarla birlikte hak olan kitabı da indirdi. Ancak kitap verilenler, kendilerine belgeler geldikten sonra aralarındaki kıskançlık yüzünden onda ayrılığa düştüler. Allah ise iman edenleri, onların hakkında ay-

2. Özetle.
3. 21/Enbiya, 25
4. 5/Maide, 48
5. 42/Şura, 13

rılığa düştükleri doğruya kendi izniyle ulaştırdı. Allah, dilediğine doğru yolu gösterir." [6]

İnsanlar Peygamberlerin ortak mesajı olan Allah'ı ibadette birleyip, O'na ortak koşmama esasında ihtilafa düşünce Allah *subhanehu ve teâlâ*, Peygamberler gönderdi. Gayeleri yanlarında bulunan kitaplarla insanların arasında hükmetmek ve hakla batılı birbirinden ayırmaktı. Allah kendine hakkıyla iman etmiş insanların delil ve basiret üzere olmasını istediği için bu vesileyle onları doğru yola eriştirdi.

İbni Abbas *radıyallahu anh* bu ayetin tefsirinde: *"Adem aleyhisselam ve Nuh aleyhisselam arasında on asır vardı. İnsanlar bu süre zarfında hak üzere idiler. İhtilaf edince Allah müjdeleyici ve uyarıcı Peygamberler gönderdi."* [7]

Diyebiliriz ki Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* istediği, akaid hususunda insanların tek bir yol üzere olması ve ayrılığa düşmemesidir. Allah *subhanehu ve teâlâ* bu emri tüm Rasûllere ortak şeriat olarak vahyetmiştir. Buna rağmen insanlar ayrılığa düşerse bunu çözmek ve iman edenleri doğru yola iletmek için Peygamberler göndermiştir. Vahyin Müslümanlara kazandırdığı bilinç de bu yöndedir. Günümüzde özellikle neye davet ettikleri belli olmayan, gereksiz bir vahdet kavramını dillerine dolayan ve bunu süslü gerekçelerle izah edenlere dikkat edilmelidir. Asılda ihtilafa düşmüş insanların bir araya toplanması mümkün değildir. Çünkü bu dinin insanları davet edip, etrafında birleştirdiği esas, tüm Rasûllere vahyedilen ortak davettir.

"Andolsun, biz her ümmete: 'Allah'a kulluk edin ve tağuttan kaçının' (diye tebliğ etmesi için) bir elçi gönderdik. Böylelikle, onlardan kimine Allah hidayet verdi, onlardan kiminin üzerine sapıklık hak oldu. Artık, yeryüzünde dolaşın da yalanlayanların uğradıkları sonucu görün." [8]

"Senden önce hiçbir elçi göndermedik ki, ona şunu vahyetmiş olmayalım:'Benden başka ilah yoktur, öyleyse bana ibadet edin.' " [9]

Bunun daha iyi anlaşılması için Peygamberimizin *sallallahu aleyhi ve sellem* bu konudaki uyarılarına dikkat etmek gerekir. O, önceki milletlerde ihtilaf vuku bulduğu gibi kendi ümmetinde de ihtilafın vuku bulacağını belirtmiştir. Ve bu ihtilaflarda hakkın yanında yer almayan, hevasının peşinde koşan insanların dünya ve ahiret hükümlerini ve biz Müslümanların onlara bakış açısının nasıl olması gerektiğini beyan etmiştir.

" 'Benim ümmetim 72 fırkaya ayrılacak, onların biri hariç hepsi ateştedir', 'Kim o kurtulacak fırka Ey Allah Rasûlü?', 'Benim ve sahabemin yolu üzere olanlardır.' " [10]

İrbad bin Sariye *radıyallahu anh*:

"Allah Rasûlü bize namaz kıldırdı, sonra bize dönüp çok etkileyici bir vaazda bulundu. Onun etkisinden gözler yaşardı, kalpler titredi. Biri 'Ey Allah Rasûlü sanki bu veda konuşmasıdır. Bize ne tavsiye ediyorsun' dedi. Rasûl: 'Size Allah'tan korkmanızı, Habeşli bir köle dahi olsa işitip, itaat etmenizi tavsiye ediyorum. Sizden kim yaşarsa çokça ihtilaflar görecektir. Siz benim sünnetim ve Raşid Halifelerimin sünneti üzerine olun. Ona azı dişlerinizle yapışın. Sonradan çıkan şeylerden

6. *2/Bakara, 213*
7. *Taberi senediyle nakletmiştir.*
8. *16/Nahl, 36*
9. *21/Enbiya, 25*
10. *Tirmizi*

sakının, sonradan çıkan her şey bidat, her bidat sapıklıktır.' " [11]

Bu ayrılığın ulaşacağı boyutları şöyle tarif etmiştir;

"Sizler sizden öncekilerin sünnetine, adım adım (bir rivayette karış karış; başka bir rivayette okun arkasında bulunan tüyler gibi tıpa tıp) tabi olacaksınız. Onlar kelerin deliğine girse siz de gireceksiniz (bir rivayette onlardan biri yolda annesiyle zina yaparsa, sizde yapacaksınız). 'Kimdir onlar Ey Allah Rasûlü? Yahudi ve Hristiyanlar mı?', Rasûlullah: 'Başka kim olacak.' " [12]

Başka bir hadiste:

"Devs kadınları 'zul-hulase' putunun etrafında dönmedikçe kıyamet kopmaz. 'Zul-hulase' Devs kabilesinin cahiliyede ibadet ettiği puttur." [13]

Bir diğer hadiste:

"Benim ümmetimden bir grup putlara tapmadıkça, bir grup da müşriklere katılmadıkça kıyamet kopmaz." [14]

İhtilafa düşen insanların ahiretteki durumunu ise; Abdullah b. Mesud radıyallahu anh rivayet ediyor:

"Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: 'Ben havuza ilk gelen olacağım. Sonra sizden birileri gelecek, onlardan bazısı çevrilip, çekilecek, bana ulaşamayacaklar. 'Allah'ım ashabım' diyeceğim. Bana: 'Sen onların, senden sonra ne yenilikler çıkardıklarını bilmiyorsun.' denilecek." [15]

İbni Ebi Muleyke radıyallahu anh:

"Allah Rasûlü'nden: 'Ben havuzun başında olacağım, kimin havuzun başında yanıma geleceğine bakacağım. Bazı insanlar alıkonacak, 'Ya Rabbi, benden ve benim ümmetimdendirler' diyeceğim, 'Sen onların senden sonra ne yaptıklarını bilmiyorsun, topuklarının üzerine gerisin geriye döndüler.' denecek." [16]

Ebu Hazm'dan radıyallahu anh:

"Allah Rasûlü: 'Yazıklar olsun benden sonra değiştirenlere.' diyeceğim." [17]

Allah Rasûlü'nün terbiyesinde yetişen ve onun bu öğretileriyle hayatı ikame eden ashabın tavrı da önemlidir. Onların döneminde fıkhi, menheci ve itikadi bazı ayrılıklar oldu. Bu ihtilafların bazısını anlayışla karşıladılar. Farklı fetvalar verdiler. Birbirlerini eleştirdiler. Ancak kardeşliği bırakmadılar. Fakat söz konusu itikadi meseleler olunca tavırları değişti. Anlayış yerini keskinliğe, yumaşaklık/hilm yerini savaşa terk etti.

Akıllarıyla ön plana çıkan ve toplumları etkileyen bu insanların Allah'a teslim olmamaları, aklın vahiy olmadan insanı hüsrana götüreceğini gösterir.

Yahya b. Ya'mer anlatıyor: *"Basra'da kader konusunda ilk konuşan Ma'bed El-Cüheni'ydi. Ben ve Humeyd b. Abdurrahman hacı ve umreci olarak yola çıktık. Dedik Allah Rasûlü'nün sahabesinden birilerini görsek de, şunların kader hakkında söylediklerini sorsak. Abdullah b. Ömer'le karşılaşmaya muvaffak olduk. Mescidin içinde ben sağına, arkadaşım soluna geçecek şekilde yanında durduk. Ben dedim ki: 'Ey Eba Abdurrahman, bizim tarafımızda bir kavim ortaya çıktı. Kur'an okuyor ve ilim talep ediyorlar. Onlar kaderin olmadığını her şeyin aniden ve kendiliğinden geliştiğine inanıyorlar.' Abdullah b. Ömer: 'Onlarla karşılaşırsan onlara haber ver. Ben onlardan, onlar da benden beridir.' Abdullah b. Ömer yemin ediyor: 'Onlardan biri Uhud kadar altın da infak etse, kadere iman etmeden Allah bu infakı kabul etmez...' Sonra meşhur Cibril hadisini aktardı."* [18]

Allah Rasûlü'nün sallallahu aleyhi ve sellem vefatından sonra yalancı Peygambere tabi olan, zekat vermeyi reddeden insanlar zuhur etti. Ve irtidat

11. *Ebu Davud, Tirmizi, İbni Mace*
12. *Buhari, Müslim*
13. *Buhari, Müslim*
14. *Tirmizi*
15. *Muttefekun Aleyh*
16. *Muttefekun Aleyh*
17. *Muttefekun Aleyh*
18. *Müslim*

edenler İslam ümmetinin çoğunluğunu oluşturuyordu.

Enes *radıyallahu anh* bu durumu: *"Arapların geneli irtidat etmişti"* [19] diye nakleder.

Tarih kitapları *'ridde savaşlarını'* anlatırken şu noktaya dikkat çekmişlerdir: *'Mürtedleri cesaretlendirip Medine'ye saldırtan, İslam üzere kalan Müslümanların azlığıdır. Medine'ye gelip Ebubekir radıyallahu anh ile görüşen mürted kabilelerin elçileri, döndüklerinde kavimlerini cesaretlendiriyor ve Medine İslam devletine karşı kışkırtıyorlardı.*

Böylesi bir durumda sahabe onların üzerine yürüdü ve onlarla savaştı. İtikad alanında zuhur eden bu ayrılığa toplu olarak karşı koydular. Bu savaşta mürtedler hezimete uğrayıp tevbe edince, önlerine en ağır şartları koydular. Bunlardan biri de: 'Sizin ölülerinizin ateşte, bizlerin ise cennette olduğuna şahitlik edeceksiniz' şartıydı.'

Buraya kadar olan kısımda itikadi ihtilaflar konusunda kitap, sünnet ve selefin anlayışından bakış açısı sunduk. Konunun tafsilat ve örneklerine değineceğiz.

İslam'ın kabul etmediği bu ihtilaf türünün ümmet arasında vuku bulmasının nedenleri vardır. Bu sebepleri incelediğimizde ihtilafın kaynağını ve çözüm yolunun ne olduğunu zikretmiş olacağız. Daha sonra itikadi ihtilafların kısımlarına değineceğiz.

İtikadi Meselelerde İhtilafa Sebep Olan Hususlar

1. Aklın naklin önüne geçirilmesi

Allah Rasûlü'nden ve ashabından kalan mirasa azı dişleriyle yapışan Ehli Sünnet, aklı vahye göre değerlendirmişti.

Bu konuda inancımız; akıl insanın sorumlu olması açısında önemlidir. Aklı olmayan mükellef değildir. Ancak aklın tek başına doğru yolu bulması mümkün değildir. Bu sebepten dolayı Allah *subhanehu ve teâlâ* Rasûller yollamış ve kitaplar indirmiştir. Akıl vahyi anlama ve hayata geçirmeyle mükelleftir. Eski toplumlarda kavimleri yönetenler, günümüzde profesör, bilim adamı gibi toplumlarında akıllarıyla temeyyüz eden

nice insan, Allah'ı *subhanehu ve teâlâ* bulamamışlardır. Küfür üzere hayatlarını devam ettirmişlerdir. Akıllarıyla ön plana çıkan ve toplumları etkileyen bu insanların Allah'a teslim olmamaları, aklın vahiy olmadan insanı hüsrana götüreceğini gösterir.

İslam tarihinde Yunan felsefesinin kelam adı altında İslamî ilimlere girmesi, bu duruma etki etmiş ve itikadi ihtilaflar belirginleşmiştir. İslam tarihinde açıkça aklın nakle takdim edilmesi gerektiğini savunanlar olmuştur. Daha ileri gidip kuran ve sünnetin zanni olduğu, akli kaidelerin kat'i olduğunu, bu nedenle nasların akıl ışığında anlaşılması gerektiğini savunmuşlardır.

'Felsefecilere cevap verirken kullanmak zorundayız' dedikleri felsefi ve mantıki deliller onları boğmuş, girdikleri girdaptan kurtulamamışlardır. Oysa Allah Rasûlü ve ashabı filozof, şair, sanatkar, edebiyatçı milletlerle muhatap olmuş, onlara Kur'an'la cevaplar vermişlerdi. Muhataplarının farklı din ve ideolojiden olması, onları kitapla yetinmekten alıkoymamıştı. Vahiyle insanları İslam'a davet edip, onunla tartıştılar.

Allah Rasûlü'nden kalan mirasla yetinmeyen ve Aristo'nun mantığına, Yunan'ın felsefesine yönelenler hüsrana uğradıkları gibi, başlattıkları kötü sünnet, çağların sapmasına neden oldu.[20]

---

19. *İbni Huzeyme*

20. *"Kim insanların takip edeceği güzel bir sünnet (âdet) başlatırsa, kendisine hem o davranışın hem de kıyamete kadar onu örnek alan kimselerin sevabı verilir. Kim de kötü bir sünnet (âdet) başlatırsa, kendisine hem o davranışın hem de kıyamete kadar onu*

Bu fitnenin asıl kaynağı mu'tezile olarak bilinir. Ancak yapacağımız nakiller bu anlayışın kelam ilmiyle uğraşmış insanların, genel fitnesi olduğu görülecektir.

Cuveyni rahimehullah: *'Zahiri tevile açık olan nasların, akliyatta delil alınması uygun değildir.'*

'Akli deliller kişinin içini rahatlatır ve yüreğinde genişliğe sebep olur. Sem'i naslar (Kur'an, sünnet) doğru olsa da; akli delillerin oluşturduğu rahatlık onlarda bulunmaz.'

'Akaidin usulü üçtür. Sadece akılla bilinip nassa ihtiyacı olmayanlar. Sadece nasla bilinip, akla ihtiyacı olmayanlar. Hem akıl hem de nasla bilinecek olanlar. Ancak; nasla sabit olan akla muhalif ise reddedilir. Çünkü şeriat akla muhalefet etmez.' [21]

Şayet akıl yeterli olmuş olsa, ihtilaf anında dönmemiz gereken merci akıl olurdu. İnsanların ihtilaf etmesine neden olan, akıllarıyla hareket etmeleri ve anlayış farklılığıdır.

İmam Gazali rahimehullah: *'Mantık ilmini kuşatmayanın ilmine güven olmaz.'* [22]

Fahruddin Er-Razi rahimehullah: *'Bil ki; katiyet ifade eden akli deliller ile bir şey sabit olur da, şer'i delillerin zahiri (Kur'an, sünnet) sabit olana muhalefet ederse, önümüzde dört yol oluşur:*

1. 'Aklı ve nakli beraber tasdik ederiz.' Bu imkansızdır. İki zıt aynı anda tasdik edilemez.

2. 'İkisini de iptal ederiz.' Bu da imkansızdır. İki zıttı aynı anda yalanlamış oluruz.

3. 'Nakli (Kur'an, sünnet) alır, aklı reddederiz.' Bu imkansızdır. Çünkü biz aklî delillerle Allah'ı, sıfatlarını, mucizelerin Peygamberin doğruluğuna delil oluşunu bilmeseydik; naklin doğruluğunu bilemezdik…

4. Yukarıdaki maddelerden sonra tek bir şey kalır. Aklî olan delilleri alırız. Nakil olana ya sahih değildir deriz, ya da zahiri kastedilmemiştir.'

Başka bir yerde: *'Naklî deliller yakin ifade etmezler. Yakin/kesinlik ifade edebilmeleri için on şeyden emin olmak gerekir.*

1. Lafızları rivayet edenlerin masum olması.

2. İrabının sahih olması.

3. Tasrifinin sahih olması.

4. İştirak olmaması.

5. Mecaz olmaması.

6. Şahsa özel olmaması.

7. Zamana özel olmaması.

8. İdmar olmaması.

9. Takdim ve tehir olmaması.

10. Aklî bir delilin bulunmaması.'

Başka bir yerde meramını daha açık ifade ediyor: *'Bunların (on şart) herhangi bir nasta olmaması zandır. Zannî olan bir şeye dayanan, zan olur. Bu sabit olursa nakli delillerin zannî olduğu anlaşılır. Aklî deliller ise kat'idir. Ve zannî olan, kat'i olanla çatışamaz.'*

Amidi rahimehullah: *'Haşevilerin: 'İlme ve elde edilmek istenilen gayeye ancak kitap ve sünnetle ulaşılır', sözü batıldır. Biz naklî delillerin gelmemiş olduğunu varsaysak; Allah'ın varlığı, alemin sonradan meydana geldiğini, cevher ve a'razla ilgili hükümleri nakli delillerden önce de biliyorduk.'* [23] (24)

Yukarıda zikredilen nakilleri ve Allah'ın subhanehu ve teâlâ şu sözlerini düşünelim:

"Ey iman edenler, Allah'a itaat edin; elçiye itaat edin ve sizden olan emir sahiplerine de. Eğer bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz, artık onu Allah'a ve elçisine döndürün. Şayet Allah'a ve

örnek alan kimselerin günahı yüklenir." (Müslim, İbni Mace)

21. *Bu komedinin neticesi: Akaidin usulü tektir. O da akıldır. Ona uyduğu takdirde alınıp, uymadığında reddedilen şeyi kısımlar arasında saymak ne anlam ifade eder?*

22. *Sahabe ve tabiine nasıl güveneceğiz?*

23. *Menhec Es-selef ve Mütekellimin 1/119-130; Makalatu'l Cehm bin Safvan, Eseruha Fil Firek 1/180-187… Bu imamların birçoğunun bu görüşlerinden tevbe ettikleri naklolunmuştur. Rabbim tevbelerini kabul etsin. İslam'a ve Müslümanlara yaptıkları hizmetlerle mükafatlandırsın.*

24. *Bu konuda daha geniş bilgi için kardeşlerimize Tevhid Dergisi'nin 13. Sayısı 'Malum Olan Meçhul; Tevhid ve Cihad Ehli Selefiler' yazısını tavsiye ediyorum.*

ahiret gününe iman ediyorsanız. Bu, hayırlı ve sonuç bakımından daha güzeldir." [25]

Şayet akıl yeterli olmuş olsa, ihtilaf anında dönmemiz gereken merci akıl olurdu. İnsanların ihtilaf etmesine neden olan, akıllarıyla hareket etmeleri ve anlayış farklılığıdır. Bu durumda Allah *subhanehu ve teâlâ* bizleri nassa yönlendirmiştir. Ancak nassın zahirinde zan olma ihtimalini savunan ve aklın kesinlik ifade ettiğine inanan bir insanın kalbinde, bu emre karşı hangi oranda ta'zim oluşacağı düşünülmelidir.

"Hayır öyle değil; Rabbine andolsun, aralarında çekiştikleri şeylerde seni hakem kılıp sonra senin verdiğin hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle teslim olmadıkça, iman etmiş olmazlar." [26]

Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* yeminle pekiştirdiği ve ashabından imanı nefyettiği bu ayet, akıl ehli için anlamsızdır. Çünkü Rasûl'ün *sallallahu aleyhi ve sellem* hükümlerini içeren naslar, onların yanında önce akıllarına muhalefetten uzak olmalıdır. Olmasa dahi zandan kurtulmuş olması gerekir. *'On ihtimal her nasta mevcut olduğu için içeriğine bakmadan bunlar hakkında zanni diye hükmedebiliriz.'* Allah'a sığınırız bu safsatadan. Oysa Allah ayette, önce Rasûl'ü hakem tayin etmemizi ve akla veya nefse uymasa da hiçbir sıkıntı duymadan tam bir teslimiyetle teslim olmayı emretmiştir.

"Allah ve Rasûlü, bir işe hükmettiği zaman, mümin bir erkek ve mümin bir kadın için o işte kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Kim Allah'a ve Rasûlü'ne isyan ederse, artık gerçekten o, apaçık bir sapıklıkla sapmıştır." [27]

İmam Tahavi *rahimehullah*: *'Allah'a ve Rasûlü'ne teslim olup, kafasını karıştıranı daha iyi bilene döndürmedikçe, kimse dininde selamette olmaz.'* [28]

Bu kısmı şerh ederken İbni Ebi'l İz *rahimehullah*:

'...Çünkü akıl naklin sıhhatine ve Rasûl'ün sıdkına delalet etmiştir. Şayet akılla nakil çatıştığında, aklı takdim edecek olsak, aklın delil oluşunu iptal etmiş oluruz. Çünkü böyle yapmakla aklın ilk etapta yanlış bir şeyin sıhhatini bize gösterdiğini kabul etmiş oluruz ki; bu da hatasından dolayı aklı delil olmaktan düşürür. Bundan dolayı vacip olan, Rasûl'e tam bir teslimiyetle teslim olup onun hükümlerine boyun eğmek, onun haber verdiklerini tasdik etmektir. Onun sözünü akıl diye isimlendirdiği batıl hayallerle çakıştırmamalı, şüphe ve zanna yormamalı, şahısların görüşlerini ona takdim etmemelidir.' [29]

Şeyhu'l İslam İbni Teymiyye *rahimehullah*:

'Aklı nakle takdim edemeyiz. Çünkü şeriat her zaman akla uygun ve aklın anlayabileceği şeyler getirmez. Aklın anlamaktan aciz olduğu ve sadece teslimiyetle mükellef olduğu konular varken, nasıl akıl ışığında nassı anlayalım?'

Bunun örneği çoktur. İslam'ın koruma altına aldığı beş zaruretten biri nesebtir. Yani İslam soy ve nesebin karışmasını istemez. Her insanın, ait olduğu neseble anılmasını ister. Bu noktada karışıklık olmaması için bir çok hüküm va'z etmiştir. Bunlardan bir tanesi de eşinden boşanan veya eşi vefat ettiği için evliliği biten kadına yönelik tedbirlerdir. Belli bir müddet kadın evlenemez. Bu döneme iddet müddeti diyoruz. Bunun hikmeti; kadının ilişkisinin kesildiği eşinden hamile olup olmadığının anlaşılması ve yapacağı yeni evlilikte nesep karışıklığı olmamasıdır.

- Eşinden boşanan kadın; üç hayız müddeti iddet bekler.[30]

25. 4/Nisa, 59

26. 4/Nisa, 65

27. 33/Ahzab, 36

28. Akidetu'l Tahaviyye metninden.

29. s.165 özetle.

30. 2/Bakara, 228

- Eşi vefat eden kadın dört ay on gün iddet bekler.[31]
- Boşanmış veya eşi vefat etmiş kadın hamileyse, doğum yapana kadar iddeti devam eder.[32]

Akla bırakılsa muhakkak bu tablo değişirdi. Veya Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* kısa tuttuğu uzun, uzun müddet tanıdığı kısalırdı. Ancak şeriat her zaman akla uygun hükümler getirmemiştir. Çünkü insan aklı, kendi nefsiyle ilgili kararlarda dahi çoğunlukla isabet etmez. Pişmanlıklar yaşar. Hali bu olan ve hayatın cüz'i meselelerinde dahi hakka isabet oranı düşük olan aklın; tüm insanlığı ilgilendiren hükümlerde hakim konumuna konması, akıl tutulmasından başka bir şey değildir.

İbnu'l Kayyım *rahimehullah*: *'Batıl te'vil/yorum ehlinin kendisiyle dinin ana esaslarını yıkıp, Kur'an'ın hürmetini çiğnedikleri ve imanın izlerini sildikleri tağutları dörttür:*

- *Allah ve Rasûlü'nün sözleri lafzi delilledir ve yakin/kesinlik ifade etmez.*
- *Allah'ın subhanehu ve teâlâ sıfatlarını anlatan ayet ve hadisler mecazdır hakikat değildir.*
- *Allah Rasûlü'nün sallallahu aleyhi ve sellem sahih yollarla bize gelmiş ve ümmetin bütün olarak kabul ettiği hadisleri zan ifade eder.*
- ***Akıl ile nakil çatışırsa aklı alır, nakle iltifat etmeyiz.'*** [33]

Bu noktada İmam Ali'nin *radıyallahu anh* sözünü hatırlatalım:

"Şayet din akılla olsaydı, ayakların altının mesh edilmesi, üstünün mesh edilmesinden daha evla olurdu. Oysa ben Allah Rasûlü'nün sallallahu aleyhi ve sellem ayaklarının üstünü mesh ettiğini gördüm." [34]

31. 2/Bakara, 234
32. 65/Talak, 4
33. Sevaik El-Mursele, 1/632.
34. Ebu Davud

Buna bazı örnekler verecek olursak;

Yaratılış tarihinde aklını naklin önüne geçirenlerin ilki şeytandır. Allah *subhanehu ve teâlâ* Adem'i *aleyhisselam* yaratıp, şeytana Adem'e secde etmesini emredince; buna âsi olan şeytan bakın nasıl bir mazeret ileri sürüyor:

"(Allah) Dedi: 'Sana emrettiğimde, seni secde etmekten alıkoyan neydi?' (İblis) Dedi ki: 'Ben ondan hayırlıyım; beni ateşten yarattın, onu ise çamurdan yarattın.' " [35]

Burada şeytan Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* emrine akıl yoluyla yaptığı bir kıyasla karşı çıktı. Ancak aklı naklin önüne geçirmenin bedelini en ağır şekilde ödedi:

"(Allah:) Öyleyse oradan in, orada büyüklenmen senin (hakkın) olmaz. Hemen çık. Gerçekten sen alçaltılmış kimselerdensin." [36]

Şeytan Allah'ın emrine akıl yoluyla yaptığı bir kıyasla karşı çıktı. Ancak aklı naklin önüne geçirmenin bedelini en ağır şekilde ödedi, "(Allah:) Öyleyse oradan in, orda büyüklenmen senin (hakkın) olmaz. Hemen çık. Gerçekten sen alçaltılmış kimselerdensin." *(7/Araf, 13)*

İslam tarihinde ise bu işi ilk olarak Hariciler yapmıştır:

"Rasûlullah'ın Huneyn dönüşünde bir adam yanına geldi. Bu sırada Bilal'in eteğinde gümüş (para) vardı. Rasûlullah bundan avuç avuç alıp insanlara dağıtıyordu. Gelen adam: 'Ey Muhammed! Adil ol!' dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (öfkeli olarak): 'Yazık sana! Ben de adil olmazsam kim adil olabilir? Eğer adil olmazsam zarara ve hüsrana düşerim!' buyurdular. Ömer radıyallahu anh atılıp:

'Ey Allah'ın Rasûlü! Bana müsaade buyurun şu münafığın kellesini uçurayım!' dedi. Rasûlullah: 'Halkın, 'Muhammed arkadaşlarını öldürüyor' diye dedikodu yapmasından Allah'a sığınırım. Bu ve arkadaşları Kur'an okurlar (ama okudukları) hançerelerini aşağı geçmez. Dinden, okun avı delip geçtiği gibi çıkıp giderler!' buyurdular." [37]

Bu adam Allah Rasûlü'nün ganimet dağıt-

35. 7/Araf, 12
36. 7/Araf, 13
37. Buhari, Müslim

masına müdahale etti. Olabilir ki onun aklına göre Allah Rasûlü'nün dağıtımı adil değildi. Ancak o *sallallahu aleyhi ve sellem*, Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* Rasûlü'ydü. Yaptığı da, sözü gibi hüccetti. Ve Allah *subhanehu ve teâlâ* onun *sallallahu aleyhi ve sellem* yanlış yapmasına müsaade etmez, onu yanlış üzere terk etmezdi.

Bundan dolayı Aişe annemiz aklını nassın önüne geçiren bir kadına *"Sen Harurî misin?"* (haricilerin yaşadığı mıntıkaya nispet ederek) demişti.

*"Bir kadın gelip Aişe'ye sordu: 'Neden âdetli kadın tutmadığı orucu kaza eder de kılmadığı namazı kaza etmez? Aişe (kızarak): 'Yoksa sen Harurî misin? diye çıkıştı. '**Biz Allah Rasûlü döneminde orucun kazasıyla emrolunur, namazın kazasıyla emrolunmazdık.**' "* [38]

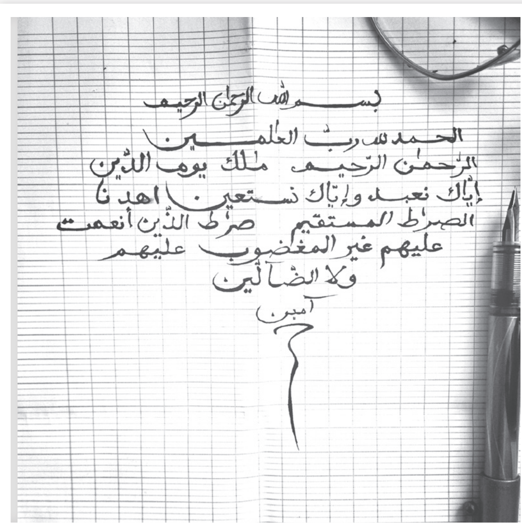
Verdiği cevap; bir konuda nas varsa aklın orada yerinin olmadığı ve teslimiyetin gerekliliğine vurgu yapar.

Daha sonra başta mu'tezile olmak üzere, kelam bidatine bulaşan fırkalar, bu musibetten nasiplerini aldılar. Özellikle Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* isim ve sıfatları hususunda varid olan nasların akıllarına uymadığını, teşbih ve tecsim itikadına kapı araladığı gerekçesiyle aklın gerektirdiğini, naklin ifade ettiğine takdim ettiler. Ve bu surette şeytani istidlal metodu olan aklın nakle takdimi, bir usule bağlanmış oldu. Bu bozuk metod, insanlara akide diye öğretildi. Kelami bir tartışma olarak algılanan ve kitap sayfalarında eskidiği düşünülen bu satırlar, akıllara ve kalplere yerleşti.

Şu örnek üzerinde düşünelim;

"Allah'ı bırakıp kıyamet gününe kadar kendisine icabet etmeyecek şeylere dua edenden daha sapmış kimdir? Oysa onlar, bunların dualarından habersizdirler. İnsanlar haşrolunduğu (bir araya getirildiği) zaman, (Allah'tan başka dua ettikleri) onlara düşman kesilirler ve (kendilerine) ibadet etmelerini de tanımazlar..." [39]

"Geceyi gündüze katar, gündüzü de geceye katar. Güneşi ve ayı hizmetinize sunmuştur. Her biri belirli bir süreye kadar akıp giderler. İşte sizin Rabbiniz Allah'tır. Hakimiyet O'nundur. O'ndan başka dua ettikleriniz, bir çekirdeğin zarına bile sahip değillerdir. Onlara dua etseniz bile sizin duanızı duymazlar, duysalar da size cevap veremezler. Kıyamet günü sizin ortak koşmanızı inkar ederler. Her şeyden haberi olan gibi sana kimse haber veremez." [40]

"Kullarım benden sana sorarlarsa; şüphesiz ben yakınım. Bana dua edenin, dua ettiği zaman, duasına karşılık veririm. O halde onlar da benim davetime icabet etsinler ve bana inansınlar ki doğru yolda olsunlar." [41]

Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurdular:

"Dua ibadettir." [42]

Bu naslardan anlaşılan; dua ibadettir.Ve her ibadet gibi sadece Allah'a yapılır. Çünkü her namazın her rekatında Allah'a *subhanehu ve teâlâ* söz veririz.

"Yalnız sana ibadet eder ve yalnız senden yardım dileriz." [43]

İbadeti Allah'tan başkasına yapanlar şirkleri ve küfürleriyle baş başa kalacaklardır.

Şeytani bir mantıkla bu nasların delaleti iptal edilmiştir.

***'Bizler günahkarız. Allah** subhanehu ve teâlâ*

38. *Buhari, Müslim*
39. *46/Ahkaf, 5-6*
40. *35/Fatır, 13-14*
41. *2/Bakara, 186*
42. *Tirmizi*
43. *1/Fatiha, 4*

ise çok yücedir. Bizim gibi günahkarların Allah'a ulaşması mümkün değildir. Nasıl ki toplumda değersiz olan biri padişaha ulaşmak için onun yanında değerli insanlara başvurur. Onlardan aracı olmalarını talep eder. Bizim durumumuz da böyledir. Allah'a dua etmeden önce şeyhlere, salihlere dua etmeli, onlardan talep etmeliyiz. Bizi Allah'a ulaştırmaları için onlardan istemeliyiz.'

Aklın tasvip ettiği ve dünyevi ölçülere uyan bu mantık, nassın yanında şirktir. Başta Arap toplumu olmak üzere insanlığın şirke düşmesindeki temel neden de budur. Akıllar nakle takdim edilmiş ve neticesinde Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* dışında varlıklara ibadet edilmiştir.

Bir başka örnek;

"De ki: 'Bu, benim yolumdur; ben ve bana uyanlar basiretle Allah'a çağırırız. Allah'ı tenzih ederim. Ben asla müşriklerden değilim." [44]

"Sen, yanındaki yönelmiş insanlarla birlikte emrolunduğun gibi dosdoğru ol! Taşkınlık yapmayın. Kuşkusuz O, yaptıklarınızı görür. Zalimlere meyletmeyin, yoksa ateş size de dokunur. Sizin Allah'tan başka bir veliniz yoktur. Sonra yardım da görmezsiniz." [45]

Bu ayetler net bir şekilde Allah'ın dinini anlama, yaşama ve O'na davet konusunda müminlerin de Rasûl'le beraber bir ölçüye tabi olduklarını gösterir. Bu ölçünün temeli davetin Allah'a olması, *'ben müşriklerden değilim'* diyecek ve bunu kimlik haline getirecek kadar şirkten ve müşriklerden uzak olunmasıdır. Ayrıca istikamet üzere olup, zulmün ve zalimin hiçbirine meyil olmamalıdır.

44. 12/Yusuf, 108

45. 11/Hud, 112-113

Müşrikler Allah Rasûlü'ne başka yollardan yaklaşıp, Allah'ın koyduğu bu ölçülere muhalefet etmesini isteyince; Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* indirdiği ayetler konunun hassasiyeti açısından çok önemlidir.

"Sana vahyettiğimizden başka bir şeyi bizim hakkımızda uydurarak neredeyse seni fitneye düşüreceklerdi. İşte o zaman seni dost edineceklerdi. Eğer seni sabit tutmamış olsaydık, az da olsa onlara meyledecektin. O zaman ise, sana hayatın da ve ölümün de azabını kat kat tattırırdık. Hem de bize karşı bir yardımcı da bulamazdın." [46]

Acaba ne olmuştu da Allah kendi Rasûlü'nü bu kadar ağır tehdit etmişti? Cevap çok netti: Allah Rasûlü kendisi ve iman edenler için belirlenen metoddan az bir şey meyletmeye niyet etmişti.

Müşrikler ondan bazı taleplerde bulunmuşlardı. Onların ilahlarına dokunmaması halinde Müslüman olacaklarını ve ona tabi olacaklarını söylemişlerdi.

Bir başka rivayette Sakifoğulları Allah Rasûlü'ne gelmiş ve ondan ayrıcalık istemişlerdi. Rüku etmek istemediklerini, ilahlarına bir yıl daha müsaade edilmesini böylece diğer Araplardan daha üstün olmayı istediler.[47]

Allah Rasûlü bu istekleri yerine getirmedi. Sadece onların İslam'ını umduğu için aklından geçirdi. Allah İslamî davaya davette çizilen ölçüden az bir şey meyletmeyi dahi, bu ağır tehditlerle bertaraf etti.

46. 17/İsra, 73-75

47. Taberi, Beğavi ve Kurtubi tefsirlerinden nüzul sebeplerine bakılabilir.

Putlara dokunmamak veya varlıklarına bir yıl müsaade düşüncesi naslarda böyle ifade edilmiştir. Akıllarını vahye takdim ederek *'İslam'a hizmet'* adı altında putlara saygı gösteren, müşriklerin anayasasına bağlı kalacağına dair yemin eden, körpecik yavrularını tağutların küfür ve şirk okullarına teslim eden, anayasal düzeni korumak için var olan yerlerde askerlik yapan, demokrasinin faziletlerini anlatan insanları düşünelim. Evet akıllarıyla İslam adına tesbit ettikleri maslahatlarını nassın önüne geçirmiş ve şirkin her türlüsüne bulaşmışlardır. Allah'a sığınırız.

Bunca nassın karşısında İslam'ı anlama, yaşama ve ona davet hususunda seçtikleri yolun tek dayanağı *'bu zamanda İslam'a başka türlü hizmet olmaz'* sözüdür. Selim akılların batıllığında bir an tereddüt etmeyeceği bu safsatayla nesilleri helak ettiler.

Aslında verilecek çok örnek vardır. Ancak tevhidin aslında vuku bulan en yaygın problemlere dikkat çekmek istedim. Aklın nassa takdimi meselesi kelam kitaplarında eskimiş bir tartışma konusu değildir. İslam'ın garipliğini her anlamda yaşadığımız bu garip çağda, her an karşılaştığımız, şerrinden ve ehlinden Allah'a sığındığımız bir durumdur.

İtikadi meselelerde (ki kastımız inanılması ve reddedilmesi zaruri olan meselelerdir) ihtilafların son bulmasını ve ümmetin vahdetini arzulayanlar, aklın nakle takdim edilmesinin önüne geçmek için çabalamalıdırlar. Gerek bireysel ibadetlerinde gerek insanları İslam'a davette ve İslam adına yapılan sair hizmetlerde naslara ve ölçülere bağlı kalmayı şiar edinmelidirler. Çünkü; aklını nassa takdim eden insanlar var oldukça itikadi ihtilaflar da var olacaktır. Ve Allah Rasûlü'nün kabul etmediği bir ihtilaf çeşidine sessiz kalmak, hoşgörüyle yaklaşmak ona iman eden insan için mümkün değildir. Sonra akıl, dibi olmayan ve içinden çıkılması mümkün olamayan bir girdaptır. Bir defa nassın dışına çıkıldı mı artık insanların hevalarının ve akıllarının esiri olunur. Var olan insan adedince din anlayışı meydana çıkar. Ki günümüzde de durum farklı değildir.

Bir sonraki yazımızda; itikadi ihtilafların ana sebeplerinden olan müteşabih nasları alıp muhkem olanları terk etmek konusunu işleyelim Allah'ın izniyle.

Davamızın sonu Allah'a hamd etmektir...

Biri trafik kazasında diğeri Allah yolunda şehit olan iki kardeşimiz vefat ettiler.

Yakınları ve dava arkadaşları için Allah Rasûlü'nün *sallallahu aleyhi ve sellem* **dediği gibi:**

"Şüphesiz Allah'ın aldığı da verdiği de Allah'ındır. Her şey O'nun *subhanehu ve teâlâ* ***yanında belli bir ecele tabidir."***

"Allah'tan *subhanehu ve teâlâ* ***geldik tekrar O'na döneceğiz. Allah'ım bu musibetimizde ecrimizi ver, akabinde bizlere daha hayırlısını nasip et."***

Kendi adıma:

'Şahit ol ki Rabbim; ben bu iki kardeşimden de razı olarak ayrıldım, sen de onlardan razı ol. Rahmetinle onlara muamele et.'

Bitişi Başlangıç Olan Yolculuk: Ölüm

Ölümün en ürkütücü yanı ecelin gizli olmasıdır. Kime, nerede, nasıl ve hangi zaman geleceği belli değildir. Ertelenen her tevbe ve ıslah temennisi, ölümün korkutucu gölgesi altındadır.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla..

Hayatı ve ölümü yaratan ve her ikisi arasında insanları imtihan Allah'a hamd olsun. Salat ve selam O'nun Nebisine, al-i beytine ve tüm ashabının üzerine olsun.

Ölüm, Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* yarattığı her canlının ortak kaderi olan zaruri bir gerçektir. İsminin ürkütücülüğü yanında, içerdiği derin anlam ve azgın nefisler üzerindeki terbiye edici etkisi de bir o kadar şaşırtıcıdır. İnsanın fıtratında var olan hasletler nedeniyle kendine en uzak gördüğü; ancak ecelin belirsizliği nedeniyle insana en yakın hakikattir ölüm... Çünkü ölüm garib bir yolculuğun adıdır. Bittiği düşünülen bir yolun, daha yeni başlaması ve ebedi hayata, yani gerçek olana atılan ilk adımdır.

İslam olmak, emanet yüklenmek ve sorumluluk almaktır. Allah insana yüklediği sorumluluğu emanet olarak isimlendiriyor çünkü.

"Biz emaneti göklere, yere ve dağlara sunduk, onu taşımaktan kaçındılar, ondan korktular. Onu insan yüklendi. O, zalim ve cahil oldu." [1]

İnsanı yaratan Allah *subhanehu ve teâlâ*, insana bu sorumluluğu çokça hatırlatır. İnsanın unutkan olduğunu en iyi bilen olduğu için, bu hatırlatmayı en etkili yollarla yapar. Bu yollardan biri ölüm ve diğeri de onunla başlayan ahiret hayatıdır.

Allah *subhanehu ve teâlâ*, yakın zamanda çok değerli kardeşlerimizden ikisini aramızdan almakla, bizlere bu gerçeği bir defa daha hatırlattı. Her iki olayla da, aslında unutmamamız gereken ölümü, kendimizden ne denli uzakta gördüğümüzü müşahede ettik. Tüm kardeşlerimizle beraber bu hakikati hatırlamak ve gerekli ibreti almak adına baş yazımızı bu konuya ayırdık. Çaba bizden başarı Allah'tandır.

Ölümü Allah Yarattı

"Ölümü ve hayatı, hanginizin daha iyi amel yapacağını açığa çıkarmak için yaratan O'dur. Güçlü ve bağışlayıcı O'dur!" [2]

"Aranızda ölümü takdir eden biziz! Önümüze de geçilemez. Sizi benzerlerinizle değiştirmek ve sizi bilmediğiniz bir şekilde yeniden yaratmak hususunda..." [3]

1. *33/Ahzab, 72*
2. *67/Mülk, 2*
3. *56/Vakıa, 60-61*

Evet, ölümü Allah yaratıp kulları arasında takdir etti. Bu öyle bir takdir edişti ki, ölüm hayattan önce zikredildi. İnsanın hayata düşkünlüğüne rağmen, vahiy ölümü hayattan önce dillendirdi. Çünkü insanda asıl olan, ölüm halidir.

"Nasıl olur da Allah'a karşı nankör olabilirsiniz? Oysa, siz ölülerken, size o can verdi. Sonra sizin yine canınızı alacak; sonra da sizi diriltecek ve sonunda yine yalnızca O'na döndürüleceksiniz." [4]

Bu ayette insana vücuda geliş evreleri hatırlatılmıştır. Ve ilk evre olarak onun bir ölü olduğuna vurgu yapılmıştır.

Dünya ehlinin en çok korktuğu gerçek ölümdür. Ve asırlardır ondan kurtulmanın çarelerini arıyorlar. Bu nedenle efsane ve masallara ölümsüzlüğü konu etmiş, insanların düşünüp dile getirmeye cesaret edemedikleri bu hayallerini, efsanevi kahramanlar üzerinden nesillere aktarılmışlar. Ancak İslam ölümü hayata takdim eder. Çünkü ölümle yaşamak, hayatın imar edilmesi; ölümden uzak olma düşüncesiyse dünya ve ahiret hayatının harabıdır. Ölümle yaşamak sorumluluğun bilincinde olmak, yani insanlığa ve yaratana karşı hakları gözetmektir. Ki bu durum yeryüzünde adaletin ve refahın sağlanması anlamına gelir. Ölümden uzak olan insanlar ise bu sorumluluktan uzaktırlar. Onların haklarını yerine getirecekleri ve kendilerini sorumlu hissettikleri bir merci yoktur. Tek amaç şerrinden Allah'a sığınılası nefsi tatmin etmektir. Bu durum zulüm ve haksızlığın oluşumu, yani yeryüzünün fesada verilmesidir.

Buna en güzel örnek Yahudiler olsa gerektir. Onların temel vasfı *'ifsad edici'* olmaktır. İnsanların din, ahlak ve huzurunu ifsad eder, bozgunculuk yaparlar. Bu onların dünyaya olan düşkünlüklerindendir.

"Andolsun, onları hayata karşı (diğer) insanlardan ve şirk koşanlardan (bile) daha ihtiraslı bulursun. (Onlardan) Her biri, bin yıl yaşatılsın ister; oysa bunca yaşaması onu azaptan kurtarmaz. Allah, onların yapmakta olduklarını görendir." [5]

الْقَهَّارُ جل جلاله

El-Kahhâr

Hayata olan düşkünlükleri onların her alanda ifsadın başı olmalarına neden olmuştur.

Ölüm Allah'ın subhanehu ve teâlâ insan üzerindeki kahrıdır. Allah'ın subhanehu ve teâlâ isimlerinden biri El-Kahhar'dır. Kulluğun özü olan korku, bu sıfattan kaynaklanır. Çünkü kulluk Allah'a boyun eğmedir. Organların Allah'a subhanehu ve teâlâ boyun eğmesi, kalpte oluşan sevgi ve korkuya bağlıdır. İnsanı yaratan Allah, onu böyle düzenlemiştir. Sıhhatli ve istikrarlı kulluk için, eşit oranda sevgi ve korku lazımdır. Bundan dolayı her Müslümana, sevgi ve korkuyu ve buna ulaştıran yolları öğrenmesi vaciptir.

Korkunun oluşumunu sağlayan en etkili yol Allah'ın subhanehu ve teâlâ insanların kalbine korku salan El-Kahhar gibi sıfatlarını öğrenmek, anlamak ve onunla Allah'a kulluk etmeye çalışmaktır.

Allah subhanehu ve teâlâ kahrediciliğini, ölümle veya ölümün başlangıcı olan ahiret hayatıyla ifade etmiştir. Çünkü nefislerin, kahreden de olsa mecbur olduğu, kaçınılmaz gerçeğidir bu durum…

"O, kulları üzerinde kahredici (kahhar) olandır. Size koruyucular gönderiyor. Sonunda sizden birinize ölüm gelip çattığı zaman, elçilerimiz onun hayatına son verirler. Onlar (bu işte, ne eksik ne fazla) kusur etmezler." [6]

"O gün, orta yere çıkarlar. Onlardan hiçbir şey Allah'a karşı gizli kalmaz. (Allah sorar:) 'Bugün mülk kimindir? Bir olan, Kahhar olan Allah'ındır.' " [7]

---

4. 2/Bakara, 28
5. 2/Bakara, 86
6. 6/En'am, 61
7. 40/Mümin, 16

Nefsini terbiye etmek ve onu istikamet üzere tutmak isteyenlerimizin ölümle hemhal olmak ve onunla olması gereken korkuyu oluşturmaktan başka çareleri yoktur. Allah Rasûlü de, nefislerin ıslahını ondan öğrenen selef de tezkiyede, hususen de korku meselesinde ölümü hatırlamaktan faydalandılar.

"Lezzetleri yok eden ölümü çok anın." [8]

Aslında ölümü hatırlamak lezzetleri yok etmez. İnsanın ölümü hatırlaması, dünyanın çekiciliğine de etki etmez. Ancak bu bir terbiye metodudur. İnsanın dünyaya olan düşkünlüğüne ve ondan aldığı lezzete etki eder. İnsanın nefsine tesir eder. Ve artık dünyanın lezzetleri değerini yitirir. Bu ölümün, hem o lezzetlerin fani olmasını hatırlatması, hem de ebedi olana iştiyak uyandırmasındandır.

Aişe annemiz bile arkadaşına:

"Ölümü çokça hatırla ki kalbin yumuşasın" diyerek nasihatte bulunmuştur.

Ebu Derda *radıyallahu anh*:

"Ölümü hatırladığında kendini onlardan biri olarak düşün ve ibret al." derdi.

Hasan-ı Basri *rahimehullah*:

'Ölümü çokça hatırlayanın gözünde dünya küçülür de küçülür' derken,

Said bin Cubeyr *rahimehullah*:

'Ölümü anmayı terk edersem kalbimin ifsad olacağından korkarım' demişti.

Seleften biri meclisinde bulunanlara:

'Ölümü çokça anın. Öyle bir hayata gideceksiniz ki ölümü isteyeceksiniz de sizlere verilmeyecek. Bu durumun olmasını istemiyorsanız dünyadayken ölümü anın' diye seslendi.

Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* sahabesini ölümle terbiye ederdi. Ölüm gerçekleştiğinde cenazenin kime ait olduğunu önemsemeden, sahabesine onunla bazı gerçekleri hatırlatırdı.

Ümmü Seleme *radıyallahu anha*'dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

"Rasûlullah, (vefat etmiş olan) Ebu Seleme'nin yanına girdi. Gözleri açık kalmıştı, onları kapattı. Sonra şöyle buyurdu: 'Ruh çıkınca gözler onu izler.' Tam bu sırada Ebu Seleme'nin aile fertlerinden bazıları bağıra çağıra ağlamaya başladılar. Bunun üzerine Rasûlullah: 'Kendinize hayırdan başka bir şeyle dua etmeyin. Çünkü melekler dualarınıza 'âmin' derler' buyurdu. Sonra şöyle dua etti: 'Allah'ım! Ebu Seleme'yi bağışla. Derecesini hidayete ermişler seviyesine yükselt! Geride bıraktıkları için de sen ona vekil ol! Ey âlemlerin Rabbi! Bizi de, onu da bağışla! Kabrini genişlet ve nurla doldur!' " [9]

Allah Rasûlü, annesinin kabrini ziyaret etti. Hem ağladı hem de ashabını ağlattı. Ve sahabeye:

"Ben annem için istiğfar talebinde bulundum, bana izin verilmedi. Kabrini ziyaret etmek için izin istedim, bana müsaade edildi. Ben sizleri kabir ziyaretlerinden alıkoyuyordum artık onları ziyaret ediniz. Çünkü kabir ziyaretleri size ahireti hatırlatır." [10] diyerek nasihatte bulundu.

İbni Ömer *radıyallahu anh* rivayet edildiğine göre Rasûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem*, yanında Abdurrahman İbni Avf, Sa'd b. Ebu Vakkâs ve Abdul-

8. *Tirmizi*

9. *Müslim*
10. *Müslim*

lah İbni Mesud *radıyallahu anhum* bulunduğu halde Sa'd b. Ubâde'yi ziyaret etti. Durumunu görünce Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* ağladı. Onun ağladığını gören sahabeler de ağlamaya başladılar. Bunun üzerine Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*:

"Bilmez misiniz, gerçekten Allah, gözyaşı ve kalbin elemi sebebiyle kişiye azap etmez. Fakat -dilini işaret ederek- bunun yüzünden azap eder veya bağışlar." [11] buyurdu.

Enes'ten *radıyallahu anh* rivayet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, ruhunu teslim etmek üzere olan oğlu İbrahim'in yanına girince gözlerinden yaşlar boşanmaya başladı. Bunun üzerine Abdurrahman b. Avf *radıyallahu anh*:

" 'Ey Allah'ın Rasûlü! Siz de mi ağlıyorsunuz?' diye sordu. Peygamber ona: 'Ey İbni Avf! Bu gördüğün gözyaşları rahmet ve şefkat eseridir.' cevabını verdi. Sonra şunları ilave etti: 'Göz yaşarır, kalp hüzünlenir. Biz ancak Rabbimiz'in razı olacağı sözleri söyleriz. İbrahim! Seni kaybetmekten dolayı gerçekten çok üzgünüz.' " [12]

"Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem ile bazı sahabeler birlikte bulunurlarken onların yanından bir cenaze geçti. Ashaptan bazıları o cenazeyi hayırla andı. Bunun üzerine Nebi: 'Kesinleşti' buyurdu. Sonra bir cenaze daha geçti. Orada bulunanlar onu da kötülükle andılar. Rasûl-i Ekrem yine: 'Kesinleşti' buyurdu.

Bunun üzerine Ömer İbni Hattab: 'Ne kesinleşti ya Rasûlullah?' diye sordu. Peygamber de şöyle buyurdu:

'Şu önce geçen cenazeyi hayırla andınız; bu sebeple onun cennete girmesi kesinleşti. Bu berikini kötülükle andınız; onun da cehenneme girmesi kesinleşti. Çünkü siz (müminler), yeryüzünde Allah'ın şahitlerisiniz.' " [13]

Bu gibi naslar üzerinde düşündüğümüzde; bizlerin ölümü bir nasihat ve vaaz olarak görüp, buna uygun hareket etmemiz gerektiği açığa çıkıyor. Ölenin şahsiyeti önemli değildir. Mesele ölümü ibret kabul edip, kalplerin incelmesini sağlamak ve Allah'a *subhanehu ve teâlâ* yönelmektir.

Ölenin şahsiyeti önemli değildir. Mesele ölümü ibret kabul edip, kalplerin incelmesini sağlamak ve Allah'a subhanehu ve teâlâ yönelmektir.

Ölümü sürekli hatırda tutmaya yardımcı olacak bazı hususları şöyle zikredebiliriz:

Ölümün muhasebesini yapmak

Allah Rasûlü'nün *sallallahu aleyhi ve sellem* ve ashabının tavsiyelerinde olduğu gibi, ölümü nefse hatırlatmak ve kendimizi ölü olarak düşünmektir ölüm muhasebesi. Hayatın sonlandığını ve yaptıklarımızın hesabını veriyor olduğumuzu hayal etmektir.

Ölümleri fırsat bilip ölüm üzerinde düşünmek ve kardeşlerimize hatırlatmak

Allah Rasûlü Müslümanların cenazelere katılmasını teşvik eder, defin işlemine kadar orada bulunmalarını irşad ederdi. Bunun iki sebebi vardı. Ölüye dua edip hayırla şahitlik etmelerini sağlamak. Ölümden ibret alıp nefse çeki düzen vermek.

"Rasûlullah bize, hasta ziyaretini, cenazenin arkasından gitmeyi, aksırana 'yerhamukellah' demeyi, yemin edenin yeminini yerine getirmesini, haksızlığa uğrayana yardım etmeyi, davet edenin davetini kabul etmeyi ve selamı yaygınlaştırmayı tavsiye etti." [14]

Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Müslümanın, Müslüman üzerindeki hakkı beştir: Selam almak, hasta ziyaret etmek, cenazenin arkasından yürümek, davete icabet etmek ve aksırana 'yerhamukellah' demektir." [15]

---

11. *Buhari, Müslim*
12. *Buhari, Müslim*
13. *Buhari, Müslim*
14. *Buhari, Müslim*
15. *Buhari, Müslim*

Başka bir hadisinde:

"Kim, sevabına inanarak, karşılığını sadece Allah'tan bekleyerek bir Müslüman cenazesi ile birlikte gider ve namazı kılınıp gömülünceye kadar beklerse, her biri Uhud dağı kadar olan iki kırât sevapla döner. Kim de cenaze namazını kılar, defnolunmadan önce ayrılırsa, bir kırât sevapla döner." [16]

Bizler cahiliye toplumunda yaşadığımız için bu ibadetlere fazla iştirak edemiyoruz. Ancak cenazelere katılamıyor oluşumuz, bizi ölümden ibret almaktan alıkoymamalıdır. Ölümü gündem ederek, Müslüman olarak can veren kardeşlerimizin cenazelerine iştirak edip, ibret almaya dikkat etmeliyiz.

Bize dünyayı unutturan ahiret ehliyle bir arada zaman geçirmek

Bazı insanlar her haliyle Allah'ı hatırlatır. Onların yanında dünyada olduğumuz halde dünyadan sıyrılır; asr-ı saadete veya biad-ı efraha (ahiret) gideriz. Bazı insanlar da her halleriyle dünyayı hatırlatır. Bunlardan kaçınmalı ve salih olanların sohbetlerini tercih etmeliyiz.

Ümmetin izzeti için ölümden korkmayan, ölümle bütünleşen nesiller yetişmeli. Ölümden korkmama, sözle öğretilecek bir erdem değildir. Nesiller, sahabe çocuklarında olduğu gibi ancak böyle bir topluluk içerisinde yaşayarak bunu öğrenebilir.

Ölüm Tevbeyi Hatırlatmalı

Ölüm Allah'ın insana en büyük nimeti olan tevbe kapısının kapanmasıdır. Henüz fırsat varken acele etmeli ve bolca Allah'a tevbe etmeliyiz. Ölümün en ürkütücü yanı ecelin gizli olmasıdır. Kime, nerede, nasıl ve hangi zaman geleceği belli değildir. Ertelenen her tevbe ve ıslah temennisi, ölümün korkutucu gölgesi altındadır.

"Ey mü'minler! Hepiniz topluca, günahkarca davranışlardan dönüp, Allah'a yönelin ki, dünya ve ahiret mutluluğunu elde edesiniz." [17]

"Rabbinizden günahlarınız için bağışlanma dileyin ve sonra tevbe ve pişmanlık tavrı içinde O'na yönelin." [18]

"Ey iman edenler! Tam bir pişmanlık ve gönül huzuru içinde gösterişten uzak ölçüde Allah'a tevbe edin." [19]

Bu, biz günahkar kullara ilahi ve yüce bir çağrıdır. Şanı yüce olan Rabbimiz hiçbir şeye ihtiyacı yokken, sadece kullarına olan merhametinden dolayı onlara böyle bir kapı açmıştır. Ve O'nun rahmeti her şeyi kuşatmıştır. Bu kapının kapandığı zaman, ancak ölüm anıdır.

"Bir kul can çekişmeye başlamadığı sürece, Allah Teâlâ onun tevbesini kabul eder." [20]

Ancak kapı kapandı mı, insan ne kadar fırsat talep ederse etsin hüsranla geri dönecek ve azabı arttırılacaktır.

"Allah'ın kabul ettiği tevbe, yalnızca cahillikle/bilmeyerek günah işleyenin günahın hemen ardından yaptığı tevbedir. Allah, her şeyi bilen ve hikmetle yapandır. Ölüm gelip çatana kadar günah işleyip de tam o zaman: 'Ben şimdi tevbe ediyorum.' diyenlerin tevbesi, tevbe değildir. Kafir olarak ölenlerin tevbesi de yoktur. Onlara acıklı bir azap hazırladık." [21]

"Onlardan birine ölüm gelince 'Rabbim, beni geri döndür' der. 'Belki ben, terkettiğim doğru işleri yaparım.' Asla, o sadece söyleyenin bir sözüdür. Onların arkalarında yeniden diriltilecekleri güne kadar bir engel vardır." [22]

Ölümün başucumuzda bekliyor oluşu ve hangimize isabet edeceği belli değilken, tevbe kapılarını zorlamalı, Allah'a *subhanehu ve teâlâ* bolca tevbe etmeliyiz.

---

16. Buhari, Müslim

17. 24/Nur, 31

18. 11/Hud, 3

19. 66/Tahrim, 8

20. Tirmizi

21. 4/Nisa, 17-18

22. 23/Mu'minun, 99-100

Ölümle Hemhal Olmak İzzet, Ondan Uzaklaşmak Zillettir

İslam'ın en parlak günlerini yazan yiğitler, ölümden korkmuyor, onu arzuluyorlardı. Bu tüm milletleri onlara boyun eğdiren bir izzeti kazanmanın ve hayır amellerinin yollarını açmıştı onlara.

Halid bin Velid'in *radıyallahu anh* kafirlere:

"Sizlerin hayatı ve şarabı sevdiği gibi, ölümü seven bir toplulukla geldim size." deyişi bunun ispatıdır.

Bu cümleler öylesine sarfedilmemişti. Halid, müşrikleri çok iyi tanıyordu. Onların zaaflarını biliyordu. Bununla beraber Müslüman olmadan evvel, sayı olarak kendilerinden çok az olan Müslümanların, çoğu defa zafer kazanmasının sırrını çözmüştü. Ölümden korkmuyor, bilakis *'şehadet'* dediğimiz en şerefli ölümü arzuluyorlardı.

Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem*, İslam ümmetinin zillete duçar olacağını haber vermiş ve bunu insanların ölümden hoşnut olmamalarına bağlamıştı.

" 'Parçalayıcı olanın avına üşüştüğü gibi diğer ümmetlerin size karşı birleşip üşüşmeleri yakındır.' Biri sordu: 'Acaba o zaman biz sayıca az mı olacağız?', 'Hayır, bilakis siz o zaman sayıca çok olacaksınız. Fakat siz selin sürüklediği çerçöp gibi dağınık olacaksınız. Allah düşmanlarınızın kalbinden sizin korkunuzu çıkartacaktır. Sizin kalplerinize de vehen atacaktır' buyurdu. 'Vehen nedir, ey Allah'ın Rasûlü?' diye sorduklarında şöyle buyurdu: 'Dünya sevgisi ve ölüm korkusu.' " [23]

Gerçekten de bu durumu yaşıyoruz. Halid bin Velid'in *radıyallahu anh* sözünü ettiği erlerin benzerleri, günümüzde küfre karşı mücadele veriyor. Bunun yanında dünyaya daldıkça ölümden uzaklaşan ve korkanlar İslam ümmetinin yüz karası olarak, taviz üzere taviz veriyor, kafirlerin dünyasından bir şeyler elde etmek için, kâh demokrat, kâh liberal, kâh laik oluyorlar.

Ümmetin izzeti için ölümden korkmayan, ölümle bütünleşen nesiller yetişmeli. Ölümden

23. Ebu Davud

korkmama, sözle öğretilecek bir erdem değildir. Nesiller, sahabe çocuklarında olduğu gibi ancak böyle bir topluluk içerisinde yaşayarak bunu öğrenebilir.

Yaşadığımız Gibi Ölürüz...

Nasıl yaşamış ve hangi amel üzere olmuşsak, sonumuz o olmuştur. Salih amel yapanları güzel bir son beklerken, isyan ehlini kötü son beklemektedir. İnsanların sonları, onların Allah'la *subhanehu ve teâlâ* olan muamelelerini gösterir. Sadık olanlar sıdklarına yakışır, olmayanlar da yalanlarına uygun bir sonla bu hayattan ayrılırlar.

"Sizden biri cennet ehlinin amelini yapar, onunla cennet arasında bir zir'a mesafe kalınca, kitabı ona galebe çalar, cehennemliklerin amelini yapar ve cehenneme gider. Sizden biri cehennem ehlinin amelini yapar, ta onunla cehennem arasında bir zir'a kalır, kitabı ona galebe çalar. Cennet ehlinin amelini yapar ve cennete gider." [24]

Allah Rasûlü'nün *sallallahu aleyhi ve sellem* bu sözünün örneği çok yaşanmıştır. Zahiri salah ve takva üzere olup da, hakikatinde öyle olmayan nice insanın, son anında gerçek yüzü anlaşılmış; hem dünyasını hem de ahiretini heba etmiştir.

Bir gazvede Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*, kendileriyle beraber harp eden ve Müslümanlara faydalı olan bir kişiye işaret ederek:

" 'Her kim ateş ehlinden bir kimseye bakmak isterse, şu adama baksın.' der.

Bunun üzerine bir sahabe, o kişiyi takip eder. Onu müşriklerle şiddetli bir şekilde harp ederken görür. Nihayet o kişi yaralanır ve yaraları-

24. Buhari, Müslim

"Ey mü'minler! Hepiniz topluca, günahkarca davranışlardan dönüp, Allah'a yönelin ki, dünya ve ahiret mutluluğunu elde edesiniz." (24/Nur, 31)

'Sürekli satrançla meşgul olan birine ahir hayatında Kelime-i Tevhid'i telkin ettiler. O ise 'Şah, Şah' diyerek can verdi. Sürekli şarkı dinleyen bir diğerinden Kelime-i Tevhid'i söylemesini istediler. O daha önce terennüm ettiği şarkılardan...'

nın acısına dayanamayıp kılıcıyla hayatına son verir. Bunu gören sahabe:

'Ben şehadet ediyorum ki, Sen Allah'ın Rasûlü'sün!' der. Rasûlullah bu şehadetin sebebini sorunca, sahabe:

'Sen falan için 'ateş ehlinden olan kimseye bakmayı arzu eden, şu adama baksın' demiştin. Halbuki o zat, içimizde Müslümanlara en fazla faydası olanlardandı. Onu takip ettim, yaralanınca acıya dayanamayarak hemen intihar etti.' dedi. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz: 'Şüphesiz bir kul, cennet ehlinden olduğu halde ateş ehlinin amelini işler; bir başka kul ise ateş ehlinden olduğu halde cennet ehlinin amelini işler. Ameller ancak sonlarına göre değerlendirilir.' " [25]

Sahabe dahi bu adamla ilgili kötü sonu kavrayamamıştı. Çünkü zahirinde İslam'a çok faydalı, hizmet ehli biriydi. Ancak amellerinde olmayan sıdk ve ihlas, onu bu sona götürmüştü. Ölüm bize bu durumu hatırlatmalı ve kötü sondan Allah'a *subhanehu ve teâlâ* sığınmalıyız. Bunun yolu da, ölümü bir öğüt kabul edip, güzel bir sonu hak etmek için çabalamaktır.

Haccac vefat edeceği sırada bağırıyordu: *'Ne işim olur Said bin Cübeyr'le'*, son anlarında bu cümleyi tekrar etti durdu.

İbni Kayyım *rahimehullah* El-Cevabu'l Kafi'sinde, (s.102-103): '*Sürekli satrançla meşgul olan birine ahir hayatında Kelime-i Tevhid'i telkin ettiler. O ise 'Şah, Şah' diyerek can verdi. Sürekli şarkı dinleyen bir diğerinden Kelime-i Tevhid'i söylemesini istediler. O daha önce terennüm ettiği şarkılardan birini söyleyerek can verdi. Bir başkasına söylediler. O son söz olarak: 'Sizin davet ettiğiniz şeye kafirim.' diyerek canını verdi.'*

Ne üzere yaşadılarsa onun üzerine can verdiler. Bunun yanında sadık olarak yaşayıp, sıdkları nedeniyle Kur'an'da ayet olarak zikredilenleri düşünelim. Sahabeden şehit olanlar gördükleri güzellikleri kardeşlerinin bilmesini istiyorlardı. Allah onların halini ve karşılaştıkları güzellikleri ayet olarak indirdi. Ve kitabını onların güzel sonuna şahit kıldı.

"Allah yolunda öldürülenleri ölü saymayın çünkü onlar, Rabbleri'nin huzurunda diridirler ve rızıklandırılırlar. Allah'ın kendilerine fazlından verdiği şeylere sevinenler, arkalarından (kendilerine) yetişemeyenlere, kendilerine bir korku olmadığını ve mahzun da olmayacaklarını müjdelemek isterler. Onlar, Allah'ın nimetini ve fazlını ve Allah'ın müminlerin ecrini zayi etmeyeceğini de müjdelemek isterler." [26]

Vefat eden kardeşlerimiz güzel bir sonla dünyadan ayrılmaya, en güzel örnektiler. Allah'tan *subhanehu ve teâlâ* temennimiz onlara rahmetiyle muamele etmesi ve kardeşlerinin onlar hakkındaki *'Övgü ve hayır şehadetleriyle'*, onlara cennetini vacip kılmasıdır. Bizleri hak üzere sabit kılıp, güzel bir sonla karşılaşmayı nasip etmesidir.

Selam ve dua ile.

25. Buhari

26. 3/Al-i İmran, 169-171

ebunuseybe@tevhiddergisi.com | EBU NUSEYBE

Allah'a Tevekkül Ettiğinde...

Kişi sebepleri yerine getirip, kalbi Allah'a değil de sebeplere dayanırsa bu da tevekkül olmaz. Çünkü Allah onu sebepler ile baş başa bırakırsa, bu sebeplerin ona yeterli olması mümkün değildir. Çünkü El-Kâfî olan, El-Hafız olan yalnızca Allah'tır.

Allah'a hamd, Rasûlü'ne salat ve selam olsun…

Allah'ın kalbinde görüp de, sana yeterli olduğu, tüm ihtiyaçlarını hemen veya sonrasında bitirdiği hissin adıdır tevekkül…

İlim ehli der ki, *'Kul Allah'a bir dağın yerinden taşınmasında dahi tevekkül ettiğinde, onu taşımakla memur olur.'* Tevekkül öyle bir şeydir ki, onunla istediğin her şey senin hakkında gerçekleşir. Tevekkülün gerçekleşmesi için iki şart bulunmaktadır:

Birincisi: Allah'a dayanmak,

İkincisi: Sebepleri yerine getirmektir.

Bu şartlardan sonra şunu diyebiliriz ki insanlar tevekkül konusunda üç kısımdır:

Birinci Kısım: Bu kimse, Allah'a tevekkül edip de, sebeplerini yerine getirmeyendir ki bu da dinden olan bir şey değildir.

Bir adam Nebi'ye *sallallahu aleyhi ve sellem*: *" 'Ey Allah'ın Rasûlü! Hayvanımı bağlayarak mı, yoksa onu bırakarak mı tevekkül edeyim?' deyince, Nebi: 'Onu bağla ve tevekkül et' "* buyurmuştur.

İkinci Kısım: Sebepleri yerine getiren, fakat kalbini de bu sebeplere bağlayan ve dayandıran kimsedir.

Allah *subhanehu ve teâlâ* şöyle buyurmaktadır: *"De ki: 'Bütün iş Allah'ındır.' "* [1]

Dikkat et kardeşim, doktor asla şifa veren değildir. Bilakis şifayı veren, Allah'tır. Doktor ise sadece bir sebeptir. Senin yakalandığın hastalığa yakalanan nice insan var. Sen de, onlar da aynı ilacı almaktasınız. Fakat onlar şifa bulmazken sen şifa buluyorsun… Peki neden? Cevap çok basit, şifa veren yalnızca Allah'tır.

İşyeri sahibi asla Rezzak olan değildir. Bilakis Rezzak olan Allah'tır *subhanehu ve teâlâ*. İşyeri sahibi sadece bir sebeptir. Nice insan işsiz, nice insan işlerinden çıkartılmakta, başka yerde de onun kat kat fazlasını bulmaktadır. Çünkü Rezzak olan sadece Allah'tır. Sebepler tek başına ne fayda verebilirler, ne de zarar! Yalnızca bu sebepler Allah'ın sebepleri olursa müstesna.

O halde tevekkül hazinesini elde etmek istiyorsan mutlaka iki şartı da elde etmen gerekir.

Diyelim ki bir insan yolculukta ve şöyle demekte: *'Ben Allah'a tevekkül ediyorum. Sebepleri yerine getirmeme gerek yok. Buna ihtiyacım da yok. Arabanın bakımına, tamirine ihtiyacım da yok.'* Bu tevekkül değildir. Bunun aksi olan durumunda da tevekkül olmaz. Yani kişi sebepleri yerine getirip, kalbi Allah'a değil de sebeplere

1. 3/Al-i İmran, 154

dayanırsa bu da tevekkül olmaz. Çünkü Allah onu sebepler ile baş başa bırakırsa, bu sebeplerin ona yeterli olması mümkün değildir. Çünkü El-Kâfî olan, El-Hafız olan yalnızca Allah'tır.

Bu konu hakkında ilginç bir hikâye bulunmaktadır:

'Günlerden bir gün bir ülkede deprem olmuş. İnsanların birçoğu binalar yıkılmadan önce, süratle binadan çıkmaya başlamış. Bir kadın da odasında uyuyormuş. Bir anda kalkmış ve hızlı şekilde emzikli çocuğunun odasına gitmiş. Kadın gecikince bina yıkılmaya başlamış. Son anda çocuğu dışarı çıkarmış ve bina tamamen yıkılmış. Fakat kadın elleri arasındakine bakınca korkunç bir sahne gözleri önüne gelmiş. Kadın, çocuğu alacağı yerde, çocuğun bulunduğu yatağın yastığını alarak dışarı çıkmıştır.'

Evet kardeşim, sebepler tek başına asla yeterli değildir. Sebepler, tevekkül ile beraber olması gerekir.

"Eğer Allah seni bir zarara uğratırsa, onu kendisinden başka giderecek yoktur. Ve eğer sana bir hayır verirse, (bunu da geri alacak yoktur). Şüphesiz O her şeye kadirdir. O, kullarının üstünde mutlak hâkimiyet sahibidir. O, hüküm ve hikmet sahibidir, (her şeyden) hakkıyla haberdardır." [2]

O halde matlup olan üçüncü kısmın özelliklerini taşıyan müminlerden olmaktır.

Üçüncü Kısım: Allah'a sebepleri yerine getirerek dayanmaktır. Eğer insan bu ikisinin arasını toplar, bir araya getirirse, Rabbani kapıların açılmasını elde etmiş olur.

2. *6/Enam, 17-18*

Şimdi şu kıssayı benden bir dinle;

'Bir beldede bir kadın varmış. Bu kadının çocuğu hastalanmış. Çocuğun ilacını alacak parası da yokmuş. Tüm sebepleri yerine getirip, Allah'a dayanmış. Fakat hiçbir şeye sahip de değilmiş. Elinden hiçbir şey de gelmiyormuş. Anne sadece çocuğunu seyredebiliyormuş. Gözleri önünde çocuğu ölüyor, fakat hiçbir şey yapamıyormuş.

Sonra biri kapıyı çalmış ve kadın açmış. Elinde çantası olan doktoru görünce donup kalmış. Doktor kadına, 'emzikli çocuk nerede?' deyince, şaşkınlığı iyice artmış. 'Hangi çocuk?' demiş. 'Hasta çocuğu soruyorum' demiş doktor da. Kadın da içeride olduğunu söyleyince, doktor çocuğun kendisine getirilmesini söylemiş. Doktor çocuğu muayene etmiş ve ona ilaç vermiş. Sonra ona hepsinin bedeli olan bir faturayı vermiş. Kadın faturanın bedelini ödeyecek parasının olmadığını söylemiş.

Doktor ise, 'Ne acayip bir iştir. Bizi arıyorsunuz, evinize kadar doktorun gelmesini talep ediyorsunuz ve benden ilacı aldıktan sonra da para ödemeyi kabul etmiyorsunuz?' demiş.

Kadın ise, 'Ben kimseyi aramadım' demiş. Doktor, 'Nasıl aramadığınızı söylüyorsunuz? Burası 9 no'lu daire değil mi?' Kadın da şöyle demiş: 'Hayır doktor bey, 9 numara bizim komşumuz, burası daire 10. Siz rakamı karıştırmışsınız.' Doktor onların bu halini görünce, Allah'ın onlara nasıl ikram ettiğini anlamış ve onlara müsamahakar davranıp, hiçbir şey almadan çıkmış…'

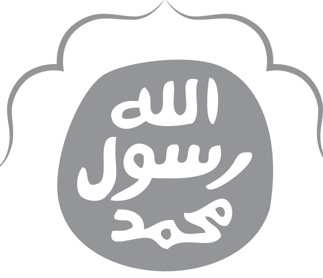
Allah'ın şu ayeti nasıl da görülüyor:

"Kim Allah'a karşı gelmekten sakınırsa, Allah ona bir çıkış yolu açar. Onu beklemediği yerden rızıklandırır. Kim Allah'a tevekkül ederse, O kendisine yeter. Şüphesiz Allah, emrini yerine getirendir. Allah, her şeye bir ölçü koymuştur." [3]

Allah ile muamelemizi güzelleştirdikçe ve O'na hakkıyla tevekkül ettiğimizde, Allah'ın rahmetini her halimizde görmeye başlayacağız inşallah.

'Alemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun' duası ile…

3. *65/Talak, 2-3*

enesyelgun@tevhiddergisi.com | Enes Yelgün

Sorumluluk Bilinci

Sorumluluk bilinci yerleşmeden Allah'a hakkı ile kulluk yapabilmek mümkün değildir. Öyleyse şu soruyu kendimize sormamız gerekir: 'Bizler bu bilinci kendimize ve etrafımızdaki kişilere nasıl aşılayabiliriz?'

Siyer kitaplarında 'Nuh kavminin putları' diye bilinen birtakım putlar mevcuttur. Allah subhanehu ve teâlâ Nuh Suresi 25. ayette bunların isimlerini zikretmektedir.

Bir rivayette ise şöyle geçer: 'Nuh'un aleyhisselam kavminin putlarının gömülü olduğu yeri, cinler Amr Bin Luhayy'a haber vermiş; o da onları oradan çıkartmıştır. Daha sonra da hac mevsiminde Mekke'ye gelen Arap kabilelerine bu putları dağıtmıştır.'

Ortaya çıkış şekli nasıl olursa olsun, sonuç itibari ile Araplar, İbrahim'in aleyhisselam davetinden yüz çevirmişler ve her geçen gün sapıklıklarına sapıklık ekleyip tevhitten uzaklaşmışlardı.

Allah'ın subhanehu ve teâlâ dini ile aralarına mesafe girdikçe de, taptıkları şeylere niye taptıklarını bilmez bir halde hayatlarını sürdürmeye devam etmişlerdir.

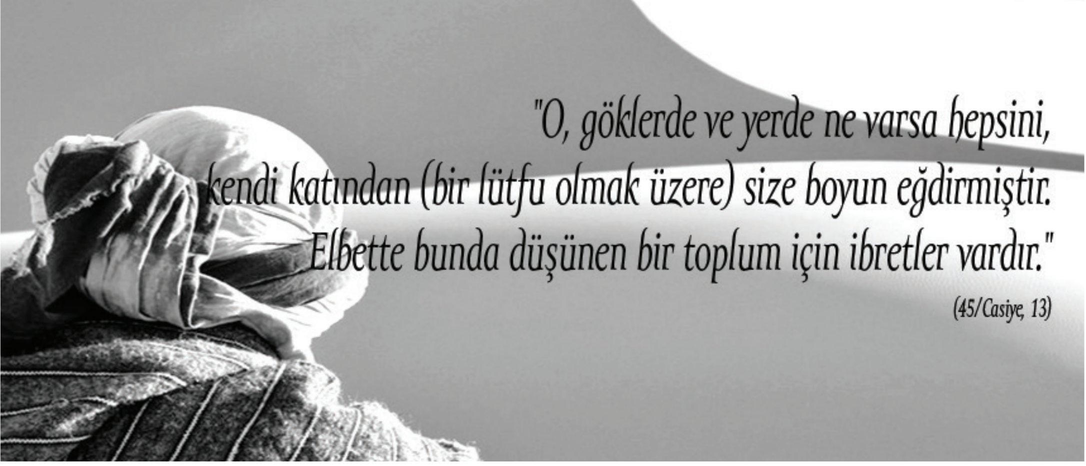

Müslüman ve müşriği birbirinden ayıran en önemli noktalardan birisi sorumluluk duygusudur. Müşrik başıboş yaşamayı, kimseye hesap vermeden kendi kafasına göre hareket edebileceği bir hayatı arzular. Önüne onu sınırlayacak hiçbir kural ve kaide olmamalıdır. Sınırlar onun için, dünyevi lezzetlere sınırsız bir şekilde ulaşmanın önündeki en büyük engellerdir.

Sorumluluk bilincine sahip Müslüman ise böyle değildir. Yapacağı her hareketin dünya ve ahirette bir karşılığı olacağını bilmesi, onu hareketlerini kontrol etmeye sevk eder.

Sorumluluk bilinci yerleşmeden Allah'a subhanehu ve teâlâ hakkı ile kulluk yapabilmek mümkün değildir. Öyleyse şu soruyu kendimize sormamız gerekir: *'Bizler bu bilinci kendimize ve etrafımızdaki kişilere nasıl aşılayabiliriz?'*

Bu soruya birçok madde ile cevap vermek mümkündür. Fakat biz bunlardan konumuzla alakalı olan bir tanesini zikretmekle yetineceğiz:

Ahireti Tefekkür

Sorumluluk bilincinin yer etmesi için insanın ahireti ve onun mukaddimeleri sayılabilcek şeyleri tefekkür etmesi gerekir. Çünkü insan hesap vereceğine inandığı şeyler üzerine kafa yorar. Kar-zarar durumunu gözden geçirir. Kimsenin ona *'Niye böyle yaptın/yapmadın?'* demeyeceği şeyleri ise hiç düşünme ihtiyacı hissetmez.

Şimdi ahireti ve onun mukaddimelerini tefekkürü bize tavsiye eden ayetleri okumaya başlayalım.

Yaratılışı Tefekkür

Ahireti tefekkürün mukaddimelerinden ilki yaratılışı tefekkür etmektir. Sorumluluktan uzak, başıboş bir şekilde yaşamayı isteyen ve bu yüzden ahireti inkar eden müşriklere Allah *subhanehu ve teâlâ* yaratılışı hatırlatarak cevap vermiştir.

"İnsan der ki: "Öldüğüm zaman sahi diri olarak (kabrimden) çıkarılacak mıyım? İnsan düşünmez mi ki, daha önce o hiçbir şey olmadığı halde biz kendisini yaratmışızdır?" [1]

"Sizi topraktan, sonra meniden, sonra alakadan (aşılanmış yumurtadan) yaratan sonra bebek olarak çıkaran, sonra sizi güçlü kuvvetli bir çağa erişmeniz, sonra da ihtiyarlamanız -ki içinizden daha önce vefat edenler de vardır- ve belli bir vakte ulaşmanız için sizi yaşatan O'dur. Umulur ki düşünürsünüz." [2]

Nimetleri Tefekkür

İnsan nimet ile karşılaştığında aklına hemen şunlar gelmelidir:

- Ben bu nimetin şükrünü acilen eda etmeliyim.
- Bu nimetin beni Allah'a daha yaklaştırıp-yaklaştırmadığını düşünmeliyim.
- Nimeti muhafaza etmek için çabalamalıyım.
- O nimeti bize bahşedene kulluğumu güzelleştirmeliyim.
- Niçin böyle bir nimetin bana nasip olduğunu düşünmeliyim.
- Bu nimetin hesabını vereceğimi bilmeliyim.

Bu son nokta insanı, ahireti ve oradaki hesabı tefekkür etmeye itecektir. Allah *subhanehu ve teâlâ* ayetlerinde nimeti tefekkür etmeyi hem genel olarak hem de bazı nimetlere vurgu yaparak tavsiye etmiştir. Mesela Casiye suresi 13. ayeti kerime nimetleri umumen tefekkür etmekten bahseder:

"O, göklerde ve yerde ne varsa hepsini, kendi katından (bir lütfu olmak üzere) size boyun eğdirmiştir. Elbette bunda düşünen bir toplum için ibretler vardır." [3]

Şu ayetler de ise bazı nimetler özel olarak zikredilmiş ve insan tefekkür etmeye yönlendirilmiştir.

"Gökten suyu indiren O'dur. Ondan hem size

1. 19/Meryem, 66-67
2. 40/Mümin, 67
3. 45/Casiye, 13

içecek vardır, hem de hayvanlarınızı otlatacağınız bitkiler. (Allah) su sayesinde sizin için ekinler, zeytinler, hurmalar, üzümler ve diğer meyvelerin hepsinden bitirir. İşte bunlarda düşünen bir toplum için büyük bir ibret vardır." [4]

"Söyleyin şimdi bana, tutuşturmakta olduğunuz ateşi, onun ağacını siz mi yarattınız, yoksa yaratan biz miyiz? Biz onu bir ibret ve çölden gelip geçenlerin istifadesi için yarattık." [5]

Ölümü Tefekkür

Dünya hayatının son, ahiret hayatının ise ilk durağı olan ölüm insana ahireti, doğal olarakta sorumluluk duygusunu hatırlatan en önemli vesilelerdendir.

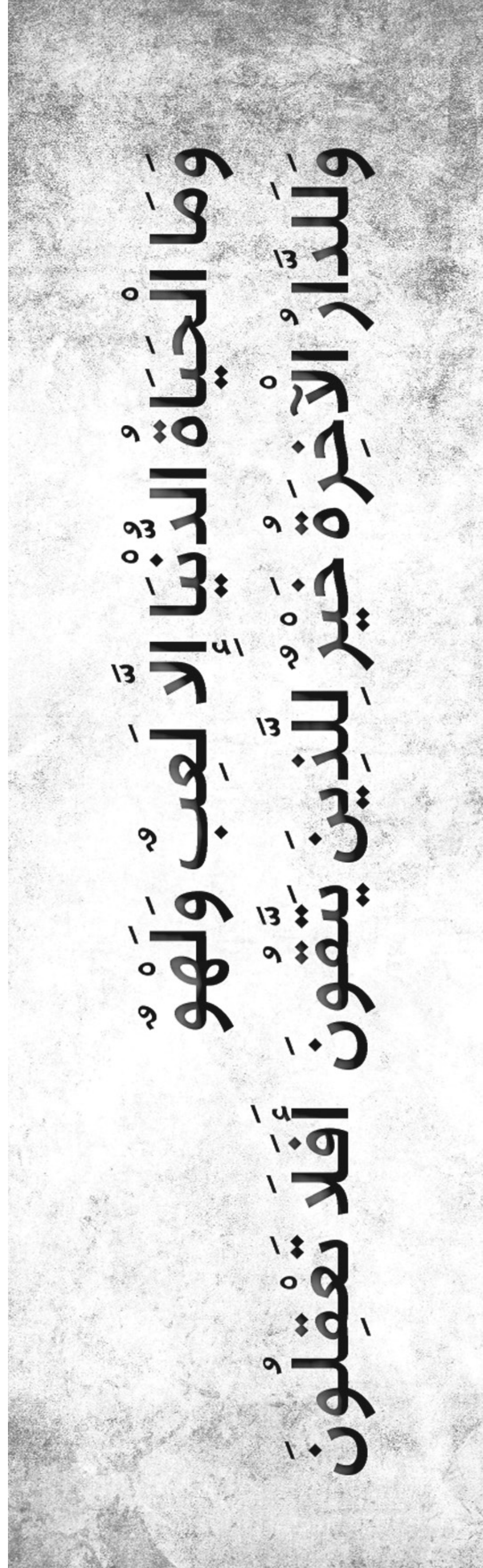
"Göklerin ve yerin hükümranlığına, Allah'ın yarattığı her şeye ve ecellerinin yaklaşmış olabileceğine bakmadılar mı? O halde Kur'an'dan sonra hangi söze inanacaklar?" [6]

"Allah, ölenin ölüm zamanı gelince, ölmeyenin de uykusunda iken canlarını alır da ölümüne hükmettiği canı alır, ötekini muayyen bir vakte kadar bırakır. Şüphe yok ki, bunda iyi düşünecek bir kavim için ibretler vardır." [7]

Tüm bu mukaddimelerden sonra Allah bizzat ahiretin tefekkür edilmesini ister. Özellikle ayetlerde ahiret hayatının ebedi olmasına vurgu yapılır. İnsanın canını dişine takarak biraz daha fazla zevk almak için çabaladığı dünyanın ise boş ve geçici olduğu hatırlatılır.

"Dünya hayatı bir oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir. Müttaki olanlar için ahiret yurdu muhakkak ki daha hayırlıdır. Hala akıl erdiremiyor musunuz?" [8]

Öyleyse bizler sorumluluk bilincine sahip olabilmek, müşrik toplumdan ve onun fertlerine benzemekten uzaklaşabilmek için ahireti ve onun mukaddimelerini gündemimize almalı ve tefekkür saatlerimizdeki başlıklara bunu da eklemeliyiz.

4. 16/Nahl, 10-11
5. 56/Vakia, 71-73
6. 7/Araf, 185
7. 39/Zümer, 42
8. 6/En'am, 32

FERHAT CURA ferhatcura@tevhiddergisi.com

Karmaşıklığın İçinde 'Ehli Sünnet Ve'l Cemaat' -3-

Ehli Sünnet; dinin hem asıllarında hem de fürularında yani dinin bütün meselelerinde kaynak olarak Kur'an ve Sünnet'i tek telakki kaynağı olarak kabul etmişlerdir. İstidlal metodu olarak ise selef'in anlayışını kabul etmişlerdir.

İkinci Özellik: Ehli Sünnet'in Telakki Kaynakları Sadece Kur'an ve Sünnettir

Ehli Sünnet'i kendi dışındaki muhaliflerinden ayıran, dinlerinde selamet üzere olmalarını sağlayan en önemli ve en belirgin özelliği dinin bütün meselelerinde (akaid, teşri ve süluk vs.) telakki ve istidlal metodunda benimsedikleri menhecleridir. Telakki ve istidlal menheci genel olarak dinin, özellikle de itikadın en önemli ve hassas meselesidir. Çünkü buradaki bozuk anlayış umumen dinde, husus olarak da itikatta bir bozukluğa sebebiyet vereceği gibi; yine telakki ve istidlaldeki istikamet insanın dininde ve itikadında istikamet üzere olmasını da sağlar.

Telakki, insanın dini anlarken kabul ettiği ve kendine başvurduğu kaynaklara denir. İstidlal ise bu kaynakları anlarken uyulan ölçüler ve istifade edilen metotlara denir.

Ehli Sünnet; dinin hem asıllarında hem de fürularında yani dinin bütün meselelerinde kaynak olarak **Kur'an ve Sünnet'i** tek telakki kaynağı olarak kabul etmişlerdir. İstidlal metodu olarak ise selefin anlayışını kabul etmişlerdir. Yani kitap ve sünneti, ümmetin selefinin fehmi üzere anlar ve o şekilde yaşarlar.[1]

Kur'an'ın kaynak olmasında kendini İslam'a nispet eden taifeler arasında sadece birkaç şaz görüş dışında sıkıntı yaşayan olmamıştır. Kitabın teşrî özelliğini yitirdiğini söyleyen şaz görüşler ise kendi aralarında kısım kısımdır. Kimisi, kendisine vahiy geldiğini iddia edip Kur'an'ın hükmünü iptal etmiştir. Kimisi, şeriatı zahir ve batini olarak iki kısma ayırarak Kur'an'ı teşrilikten çıkarmışlar. Bâtıniler bu gruba örnek verilebilir. Kimisi de -ki asrımızın en büyük sıkıntılarından biri olan- yorumcul anlayışı benimseyip Kur'an'ı yorumlamışlardır. Yorumcul (hermonotif) anlayışına sahip olanlar, Kur'an'ı teşri kaynağı olarak kabul ediyor ama Kur'an'ın zahir olan lafızlarıyla değil içerisinden çıkan manalarla hükmedileceğini ve bunun da zamana ve duruma göre değişebileceğini söylüyorlar. Mesela, Allah zani olan insanı, evli ise recm edilmesini, bekâr ise sopa vurulmasını teşri kılmıştır. Yorumculara göre burada kastedilen recm değil Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* burada istediği sadece zinanın çok kötü bir şey olduğu ve mutlaka bir cezasının olmasıdır. *'Bu ceza da o zama-*

1. *Bu konu geçen sayıda tafsilatlı olarak anlatıldı. Dileyen oraya bakabilir.*

nın şartı ve durumu neyi gerektiriyorsa ona göre verilir. Rasûlullah döneminde bu cezalar caydırırcı olduğu için bunlar yapılıyordu. Ama bu, bu asırda değişmeli ve caydırıcı olan başka cezalar uygulanmalıdır' derler. Bu taifelerin hepsi şirk ve küfür taifeleridir. Hem de küfürleri dinde zaruri bilinmesi gerekenleri inkar sebebiyledir.

Muhaliflerin asıl sorun yaşadıkları yer, Sünnet'in telakki kaynağı olmasıdır. Bunlar ya sünneti tamamen redderek, tek telakki kaynağı olarak Kur'an'ı kabul ediyor ya da Sünnet'i telakki kaynağı olarak kabul ediyorlar ama Ehli Sünnet gibi mutlak değil bir takım kayıtlarla sınırlandırıyorlar. Kayıtlı kabul edenler de kendi arasında kısımlara ayrılıyor. Bunlardan kimisi Kur'an'a muvafık olan Sünnetleri, kimisi mütevatir olan hadisleri, kimisi de akla uygun olan hadisleri teşri olarak kabul etmişlerdir. Bunların hiçbiri kabul edilmeyen, dalalet ve sapık olan fikirlerdir.

Ehli Sünnet'in telakki kaynağı olarak Kur'an ve Sünnet'i kabul etmelerinin sebebi, her ikisinin de vahiy olmasıdır.

Kur'an-ı Kerim'in Teşri Kaynağı Olmasının Delilleri

Ehli Sünnet, Kur'an-ı Kerim'in Müslümanlara kaynak olmasını, Kur'an'daki ayetleri delil alarak iki şekilde ispat etmiştir.

1. Sarih olan ayetler: Ayetlerde geçen Kur'an'a tabi olmayı emreden sarih ifadeler, kitabın telakki kaynağı olduğunun delilleridir.

"Biz aralarında hükmedesin diye sana bu kitabı indirdik." [2]

"Rabbinizden size indirilmiş olana (kitaba) uyun. O'ndan başka velilere uymayın." [3]

"Ey Rabbim! Benim kavmim Kur'an'ı terk ettiler." [4]

2. Zımmen olan ayetler: Zimmî olan ayetler, ayetlerin konuya sarih bir şekilde değil içerdiği manalarla delil olması demektir. Bu ayetler ise genel olarak Kur'an'ın nur, korunmuş, apaçık olduğunu söyleyen, Kur'an'a dönülmesini emreden ayetlerdir. Bu ayetlerde Kur'an'ın telakki kaynağı olduğunu gösterir. Çünkü bir şeyin düşünülmesi çıkan sonuçla amel etmek içindir, yine bir şeyin koruma altına alınması onunla muamele etmek içindir.

Ehli Sünnet'in menhecinde hem ahkâmda hem de usulde sahih olan Sünnet'i teşri olarak kabul etmesinin sebebi, sünnetin vahiy olmasıdır. Çünkü sünnet, ya başlangıç olarak ya da netice itibarıyla vahiydir.

Sünnet'in Teşri Kaynağı Olmasının Delilleri

Sahih olan Sünnet, Ehli Sünnet'in menhecinde telakki kaynağıdır. Ehli Sünnet'in menhecinde hem ahkâmda hem de usulde sahih olan Sünnet'i teşri olarak kabul etmesinin sebebi, **sünnetin vahiy olmasıdır.** Çünkü sünnet, ya başlangıç olarak ya da netice itibarıyla vahiydir. Yani yapıldıktan sonra Allah'ın düzeltmesi veya inkâr etmesi itibarıyla Sünnet vahiydir. Sünnet'in vahiy olmasının delilerini Ehli Sünnet şöyle belirtmiştir.

Kur'an'dan Deliller

- Allah Kur'an da, kendi kitabına itaatle beraber Rasûlullah'a itaati bir arada zikretmiştir. Bu konudaki ayetlerden bazıları şunlardır:

"Allah ve Rasûlü bir iş hakkında hüküm verdikleri zaman, hiçbir mü'min erkek ve hiçbir mü'min kadın için kendi işleri konusunda tercih kullanma hakları yoktur. Kim Allah'a ve Rasûlü'ne karşı gelirse, şüphesiz ki o apaçık bir şekilde sapmıştır." [5]

"Ey iman edenler! Allah'a itaat edin. Peygamber'e itaat edin ve sizden olan ulu'l-emre de itaat edin. Herhangi bir hususta anlaşmazlığa düştüğünüz takdirde, Allah'a ve ahiret gününe gerçekten inanıyorsanız, onu Allah ve Rasûlü'ne götürün. Bu, daha iyidir, sonuç bakımından da daha güzeldir." [6]

2. *4/Nisa, 105*
3. *7/Araf, 3*
4. *25/Furkan, 30*
5. *33/Ahzab, 36*
6. *4/Nisa, 59*

> *"Allah sana kitabı ve hikmeti indirdi ve senin bilmediğin şeyleri sana öğretti."*
> (4/Nisa, 113)

"Kim Peygambere itaat ederse, Allah'a itaat etmiş olur. Kim yüz çevirirse, (bilsin ki) biz seni onlara bekçi göndermedik." [7]

Ehli Sünnet bu ve benzeri delillere dayanarak şöyle demişlerdir: '*Biz Kur'an'a baktığımız zaman Allah çok sarih bir şekilde kendine itaatle Rasûl'e itaati denk tutmuştur. Yine çekişme anında meseleyi sadece kendine değil Rasûlü'ne de götürmeyi emretmiştir. Bunların hepsi sünnetin vahiy olduğunun delilidir. Nasıl ki Allah'a itaat veya Allah'a götürmek bizzat Allah'ın zatına değil kitabına ise; Rasûl'e itaat de onun sünnetine başvurmaktır.*'

▪ Allah Kur'an-ı Kerim'de kitapla beraber hikmeti (Sünnet'i) de indirmiştir. Allah kendi kitabında birçok yerde kitapla birlikte hikmeti, ölçüyü ve mizanı indirdiğini zikrediyor.

"Allah'ın sizin üzerinizdeki nimetini hatırlayın ve Allah'ın sizin üzerinize indirdiği kitabı ve hikmeti de…" [8]

"Allah sana kitabı ve hikmeti indirdi ve senin bilmediğin şeyleri sana öğretti." [9]

Yine Allah, Rasûl'ün hanımlarına hitaben şöyle der:

"Sizin üzerinize inen ayeti ve hikmeti hatırlayın."

Bu ve benzeri birçok ayette Allah sadece kitabı indirmemiş, bununla beraber hikmet denen şeyi de indirmiştir. Hikmet ise Kur'an'ın açıklaması olan Rasûlullah'ın sünnetidir. Çünkü bize iki şey ulaşmıştır. Biri Allah'ın kitabı, diğeri ise Rasûlullah'ın sünnetidir. Bu da Sünnet'in teşri kaynağı olduğunun delidir.

▪ Allah Kur'an ile beraber Sünnet'i de koruma altına almıştır. Allah kitabını korumaya aldığını bizzat beyan etmiştir.

"Biz Kur'an'ı indirdik ve onu biz koruyacağız." [10]

Allah bununla beraber Kur'an'ın beyanı (açıklaması) olan Sünnet'i de koruma altına almıştır. Nitekim ayette:

"(Rasûlüm!) onu (vahyi) çarçabuk almak için dilini kımıldatma. Şüphesiz onu, toplamak (senin kalbine yerleştirmek) ve onu okutmak bize aittir." [11]

"... Şüphesiz onu, toplamak ve onu okutmak bize aittir." denilerek Kur'an'ın beyanı olan Sünnet de Allah'ın koruması altına alınmıştır.

▪ Allah, Kur'an'ın dışında Rasûlullah'a vahiy yoluyla bir takım şeyleri bildirmiş veya hüküm getirmiştir. Ehli Sünnet Kur'an'ın dışında Allah'la ve Rasûlü arasında bir irtibat olduğunu, yani vahiy geldiğini göstermek için bir takım vakaları zikrederek Sünnet'in de vahiy olduğunu belirtmişler. Bu olaylardan bazıları şunlardır: Allah kıbleyi Mescid-i Aksa'dan, Mescid-i Haram'a doğru değiştiriyor.

"(Ey Muhammed!) Biz senin çok defa yüzünü göğe doğru çevirip durduğunu (vahiy beklediğini) görüyoruz. (Merak etme) elbette seni, hoşnut olacağın ***kıbleye*** *çevireceğiz. (Bundan böyle), yüzünü Mescid-i Haram yönüne çevir. (Ey Müslümanlar!) Siz de nerede olursanız olun, (namazda) yüzünüzü hep onun yönüne çevirin. Şüphesiz kendilerine kitap verilenler, bunun Rabblerinden (gelen) bir gerçek olduğunu elbette bilirler. Allah, onların yaptıklarından habersiz değildir."* [12]

---

7. 4/Nisa, 80
8. 2/Bakara, 231
9. 4/Nisa, 113
10. 15/Hicr, 9
11. 75/Kıyame, 16-17
12. 2/Bakara, 144

Lakin bu ayetin öncesinde Kur'an'da *'Mescid-i Aksa'ya yönelin'* diye bir ayet yok. Bu da Allah'ın daha önce kitabın dışında Rasûlullah'a vahiy yoluyla bunu bildirmiş olduğunu göstermektedir. Yine Allah Enfal suresinde Bedir ehli için şunu der:

"Hani Allah size iki taifeden birini, o sizindir diye vadediyordu." [13]

Bununla alakalı olarak Kur'an'a bakıldığında böyle vaad yoktur. O zaman Allah, Rasûlü'ne Kur'an olmadan bunu bildirmiştir.

Bu sayılan delillerin hepsi umumi olarak Ehli Sünnet'in yanında Sünnet'in vahiy ve bu sebeple telakki kaynağı olduğunun delilleridir. Bu konuda en sarih olarak istidlal etmiş oldukları ayet Necm suresinde geçmektedir:

"O hevasından konuşmaz. O'nun konuştuğu vahiyden başka bir şey değildir." [14]

Bu ayet de çok sarih bir şekilde Sünnet'in de vahiy olduğunun delilidir.

Sünnetten Deliller

Rasûlullah şöyle der:

"Size iki şey bıraktım. Onlara sarılırsanız asla sapmazsınız. Allah'ın kitabı ve benim sünnetim." [15]

Başka bir hadiste:

"Benden sonra sizden kim yaşarsa muhakkak ki ihtilaf görecektir. Bu ihtilaflarda benim ve raşid halifelerimin sünnetine azı dişinizle sarılın." [16]

Başka bir hadiste:

"Şunu iyi bilin ki bana Kur'an ve onun bir misli verilmiştir. Dikkat edin, koltuğuna kurulan tok bir adamın: 'Size sadece şu Kur'an yeter; onda bulduğunuz helali helal, haramı da haram kabul edin' diyeceği günler yakındır. Dikkat edin, Allah Rasûlü'nün haram kıldığı şeyler, Allah'ın haram kıldığı şeyler gibidir." [17]

Rasûlullah şöyle der:

"Allah, benden bir hadisi işitip de onu güzelce ezberleyip, başkasına eksiksizce aktaran kimsenin yüzünü ak etsin. Nice fıkıh ilmine sahip olup da anlayışlı olmayan kimseler vardır (yani hadisleri biliyor ama inceliklerine nufüz edemeyen). Nice fıkıh ilmine sahip olup da onu kendisinden daha anlayışlı bir kişiye aktaran kimseler vardır." [18]

İmam Şafii *rahimehullah* bu hadis hakkında şöyle der: *'Rasûlullah kendi sözlerine iyi kulak verilmesini ve onun güzelce muhafaza edilmesini emretti... Bu, onun sadece nakledecek kimseye, hüccet olacak şeyleri kendisinden alıp nakletmesine işarettir. Çünkü ondan ya yerine getirilecek bir helal veya sakınılacak bir haram veya uygulanacak bir ceza veya alınıp verilecek bir mal ya da din ve dünya hakkında bir nasihat alınır, aktarılır.'* [19]

Sonuç olarak bir insanın Ehli Sünnet'ten olabilmesi için hem telakkide hem de istidlal menhecinde onlara muvafakat etmesi gerekir.

Devam edecek inşallah...

13. 8/Enfal, 7
14. 53/Necm, 3-4
15. Müslim, Tirmizi
16. Ebu Davud, Tirmizi
17. İmam Ahmed
18. Tirmizi
19. Er-Risale

ekrembulca@tevhiddergisi.com

EKREM BULCA

Kavaidu'l Erba'
Dört Kaide

'Ben insanları Allah'ın dinine davet ediyorum. Eğer sen bana destek verirsen Allah kendi dinine yardım edenlere yardım eder. Ve seni müjdeliyorum o zaman Allah buraların mülkünü sana verir.'

Yüceler yücesi olan Allah'a *subhanehu ve teâlâ* hamd olsun. Salât ve selam en güzel örnek olan Rasûlullah'a, ailesine, ashabına ve onlara ihsan üzere tabi olanların üzerine olsun.

Allah nasip ederse bundan sonra hassaten ilim talebelerine yönelik bir yazı dizisine başlayacağız.

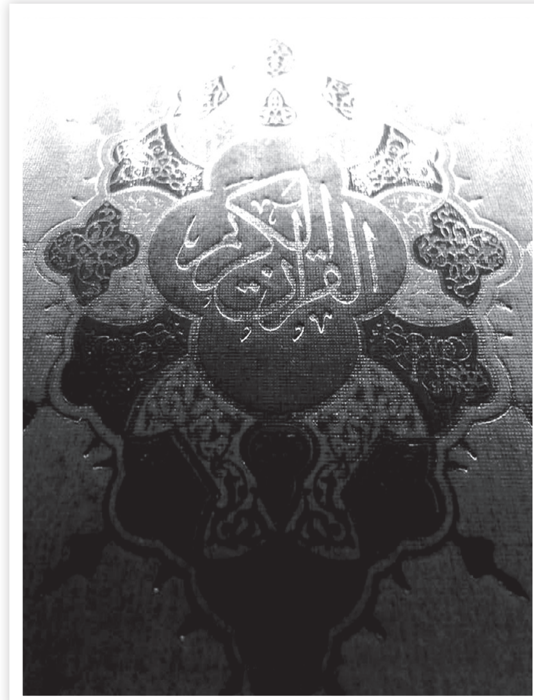
Bir ilim talebesi olarak Hocam'dan ders olarak aldığım bir silsileyi yazılı olarak sizinle paylaşacağım. Bu silsile Muhammed b. Abdulvahhab'ın *rahimehullah* risalelerinden bir tanesi olan *'Kavaidu'l Erba'/Dört Kaide'*nin şerhidir. Bu dersler sesli olarak www.tevhiddersleri.com sitemizde mevcuttur. Dileyen kardeşlerimiz oradan dersleri sesli olarak takip edebilirler.

Bu dersleri takip edecek olan ilim talebelerinin, daha faydalı olması için risalenin metnini ezberlemelerini tavsiye ederiz. Metni ezberlemeden, anlamadan, şerhini ezberlemeye ve anlamaya çalışmak, doğru bir usûl değildir. Çünkü önce asıl ezberlenir, şerh ise üzerine bina edilir.

Bunu şöyle bir örnek üzerinden açıklayayım; Düşünün ki Kur'an-ı Kerim'in bir tefsirini okuyacaksınız. Şayet ayeti ezberler ondan sonra tefsirini okursanız ayet daha güzel anlaşılır. Ve ayeti okudukça tefsiri aklınıza gelir. Bir nevi ayetle beraber tefsirini de tekrar edersiniz. Fakat ayeti sadece bir kere okur, ondan sonra hemen tefsirini okursanız elde edeceğiniz fayda daha az olur.

İlimlerde asıl olan hıfz ve fehimdir. Bir kuş için iki kanat ne ise, ilim talebesi içinde hıfz ve fehm öyledir. İkisinden biri eksik olursa tek kanatlı kuş gibi olur. İlim talebesinin üzerine gerekli olan çok kitap okumak değildir. Bilakis az kitap okumak, fakat hıfz ederek, fehmederek okumaktır. Bugün maalesef bir ilim talebesi yüzlerce kitap okuyor, fakat arkasına dönüp baktığında elinde kayda değer hiçbir şey yok. Ne kendisine faydalı olabiliyor ne de ümmete. Bu şekilde olmaktansa az ama öz bir birikim daha hayırlıdır.

Yeni bir risaleye geçeceğimiz için önce risalenin yazarı ile ilgili bazı bilgiler vermek istiyoruz. Bu ilmin adabına göre olması gereken bir şeydir. Ayrıca kendisiyle aynı amacı ve gayeyi güttüğümüz ve davetleri yeryüzünde başarıya ulaşmış imamların hayatlarını, menheclerini, ilkelerini bilmemiz gerekir. Çünkü başarı, başarıya ulaşmış olan insanlara tabi olmak ile elde edilir.

Dikkat edilirse Peygamber ve sahabesi Mekke'de davet yaparken Allah *subhanehu ve teâlâ* onlara sürekli kendilerinden önce gelmiş olan Peygamberlerin kıssalarını anlattı. Bunun bir çok hikmeti olmakla birlikte en bariz olan hikmet ise şuydu; Allah *subhanehu ve teâlâ* önceki Peygamberlerin kıssalarını anlatarak Peygamberimizi ve ashabını eğitiyordu. Hangi davayı savunuyorsanız, hangi misyonu üstlenmişseniz sizden önce aynı işi yapmış olan kişileri bilmeniz gerekir. Ta ki bazı şeyleri deneme yanılma yoluyla değil, öncekilerin tecrübelerinden faydalanarak öğrenesiniz. Deneme yanılma yoluyla da bazı şeyleri öğrenebilirsiniz, fakat çok vakit harcamış olursunuz. Tam öğrendim derken bir bakmışsınız ki ömür bitmiş. Böyle olmaması için bizden önce geçmiş olanların tecrübelerinden faydalanmamız gerekir. Bu da onların hayatlarını öğrenerek olur.

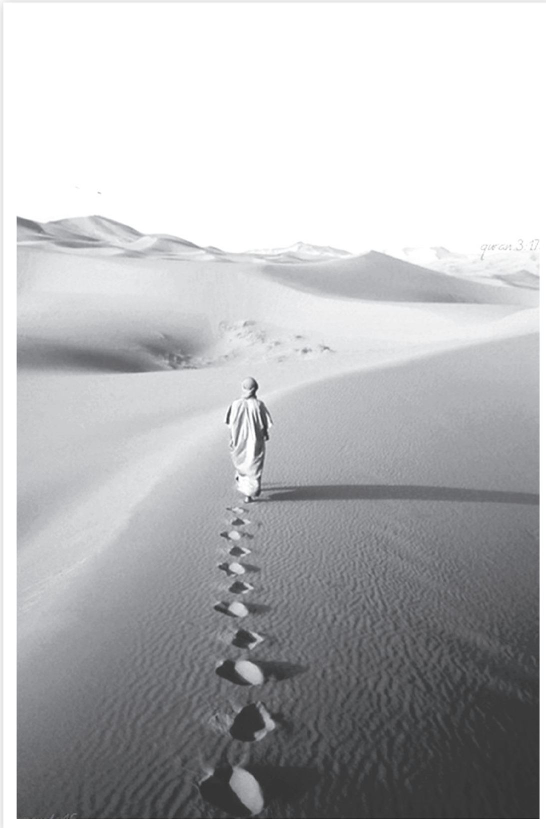
Muhammed b. Abdulvahhab'ın Hayatı

Hicri 1115 ile 1206 yılları arasında yaşamıştır. Miladi olarak 1703 ile 1794 yıllarına denk geliyor. Uyeyne/Yemame beldesinde doğmuştur. 91 yıl yaşamış, sonra ruhunu alemlerin Rabbi olan Allah'a teslim etmiştir. Yaşadığı ve geliştiği dönem, tıpkı Peygamberin *aleyhisselam* geldiği ilk dönemde olduğu gibi çok kötü bir dönem. Tevhid, şirk olarak; bidat ise sünnet olarak isimlendirilmiş. Müslümanlar paramparça, bölük-pörçük olmuşlar. Başlarında olan emirler Huzeyfe'nin *radıyallahu anh* hadisinde geldiği gibi kalpleri şeytan kalbi gibi olan insanlar. Tabi bu Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* verdiği bir ceza idi. Hiç bir nimet yoktur ki şükrü eda edilmediğinde Allah *subhanehu ve teâlâ* muhakkak onun zıddı ile cezalandırmasın. Tevhid'in ve Sünnet'in şükrü eda edilip, değeri bilinmediği zaman Allah *subhanehu ve teâlâ* zıddı olan şirk ve bidat ile cezalandırır.

İlmi Tahsili

Muhammed b. Abdulvahhab, ilim ehli olan bir aileden gelmiştir. İlk ilim tahsilini babasından almıştır. Babası Abdulvahhab b. Süleyman, Hanbeli âlimlerinden olup, aynı zamanda yaşadığı bölgenin de kadısıdır. Babası o daha küçük yaştayken hıfzının ve fehminin diğer ilim talebelerinden farklı olduğunu fark etmiş ve kardeşlerini bu konuda uyarmıştır. Ki gerçekten de Muhammed b. Abdulvahhab daha 12 yaşındayken tefsir kitaplarına, hadis kitaplarına yönelmeye başlamıştır.

Şeyh belli bir dönem orada ilim tahsilini devam ettirmiş, sonra içinde yaşadığı bölgenin ilmi ile yetinmeyip ilim tahsili için rıhle yapmaya başlamıştır. İlk başta Medine'ye gitti. Belli bir dönem orada ilim tahsiline devam etti. Sonra Mekke'ye geldi. Orada da belli bir süre kaldı ve

orada tanınmış olan iki büyük alimden ders aldı. Genelde aldığı dersler tefsir, fıkıh vs. üzerineydi.

Orada da belli bir süre kaldıktan sonra Basra'ya geldi ve ilim tahsiline orada devam etti. Zaten asıl ilimde derinleştiği, bazı ilmi konuları münazara ve müzakere ettiği yer de burasıdır. Tevhid'e, Sünnet'e davet etmeye burada başladı. Tevhid'e ve Sünnet'e kınayıcının kınamasından korkmadan açıkça davet edince, şirk ve bidat ehli olanlar bundan rahatsız olmaya başladılar. Bidatçı ve taassupçu olan bazı bilginler ona karşı ayaklanınca, o da bir takım eziyetlere maruz kaldığı için Basra'dan ayrılmak zorunda kaldı.

Basra'dan ayrılınca Şam'a gidip ilim tahsiline devam etmek istedi. Fakat nafakası bittiği için gidemedi. Önce Zübeyr'e oradan da İhsa'ya geçti. Kısa bir süre kaldıktan sonra babasının beldesi olan Hureymila'ya geldi. Orada insanlara davet yapmaya ve onlarla ilgilenmeye başladı. Belli bir süre sonra davet, orada gittikçe yayılmaya başladı.

Necd bölgesi dediğimiz bu bölge, bedevilerin yoğunlukta olduğu bir bölgedir. Bu bedeviler milletin mallarını yağmalayarak, gasp ederek geçimlerini sağlıyorlar. Muhammed b. Abdulvahhab da kimse kimseye zulmetmesin, kimsenin hakkı kimsede kalmasın diye İslam hadlerini ikame etmeye başlıyor. Hadleri ikame etmeye başlayınca, bedeviler bundan rahatsız oluyorlar ve hemen oranın emirlerini sıkıştırmaya başlıyorlar. Bu adam buraların mülkünü kendi eline alıp sizi buradan çıkaracak diyerek, emirleri korkutuyorlar. Emirlerinde baskı kurmasıyla Muhammed b. Abdulvahhab o bölgeyi de terketmek zorunda kalıyor.

Orayı terk edince Uyeyne denilen bölgeye geliyor. Oranın emiri Osman b. Muhammed b. Muammer. Emir onu güzelce karşılıyor ve ona şöyle diyor: *'Sen insanları Allah'ın dinine davet et, ben sana gereken desteği vereceğim.'* Muhammed b. Abdulvahhab *'tamam'* diyor ve başlıyor insanlara davet yapmaya. Mescidlerde ders halkaları oluşturuyor, civar bölgelere mektuplar yazıyor. Bu şekilde insanları tevhide ve şirkten sakınmaya davet ediyor. İnsanlar da her yerden onun yanına hicret etmeye başlıyorlar.

Bu bölgede evli iken zina yapan bir kadın geliyor ve: *'Ey imam ben zina yaptım. Zina haddini bana uygulayarak beni temizle.'* diyor. Muhammed b. Abdulvahhab ilk başta Rasûlullah'ın yaptığı gibi erteliyor. Sonra tam emin olduktan sonra zina haddini uyguluyor ve kadını recmediyor.

Muhammed b. Abdulvahhab kadını recmedince insanlar korkmaya başlıyorlar. Ve anlıyorlar ki kim olursa olsun had cezasını gerektirecek bir şey yaptıklarında hadler kendilerine uygulanacak.

Şu bir gerçektir ki batıl ehli ve münafıklar hadlerden çok korkarlar. Hadlerin kendilerine uygulanmasından korkan insanlar, o bölgede daha güçlü olan bir emirin yanına gidip şöyle diyorlar:

'Bu adam bütün emirlikleri kendi kontrolüne alıp, sizi beldenizden çıkarmak istiyor.'

Bunun üzerine o emir Osman b. Muhammed'e mektup yazıp Muhammed b. Abdulvahhab'ı öldürmesini söylüyor.

Osman b. Muhammed, Muhammed b. Abdulvahhab'ı çağırıyor ve şöyle diyor:

'Ey imam seni öldürmek bana yakışmaz. Sana bir iyilik olarak şunu yapabilirim. Sen bu beldeyi terk et.' Muhammed b. Abdulvahhab ona diyor ki:

'Ben insanları Allah'ın dinine davet ediyorum. Eğer sen bana destek verirsen Allah kendi dinine yardım edenlere yardım eder. Ve seni müjdeliyorum o zaman Allah buraların mülkünü sana verir.'

O da: *'Ben yapamam'* deyince, İmam orayı da terk etmek zorunda kalıyor.

Sonra Dır'ıyye denilen bölgeye geliyor. İmam orada karar kılıyor ve vefat edinceye kadar orada ikamet ediyor. Buranın emiri Muhammed b. Suud. Muhammed b. Abdulvahhab buraya geldiğinde durmadan insanları tevhide ve sünnete davet ediyor. Kısa zaman içerisinde hem daveti hem de kendisi etraftan duyulmaya ve tanınmaya başlıyor.

Muhammed b. Suud'un hanımı çok saliha bir kadınmış. Onun bir arkadaşı yanına gelip bu bölgeye Muhammed b. Abdulvahhab adında bir imamın geldiğini, kınayıcının kınamasından korkmadan insanlara davet yaptığını ve ona sahip çıkmalarını söylüyor. O saliha kadın da kocasına durumu anlatıyor ve Muhammed b. Abdulvahhab'a sahip çıkmasını söylüyor. Muhammed b. Suud eşine:

'Ben mi gideyim onun yanına? Onu mu çağırayım kendi yanıma?' Kadın diyor ki:

'Sen git çünkü biz alimlere ve davetçilere saygı göstermek zorundayız.'

Muhammed b. Suud imamın kaldığı eve geliyor ve ona destek çıkacağını, davetine devam etmesini söylüyor. Muhammed b. Abdulvahhab da ona diyor ki:

'Ben de kitaba ve sünnete bağlı olmak kaydıyla sana biat ediyorum ve seni müjdeliyorum Allah buraların mülkünü sana verecek ve sen buraların tek emiri olacaksın.'

Muhammed b. Abdulvahhab oraya yerleşiyor. Hem sözlü hem de yazılı olarak insanları İslam dinine davet ediyor. İnsanlar akın akın onun yanına hicret ediyor. Muhammed b. Suud ciddi anlamda güçleniyor o bölgenin tüm mülkü onların eline geçiyor. Ve bir çok yeri Allah'ın izniyle fethediyorlar.

Ve Muhammed b. Abdulvahhab 91 yaşına gelince vefat ediyor (Allah rahmet eylesin).

Rabbim İslam için yaptığı amelleri ondan ihlas ile kabul etsin.

Davamızın sonu alemlerin Rabbi olan Allah'a hamd etmektir.

abdulmetinaksoy@tevhiddergisi.com

Abdulmetin Aksoy

Cennetin Hurmalıkları, Müslüman Kardeşini Ziyaret Edenlerin Mükâfatıdır -2-

Bugün Müslümanlar ve İslamî cemiyetler de aralarındaki dostluğu ve kardeşliği birbirlerini ziyaret ederek pekiştirebilir, aralarındaki ilişkileri daha güzel hale getirebilirler.

Müslümanlar arasındaki en önemli ilişki, kardeşlik ilişkisidir. İslam davasını kıyamete kadar yürütmek, birbirini kardeş gören ve bu kardeşliği hakkıyla muhafaza edenlerin işidir. Sözde din kardeşi olup, pratikte birbirlerinin hukukuna dikkat etmeyen insanlar, davayı canlı tutamadıkları gibi, davaya ve davayı yürütecek Müslüman kardeşlere de zarar verirler.

İslam davasını yeryüzüne hâkim kılacak olanlar Müslümanlardır. Davayı hâkim kılacak kişiler her zaman, sağlam zeminde durmalı ve yürümelidirler. Sağlam zemin ve sağlam yol ise Kur'an, Sünnet ve sahabenin anlayışıdır. Buna yapışanlar kurtulmuş, yüz çevirenler ise helak olmuşlardır.

Kâfirler kapitalizm, demokrasi ve laiklik gibi düzenlerle Müslümanların beyinlerini köreltmeye, inancını ve ahlakını bozmaya çalışıyorlar. Siyasetiyle, diyanetiyle, kitlesel iletişim araçlarıyla, iş alanı ve eğlence mekânlarıyla her taraftan Müslümanları kuşatma altına almışlar. Müslümanlar bir nevi mayın tarlasında yürüyorlar. Yaptıkları ufak bir yanlışlıkta mayınlar patlayacak, sahada bulunan dava ve Müslüman kardeşler zarar görecektir.

Burada şunu anlamaktayız, Müslümanların *'Kur'an, Sünnet ve sahabenin anlayışını kabul ettim'* demeleri Müslümanlara gerekli olan sağlam zemin için yeterli değildir. Bu üç temeli kabul ettikten sonra bunları öğrenmeli, cehd ile amel etmeli ve etraftaki Müslümanlara bunu anlatmak için sohbet ortamları kurmalıdır. Allah'a hamd olsun son zamanlarda Müslümanlar bunun için mescid gibi hayır kurumlarını çoğaltıyorlar.

Sahabeyi anlayışta ölçü olarak kabul etmemizin sebebi, onları ilahlaştırmak ve bir put haline getirmek değildir. Onları anlayışta ölçü olarak kabul etmemizin sebebi, onların bu dini çok iyi yaşamış olmalarıdır. Sahabe öyle bir din yaşamıştır ki, Allah Kur'an'ın birçok ayetinde, onların yaşantısından razı olduğunu ifade etmiştir.

Biz sahabeden davet, cihad ve gece namazı gibi amellerin nasıl yapılacağını öğrendiğimiz gibi kardeşliğin nasıl tatbik edileceğini de öğrenmekteyiz. Kardeşlik bağları konusunda onların yaşantısına baktığımızda en belirgin amel olarak ziyaretleşmeyi görmekteyiz.

Sahabenin birbirlerini ziyaret etmelerine, yaşantılarından birkaç tane örnek verelim;

Avn anlatır: *"Kufeli dostları Medine'de ikamet eden Abdullah b. Mes'ud'u ziyarete gelmişlerdi. İbn Mes'ud: 'Birbirinizle oturup kalkıyor musunuz?' diye sordu. 'Bunu hiç bırakmıyoruz' dediler. 'Birbirinizi ziyaret ediyor musunuz?', 'Evet, ey Eba Abdurrahman! Hatta içimizden biri kardeşini göremediğinde yürüyerek Kufe'nin ta öbür ucuna gidiyor, onunla buluşuyor.' İbni Mesud: 'Bu münasebetinizi sürdürdüğünüz sürece hayır içinde olursunuz' dedi."* [1]

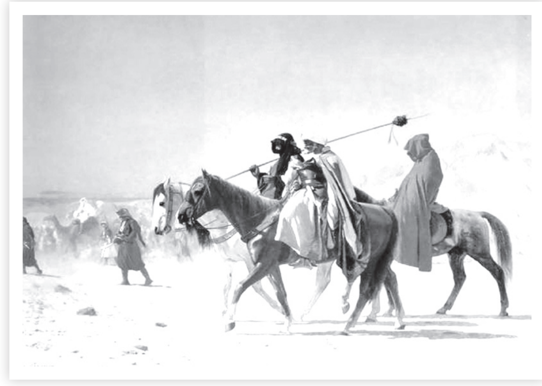
Ümmü Derda *radıyallahu anh* anlatır:

"Selman Medain'den Şam'a kadar yürüyerek gelip bizi ziyaret etti. Üzerinde Enderüzd (diz kapaklarının altına kadar çemrelediği bir şalvar) vardı." [2]

Sahabe Rabblerini razı ettikleri gibi, Müslüman kardeşlerini de ziyaret ederek razı etmişlerdir. Çünkü kardeşlik onlar için her şeyden değerlidir. Bir gün kardeşini görmese canı sıkılır, diğer gün mutlaka dostunu görmeye giderdi. Zamanın azlığı ve mesafenin uzunluğu onları yapacağı amelden alıkoymazdı.

Sahabe ziyaretleşme amelini, Peygamber'den *sallallahu aleyhi ve sellem* öğrenmiştir. Onların Peygambere olan sevgileri, öğrendiklerini pratiğe geçirmesine engel olabilecek hiçbir mazerete müsaade etmiyordu. Sahabe için önemli olan Allah'ı *subhanehu ve teâlâ*, Rasûlullah'ı *sallallahu aleyhi ve sellem* razı etmek, Müslümanlara karşı kardeşliklerini pekiştirmekti. Aralarındaki bu ülfeti de, birbirlerini ziyaret ederek yapıyorlardı.

Bugün Müslümanlar ve İslamî cemiyetler de aralarındaki dostluğu ve kardeşliği birbirlerini ziyaret ederek pekiştirebilir, aralarındaki ilişkileri daha güzel hale getirebilirler. Fakat küfür devletlerinin bile aralarındaki samimiliği ziyaret ederek oluşturdukları bu dönemde, cemaatlerin ve fertlerin geçerli olmayan gerekçeler nedeniyle ziyaretleşme amelini terk ettiklerini görmekteyiz.

Mesela, güvenlik için tedbir almak amaçlı ziyaretin iptal edilmesi bu gerekçelerden bir tanesidir. Tedbir almak, Müslümanların güvenliğine dikkat etmek hepimizin görevidir. Bunun birileri tarafından görev olarak verilmesine aslen gerek yoktur.

Fakat güvenlik İslam'ı çerçevede uygulanması gerekir. O zaman ümmet için büyük bir maslahat meydana gelmiş olur. Güvenlik ve tedbir alma nedeniyle İslam'ın ve kardeşliğin güvenliği yıkılıyorsa, bu büyük bir mefsedetin işaretidir. Bugün birbirimizi ziyaret etmediğimizde aramızdaki sevgi, ülfet ölü hale geliyor. Yani gözden ırak olduğumuz için, gönüllerimiz de birbirinden uzak oluyor.

Güvenlik konusunda Rasûlullah'ın yaşantısına bakmak gerekir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Mekke gibi bir beldede on üç sene kaldı. Coğrafyası ve milleti azınlıkta olan, herkesin birbirini tanıdığı, işkence ve zulmün başladığı Mekke dönemi, Müslümanlar için çok güvenlikli değildi. Buna rağmen Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Müslümanları ziyaret ediyor ve sahabeler bir araya toplanabiliyorlardı.

Türkiye coğrafyasında yaşayan Müslümanların ve cemiyetlerin birbirlerini ziyaret etmesinde herhangi güvenlik sıkıntısı yoktur. Bu fırsatı iyi değerlendirip ziyaretleşme konusunda elimizi çabuk tutmalıyız.

Mesela, Suriye'de şehit olan kardeşlerin aileleri, yaralı olan abilerimiz, İslam'a meyilli olan

1. *Taberani*
2. *Edebu'l Müfred*

doğu ve batının halkı ziyaret edilebilir. Bu kardeşlerimizi güvenlik nedeniyle ziyaret etmiyorsak, bilelim ki iç güvenliğimiz yani kardeşliğimiz tehlikede demektir.

Rabbim bizlerin yardımcısıdır. O'na dayanıp güvenmeli, gerekli olan sebeplere yapıştıktan sonra Allah'a *subhanehu ve teâlâ* tevekkül etmeliyiz. Olacak olan sıkıntılarda sabredip, halimize şükretmeliyiz. Bizler gaybı bilmeyen, kaderle yaşayan kullarız. Rabbimiz de bizden kendisine güvenmemizi talep etmiştir.

Allah *subhanehu ve teâlâ* şöyle buyurur:

"O zaman içinizden iki zümre bozulmaya yüz tutmuştu. Hâlbuki Allah onların yardımcılarıydı. Müminler ancak Allah'a güvenip dayanmalıdırlar." [3]

Müslümanların birbirlerini ziyaret etmemelerinin sebeplerinden bir tanesi de zamanın, vaktin olamayışıdır. Bu gerekçe birçok amel tavsiye edildiği zaman sunulan bir mazeret halini almıştır.

Değerli Kardeşim,

Sahabenin özelliklerinden bir tanesi de zamanın onlara hükmedememesi, onların zamana ve mekâna hükmetmesidir. Bugün ise bizler, zamana ve mekâna hükmetmek bir yana devletin zamana ve mekâna kurduğu tuzaklardan etkileniyoruz.

Tağut kapitalizm düzen kurmuş, bizlere dünyayı ve içindekileri süslü gösteriyor. Vaktimizi ona çalışarak harcamamızı istiyor. Bizler de itaat etmek zorundaymışız gibi boyun eğiyoruz. İslam'ın ziyaretleşme meselesine gelince de *'vakit bulamıyoruz'* diyoruz.

Allah'tan korkmalıyız. Allah *subhanehu ve teâlâ* herkese Müslümanı hatırlayıp ziyaret edeceği kadar vakit vermiştir. Allah *subhanehu ve teâlâ* şöyle buyurur:

"Biz size hatırlayacak olanın hatırlayacağı kadar bir ömür/vakit vermedik mi?" [4]

Evet, bu zaman bizlere verilmiş, Allah'a hamd olsun verilen bu vakti de kullanıyoruz. Bu ayet aleyhimize hüccet olurken, bizler birbirimizi ziyaret etmememize vaktin olmayışını mazeret olarak sunuyoruz.

Vaktimizi iyi değerlendirmek açısından, vakit üzerinde muhasebe yapmalıyız. Örneğin kendimize şunu sormalıyız, *'Vaktimi boş yerde kullandığım için mi kardeşimi ziyaret edemiyorum? Yoksa vaktimi Allah ve Rasûlullah'ın yanında değerli olan şeylere ayırdığım için mi?'*

Vaktimizi ümmetin işlerine ayırdığımız için ziyaret edemiyorsak, bunda bir sıkıntı yoktur. Ziyaret edemesek de ecrimizi alırız inşallah. Fakat vaktimizi boş ve Allah katında değerli olmayan şeylere ayırdığımız için kardeşimizi ziyaret edemiyorsak, Allah *subhanehu ve teâlâ* bizlere bunun hesabını soracaktır.

Gerekçe olarak sunduğumuz *'vakit yetmiyor'* sıkıntısına çözüm olarak, vaktimizi iyi değerlendirmenin yollarına başvurmalıyız. Örneğin, vaktimizi iş alıyorsa, çalışmamızı azaltacağız ya da az zaman alan bir iş kuracağız. Bulunduğumuz ortam aile, akraba ve kardeşleri ziyaret etmede engel teşkil ediyorsa, ortamı değiştirip daha salih ortamlara hicret edeceğiz. Bir şekilde vakit sıkıntısını aşıp, ziyaretleşmeyi yapmaya çalışacağız.

Müslümanların birbirlerini ziyaret etmemelerinin sebeplerinden bir tanesi de kardeşini sevmemesi, kıskanması veya aralarındaki kırıcı kavgalardan dolayı birbirlerine küsmeleridir. Eğer kardeşlerimizi ziyaret etmememizin sebebi bunlarsa, bu hastalıklarımızdan da hemen Allah'a *subhanehu ve teâlâ* sığınmalı, tevbe etmeli ve kendimizi düzeltmeliyiz.

Gerekçelerimiz ne olursa olsun, İslam'da meşru olmayan ameller sebebiyle Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* meşru kıldığı ziyaretleşmeyi iptal etmemeliyiz. Özellikle Müslümanın az olduğu şu dönemde kardeşlerimizin değerini bilmeli ve bunu da ziyaret ederek kardeşlerimize hissettirmeliyiz.

Buraya kadar ziyaretin yapılması gerektiğini yazdıktan sonra ziyaret amelini biraz tanımamız gerekiyor. Çünkü bir amel bilinmeden yapıldığı zaman ıslah edeyim derken ifsad edilir.

3. *3/Al-i İmran, 122*
4. *35/Fatır, 37*

Bu sebeple İslam'daki ziyareti biraz öğrenmeye çalışalım.

Ziyaretin İslam'daki Kısımları

Ziyaret, bir kimseyi görmeye gitmektir. Bir kişiyi görmeye gitmenin niyeti ve şekli nasıl olursa olsun bunun adı ziyarettir. Ziyaret ise İslam'da iki kısımdır.

1. Meşru olmayan ziyaret

Ziyareti İslam'ın yasakladığı ameller ile geçirmek, meşru olmayan ziyarettir. Her hayır amelinin afeti olduğu gibi, ziyaret amelinin de afeti vardır. Ziyaret sünnete uygun olursa kişiye ecir, sünnete uygun olmazsa kişiye günah kazandırır. Ziyaret amelinin afeti de, meşru olmayan ameller ile donatılmasıdır. İslam ziyaretin bu kısmını yasaklamıştır.

Bir Müslüman ziyarete gidildiğinde, bu ziyaret esnasında birilerinin gıybeti yapılıyor, birilerine iftira atılıyor, kovuculuk yapılıyor ve gereksiz konularla vakit israfı yapılıyorsa bunun ismi meşru olmayan ziyarettir.

Fitne dönemlerinde, fitneyi yaymak ve kendi hastalığını diğer Müslümanlara da bulaştırmak için yapılan ziyaretin ismi de meşru olmayan ziyarettir. Bu kişiler hem fitneyi yaydıklarından, hem de İslam'da meşru olmayan ziyareti yaptıklarından iki günah birden kazanmış olurlar.

Türbe, kabir gibi yerleri medet ummak, teberrüklenmek ve ibadet amaçlı yapılan ziyaret de meşru olmayan ziyarettir. Kişi bu ziyaret esnasında küfür ameli yaparsa kafir; bidat gibi amelleri yaparsa günahkâr olur.

Hangi kötü amel olursa olsun, Allah *subhanehu ve teâlâ* bizden amellerin kötüsünden uzaklaşmamızı, hayır amellerde ise yarışmamızı istemiştir. Hayatımızda Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* ve Rasûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem* yasakladığı ziyaretleşme varsa ondan içtinap etmeli, meşru olan ziyaretleşme de ise yarışmalıyız.

2. Meşru olan ziyaret

Meşru niyetler ve meşru olan ameller ile yapılan ziyaretleşmedir. Ziyaretin bu kısmına İslam izin vermiştir. Hatta yapılmasını istemiş ve yapanlara da cennetin hurmalıklarını mükâfat

olarak vermiştir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurur:

"Gerçekten Müslüman, Müslüman kardeşini ziyaret ettiği zaman, dönünceye kadar cennetin hurmalıklarındadır." [5]

Ziyaretin hasta ziyareti, kabir ziyareti, komşu ziyareti, tebliğ ve nasihat için yapılan ziyaret gibi birçok çeşidi vardır. Kişinin akrabalarını ziyaret etmesine sıla-i rahim denir. Umre ve hacc için Mekke'ye gidip Kâbe'yi ziyaret etmeye de Kâbe ziyareti denir. Bu ziyaretlerin her birinin kendine has adabı vardır.

Kişinin amelini meşru veya gayrı meşru hale getiren niyettir. Kişinin niyeti hâlisse, amel hayır ameli olur. Fakat niyet hâlis değil ise, amel şer ameline dönüşür. Bu sebepten ziyaretlerde niyetimizi hâlis konumuna getirmeliyiz. Ziyaretleşmede niyetimizi meşru hale getirmek içinde meşru ziyaretin şekilleri, İslam'ın izin verdiği ziyaret sebeplerini bilmeliyiz.

Rabbim izin ve sağlık verirse bir sonraki sayımızda da meşru ziyaretin şekillerini yazmaya çalışacağız.

Rabbim yalnız sana dua eder, yalnız senden yardım isteriz. Sen tüm Müslümanların sıkıntılarını azalt, onlara dayanma ve sabır gücü ver. Kâfirin kalbine korku sal. Müslümanların kalbinden vehen hastalığını, iki dağın arasını uzaklaştırdığın gibi uzaklaştır.

Davamızın sonu âlemlerin Rabbine hamd etmektir.

"Gerçekten Müslüman, Müslüman kardeşini ziyaret ettiği zaman, dönünceye kadar cennetin hurmalıklarındadır."
(Müslim)

5. *Müslim*

İBRAHİM KAPRAN

Hediyelerin En Güzeli Enes Bin Malik

"Ey Allah'ın Rasûlü insanlar sana hediyeler sunuyorlar. Ben de sana Enes'i getirdim. O senin hizmetini görsün. Onun için dua et!"

Zamanların en güzeli hiç şüphesiz ki Peygamberin yaşadığı çağdı. O günleri görmek... Mekke ve Medine'nin havasını solumak... Allah'ın kendisinden razı olduğu müjdesine erişmek... Peygamber'in sohbetinden hikmet nurlarıyla aydınlanmak... Ve daha birçok güzellikleri barındıran o asırda yaşamak.

O günkü Müslümanların elde ettikleri için defalarca Allah'a hamd ettikleri, sonradan gelenlerin ise hayallerini süsleyen bir çağ.

Asrı saadette yaşamayı arzu etmeyecek bir Müslüman yoktur. Peygamber'i bir kez de olsa görmeye, gönülleri ferahlatan, karanlıkları aydınlatan sohbetine iştirak etmeye her mümin can atar.

Bizler bunun özlemi içerisinde iken bu satırlarda, onunla *sallallahu aleyhi ve sellem* yaklaşık on sene boyunca beraber olmuş bir sahabeden bahsedeceğiz.

Enes bin Malik.

Nebi'nin biricik hizmetçisi...

Sırdaşı...

Onun duasına mazhar olmuş, ömrü, malı ve nesli bereketlenmiş sahabe...

Ashaptan en son vefat eden ve fitne anında Peygamber'den öğrendikleri ile zor zamanlarda topluluklara yol göstermeye hayatını adamış insan...

Güzel vasıflarını saymak istesek daha çok kalem oynatmamız gerekecek güzide sahabe...

Şimdi isterseniz Enes bin Malik'in *radıyallahu anh* hayatını değiştiren o güne gidelim:

Enes'in *radıyallahu anh* annesi Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Medine'ye daha hicret etmeden önce Müslüman olmuş fakat kocası müşrik bir kadındı. Bir kavga sırasında kocası öldürülünce o sırada on yaşında olan oğlu Enes'e hemen İslam'ı anlattı. Enes de İslam'ı kabul etti.

O günden sonra artık annesi, Enes'in *radıyallahu anh* gönlüne Peygamber'in sevgisi ve özlemini ilmik ilmik işlemeye başladı. Enes'in kalbi, annesinden sadece duyduğu bir insanın sevisiyle dolup taşmıştı bile.

Ve beklenen gün geldi. Peygamber'in hicret edeceği haberi kutlu beldeye ulaşmıştı. İnsanlar çocukları, eşleri ile beraber yollara çıkıyorlardı. Güneş batıncaya kadar, yollarını gece ve gündüz aydınlatacak *'güneş'*in gelmesini bekliyorlardı.

Bir münadinin sesi Medine'yi bayram yerine çevirdi. Peygamber'i ilk kez görme heyecanıyla insanlar Medine'nin çöllerine doğru akın ettiler.

Ve Medine'ye varıncaya kadar Allah Rasûlü ve dostuna arkadaşlık ettiler.

Sıra sevgiliye, sevgilerini göstermeye gelmişti. Her ev kendisi için en değerli olan hediye ile Allah Rasûlü'nü *sallallahu aleyhi ve sellem* ziyaret ediyor, ikramlarını Peygamber'e arz ediyorlardı.

Ümmü Süleym'de *radıyallahu anha* heyecanlı heyecanlı Allah Rasûlü'ne gidiyordu. Ve yanında bir hediye!

On yaşındaki oğlu Enes bin Malik...

Hediyelerin en güzeli...

En değerlisi...

Ve Ümmü Süleym Rasûllullah'ın huzurunda:

- *"Ey Allah'ın Rasûlü insanlar sana hediyeler sunuyorlar. Ben de sana Enes'i getirdim. O senin hizmetini görsün. Onun için dua et!"* Allah Rasûlü:

- *"Allah'ım onun malını ve ömrünü bereketli kıl."* diye dua etti.

Ümmü Süleym *radıyallahu anha* bu hediye ile bize ne kadar da çok şey öğretti!

Fedakarlıkta, İslam davası için en değerlilerimizi gözden çıkartmakta ne kadar da gevşek olduğumuzu bize hatırlattı.

Allah ondan razı olsun. Öyle bir amel yaptı ki, öyle bereketli bir toprağa tohum attı ki meyveleri ona dünya ve ahirette yetti de arttı bile! Gelin bu fiil ile Ümmü Süleym'in *radıyallahu anha* ve Enes'in *radıyallahu anh* neler kazandığını bir düşünelim:

Enes *radıyallahu anh* Peygamber'in işlerini görüyordu. Onun hizmetinde bulunan bir neferdi. Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* diyor ki:

"Kim bir Müslümanın sıkıntısını giderirse Allah da kıyamet gününde onun sıkıntısını giderir."

Bunu söyleyen Peygamber, sıradan bir Müslümanın sıkıntısını gideren herhangi bir Müslümanı örnek veriyor. Bunun ecri bile bu kadar büyük iken acaba Peygamber'in sıkıntısını gidermek, onun ihtiyaçları için her daim koşturmak nasıl bir ecirdir? Bunu yapan Enes'in ve buna vesile olan Ümmü Süleym'in cennetteki derecelerini kim hayal edebilir?

Peygamber'in *sallallahu aleyhi ve sellem* sıkıntısını gidermek artık herhangi bir asırda ve herhangi bir Müslümana nasip olacak bir iş değildir. Öyleyse düşünmeli: Acaba bizlerin bu sahabenin fiili gibi bir fiil yapıp, onun gibi ecir kazanması mümkün mü? Evet, mümkündür. Peki nasıl? Enes'in *radıyallahu anh* ameline yakından baktığımızda aslında şunu görüyoruz: O *radıyallahu anh*, Peygamberin sıkıntısını gidererek aslında İslam davasının sıkıntılarını gidermiş oluyordu. Çünkü Nebi *sallallahu aleyhi ve sellem* kendini her şeyiyle İslam davasının hizmetine adamış biriydi. Onun sıkıntısını gidermek doğal olarak İslam davasının problemlerine bir nebze olsun merhem olmak manasına geliyordu. Öyleyse bizler bugün, ya Allah'ın dinine hizmeti hayatımızın her alanına yayarak ya da bunu yapanların sıkıntılarını çözmeye çabalayarak Enes'in *radıyallahu anh* elde ettiği mükafatı Rabbimizden umabiliriz.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* vefat ettikten sonra başta irtidad hadiseleri olmak üzere İslam ümmetini dört bir tarafından fitneler kuşattı. Bunun olacağını ve kurtuluş yollarını Sadıku'l Masduk olan Nebi haber vermişti. Çıkış yolu belliydi. Allah'ın kitabına ve Rasûl'ün sünnetine yapışmak. Bu ikisini de bize ulaştıran sahabelerin başında Enes *radıyallahu anh* gelmektedir. Düşünün! Dinin bozulmasının önünde sağlam bir kale gibi duran sahabeler olmasaydı, İslam nasıl ayakta kalırdı? Tahrife uğramadan, Yahudi ve Hristiyanların akıbeti ile karşılaşmadan din bugüne ulaşmışsa bu -Allah'ın izniyle- Enes *radıyallahu anh* gibi sahabelerin Peygamber'den öğrendiklerini çekinmeden gelecek kuşaklara aktarmalarıyla olmuştur. Dini muhafaza gibi büyük bir hayra böyle bir hediye ile vesile olacağını

Ümmü Süleym nasıl bilebilirdi ki?

Bu hediyeleşme sonucunda Enes'in ve annesinin *radıyallahu anhuma* kazandıklarını saymakla bitirmek mümkün değildir. Biz bu kadarı ile yetinelim.

Yaşının ufaklığına rağmen Peygamber'in *sallallahu aleyhi ve sellem* hizmetinde bulunan Enes'in *radıyallahu anh*, bu kutlu görevi sırasında birçok güzel hatırası olmuştur. Bunlardan bir tanesini kendi dilinden dinleyelim:

"Çocuklarla oynuyordum. Rasûl-i Ekrem oraya geldi. Selam verdi. Sonra beni bir işe gönderdi. Kendisi de bir duvarın gölgesine oturup bekledi. Ben gelip neticeyi bildirdim. Sonra dönüp eve gittim. Annem bana niçin geciktiğimi sordu. Rasûlullah'ın beni bir işe gönderdiğini söyledim. O işin ne olduğunu sordu. Ben 'Bunun sır olduğunu, söyleyemeyeceğimi' ifade ettim. Annem benim bu hareketimden çok memnun olarak şöyle dedi: 'Oğlum! Rasûlullah'ın sırlarını saklamaya devam et!' " [1]

Allah *subhanehu ve teâlâ* sahabenin hayatını bereketlendirmişti. Öyle ki, onlar için basit birer hatıra olan hadiseler, bizler için içinden birçok ders çıkartacağımız mühim olaylar haline dönüşüveriyordu. Yukarıda anlattığımız vakıa bunu en güzel örneğidir.

Enes'in *radıyallahu anh* hatırasından çıkartılacak ilk nokta sahabenin de bizim gibi birer insan olduğu, melek olmadığıdır. Onlar da bazen fıtratlarının yönlendirdiği şekilde hareket edebiliyorlardı. Mesela, insan fıtratında merak vardır. Bu, kadınlarda daha da yoğun bir şekildedir. Enes'i *radıyallahu anh* Peygamber'e hediye ederek Allah katında çok değerli bir amel yapan Ümmü Süleym de merak etmiştir. Enes'e sormaması gereken bir soruyu fıtri gerçekler nedeniyle sormuştur. Ancak bu noktadan sonra sahabeyle bizim aramızdaki fark ortaya çıkıyor. Sahabe hatasının şekli ve boyutu ne olursa olsun tevbe etmeyi biliyordu. Fakat bizler bırakalım tevbe etmeyi hatamızı kabul etmekte bile zorlanıyoruz.

Bu hatıradan çıkan ikinci önemli nokta ise, çocuk denilecek yaştaki Enes'in Müslümanların sırlarını/emanetlerini muhafaza konusunda eğitimli olmasıdır. Çünkü böyle bir amelin bu bilinç verilmeyen bir çocuktan sadır olması mümkün değildir. Öyleyse bizler de evlerimizde, eğitim kurumlarımızda ve çocuklarımızla ilgilendiğimiz her ortamda bu bilinci aşılamak için uğraşmalıyız.

Tabi burada şuna da değinmek gerekiyor. Bahsettiğimiz eğitime sadece çocuklar muhtaç değildir. Belki de onlardan daha çok, bugün İslamî hareket içinde bulunan büyükler ihtiyaç duymaktadır. İsterseniz bu bilince ne kadar muhtaç olduğumuzu ölçmek için bir deneme yapalım. Ve İslam davasına hizmet etmek için yaptığımız amelleri, insanlarla ne kadar rahat paylaşıp-paylaşmadığımızı tefekkür edelim. Sonucun hiç iç açıcı olmayacağı muhakkaktır.

Bu güzel sahabenin hayatını anlatmaya çalıştığımız yazımızı Enes'in *radıyallahu anh* dilinden bir olayı aktararak bitirelim inşallah:

Enes bin Malik *radıyallahu anh* der ki:

"Bir adam geldi ve Rasûl-i Ekrem Efendimize:

- 'Ya Rasûlullah! Kıyamet ne zaman kopacak?' dedi. Rasûl-i Ekrem:

- 'Sen kıyamet için ne hazırladın ki?' buyurdu. Adam:

- 'Allah'ın ve Rasûlü'nün sevgisini hazırlayabildim yâ Rasûlullah!' diye cevap verdi. Bunun üzerine Rasûl-i Ekrem:

- 'Muhakkak sen sevdiğinle berabersin!' buyurdu."

Enes *radıyallahu anh* der ki: *"Biz İslam'a girdikten sonra Peygamber'in, 'Sen sevdiğinle berabersin!' sözünden dolayı duyduğumuz sevincin üstünde daha şiddetli bir sevinç duymadık. Ben, Allah'ı, Rasûlü'nü, Ebu Bekir'i ve Ömer'i severim. Ben onların hayır işlerine benzer hayır ve ibadet işlememiş olsam bile, onlara olan bu sevgim sebebiyle ahirette onlarla beraber olacağımı, Allah'tan umarım."* [2]

Allah'ım! Bizleri, Seni, Rasûlü'nü ve ashabını hakkıyla sevenlerden kıl…

1. *Müslim*

2. *Müslim*

Beşinci Sabite: Zafer, Sadece Askeri Galibiyet Değildir

-1-

En büyük zafer şeytana karşı kazanılan zaferdir ki, bu da hidayettir. Allah'tan gelen en büyük nimet ise bunu başarmaktır. Kim cihad ederse, zaferi hidayet ile kazanmış, Allah'ın özel olarak desteklediği muhsinlerden olmuştur ki, bu destek de zafer, başarı, hidayet ve salâhtır.

Müslümanların birçoğu, cihad edenlerin hissî meydan galibiyeti elde etmeleri gerektiğini, Allah'ın da cihadı farz kılıp sadece hissî zaferi vereceğini zannetmektedirler. Çünkü zafer kavramı birçok kimseye göre sadece askeri galibiyet ile ve meydanda kazanılan zafer ile sınırlıdır. Allah *subhanehu ve teâlâ* bu şiarı bizlere meşru kılmış, onun korkularını taşıyanlara zafer vermeye kefil olmamıştır.

Bunun yanında Allah *subhanehu ve teâlâ* Müslümanların bazı durumlarda askeri hezimete uğramasıyla şöyle buyurmuştur:

"Eğer siz bir yara aldıysanız, o topluluk da ona benzer bir yara aldı. O günleri biz insanlar arasında döndürür dururuz." [1]

Bu ayet, geçmiş sünneti desteklemek için inmiştir. Bu kevnî sünnetin desteklemesinin inişi, Uhud ehlinin başına gelen askeri hezimet sonrasında olmuştur. İnsanların anlayışı genişleyip, zaferin manasını anlamış olsalardı, İslam'ın en yüce zirvesi olan ameli yapanların zarara uğramalarının mümkün olmayacağını bilirlerdi. Bilakis bu ameli yapan kimse, öldürülse de esir düşse de her halükarda galiptir.

Zafer anlayışının hakkı ve kadrini versek -bu da kitap ve sünnetteki delilleri düşünmek çerçevesinde olacaktır-, İslam ümmetinin hepsinin cihad ile zarar etmeyeceğini görürüz. Bilakis cihad, meydanda zıddı gözükse de, her halükârda bir kazançtır.

Zaferin Manaları

Her ne kadar ibareler yeterli olmasa da, burada kitap ve sünnette gelen zaferin manalarının bazısı üzerinde duracağız. Aslında bu, müstakil bir kitapta, uzun açıklamalara ihtiyaç

1. 3/Ali İmran, 140

duymaktadır. Fakat tümüne ulaşılmayan şeyin hepsi de terkedilemez.

Zaferin İlk Manası

Zaferin çeşitlerinin en büyüğü, (ister fert, ister ümmet düzeyinde olsun) her mücahid için gerçekleşmektedir. Bu da, mücahidin nefsine, şeytanına, kendisine sevimli sekiz duruma[2] ve bunlardan kaynaklanan sevimli olan şeylere karşı, cihad ameli aracılığıyla zafer elde etmesidir.

Yeryüzündeki bu cazip olan şeyler, Müslümanların birçoğunu başarısızlığa uğrattığı gibi, ümmetin tümünü de zaferden alıkoymuştur.

"De ki: 'Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, hısım akrabanız, kazandığınız mallar, kesada uğramasından korktuğunuz ticaret, hoşlandığınız meskenler size Allah'tan, Rasûlü'nden ve Allah yolunda cihad etmekten daha sevgili ise, artık Allah emrini getirinceye kadar bekleyin. Allah fasıklar topluluğunu hidayete erdirmez.' " [3]

Kul bu sekiz sevimli olan şeyi ne zaman terk eder ve cihada çıkarsa nefsine, şehvetine, ağırlık yapan cazip olan şeylere karşı zafer elde etmiş olur.

Bu zafer çerçevesinde bir başarı daha elde edilmiş olur ki, bu birincisinden çok daha büyüktür. Bu da kişinin fısk ehlinden ayırdedilmesi ve ayetin sonunda Allah'ın tehdidine muhatap olmayışıdır. Bütün bu zaferleri de Allah ve Rasulü'ne olan sevgisinin sabit olması ile kazanmıştır. Bu ne yüce bir zaferdir!

2. *Tevbe suresi 24. ayette zikredilen.*
3. *9/Tevbe, 24*

Zaferin İkinci Anlamı

Kul, cihada çıktığında başka bir zafer daha kazanmış olur. Bu seferki zaferi ise, kendisini gözetleyen ve türlü yollarla cihaddan alıkoyan şeytana karşı elde etmiştir.

Buhari'de Ebu Hureyre'den *radıyallahu anh* şöyle nakledilmiştir:

"Şeytan Ademoğlunun iman yoluna oturur ve şöyle der: 'İman edip de dinini ve babalarının dinini mi bırakacaksın?' Kişi ona muhalefet eder ve iman eder. Daha sonra onun hicret yoluna oturur ve şöyle der: 'Hicret edip de malını ve aileni terk mi edeceksin?' Kişi ona muhalefet eder ve hicret eder. Daha sonra kişinin cihad yolunun üzerine oturur ve şöyle der: 'Cihad edip de nefsini öldüreceksin ve böylece eşinle evlenilecek ve malın da paylaşılacak' Kişi ona muhalefet eder, cihad eder ve öldürülür. Bu kişiyi cennete sokmak Allah'ın üzerine bir haktır."

Cihad ile şeytana karşı zafer gerçekleşir ve kul böylece Rahman'ın cennetine kavuşur.

Zaferin Üçüncü Anlamı

Mücahid, cihada çıktığında, zaferi gerçekleştirmiş olur. Çünkü o, Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* şu buyruğundaki kimselerden olmuştur:

"Bizim uğrumuzda cihad edenleri elbette kendi yollarımıza eriştireceğiz. Hiç şüphe yok ki Allah iyi davrananlarla beraberdir." [4]

Mücahid, Allah'ın hidayetine eriştiğinde, bundan daha büyük bir hidayet var mıdır?

En büyük zafer şeytana karşı kazanılan zaferdir ki, bu da hidayettir. Allah'tan gelen en

4. *29/Ankebut, 69*

büyük nimet ise bunu başarmaktır. Kim cihad ederse, zaferi hidayet ile kazanmış, Allah'ın özel olarak desteklediği muhsinlerden olmuştur ki, bu destek de zafer, başarı, hidayet ve salâhtır. Eğer ümmetin tümü cihad edip, cihada hakkıyla katılsa; sahabe ve tabiin zamanında üstün gelen ve yardım olunan ümmet gibi hidayet üzere olur ve hususî desteklenirdi.

Zaferin Dördüncü Anlamı

Kul cihada çıkmakla beraber kendi cildinden olup, aynı dili konuşan ve kendisini cihaddan alıkoyan kimselere karşı zafer kazanmış olur. Bunun yanında bazıları nasları ümmeti cihaddan alıkoymak için kullanmaktadırlar.

Allah *subhanehu ve teâlâ* onları şu ayeti ile açığa çıkarmaktadır:

"Eğer içinizde (onlar da savaşa) çıksalardı, size bozgunculuktan başka bir katkıları olmazdı ve mutlaka fitne çıkarmak isteyerek aranızda koşarlardı. İçinizde, onlara iyice kulak verecekler de vardır. Allah zalimleri gayet iyi bilir." [5]

Allah *subhanehu ve teâlâ* bu ayette aralarında cihaddan alıkoyanlara kulak veren Rasûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem* sahabesini *radıyallahu anhum* muhatap almıştır. Bu onların imanlarının zayıflığından da değildir. Bunun sebebi, cihaddan alıkoyanların kavimlerinin arasında konumlarının olması, cihaddan alıkoyanların fitnelerinin büyük olması, hakkı batıl ile karıştırmaları, kuvvetli şüphe getirmeleridir. İman ehlinin, onların bu sözlerine aldanabilme ihtimallerinden dolayı, Allah *subhanehu ve teâlâ* Peygamberlerden sonra insanların en hayırlısı olan kimseleri bundan sakındırmıştır.

Cihaddan alıkoyan kimseler Allah'ın şu ayetinde açığa çıkardığı kimselerdir:

"Allah'ın Rasûlü'ne muhalefet etmek için geri kalanlar (sefere çıkmayıp) oturmaları ile sevindiler; mallarıyla, canlarıyla Allah yolunda cihad etmeyi çirkin gördüler; 'bu sıcakta sefere çıkmayın' dediler. De ki: 'Cehennem ateşi daha sıcaktır!' Keşke anlasalardı!" [6]

Cihaddan alıkoyan kimseler, kulu cihaddan engellemek için binekli ve yaya olarak ellerindeki tüm olanakları kullanırlar. Bunun yanında da ümmeti de izzet yoluna gitmekten engellemektedirler. Mücahid kimse ise, cihada çıktığında kendisine karşı olan kimselere karşı gerçek bir zafer kazanmıştır. Nefsi, şehveti ve dünyasına karşı zafer kazandıktan sonra da şeytanına karşı da zafer kazanmış, bundan ötürü de kendi cildinden olup, aynı dili konuştuğu rezillere karşı da zafer elde etmiştir.

Yusuf El-Uyeyri *rahimehullah*

Tevhid Dergisi için Çevrilmiştir.

5. *9/Tevbe, 47*
6. *9/Tevbe, 81*

Yiğit İnan | yigitinan@tevhiddergisi.com

Tih Çölünden Nasıl Kurtulabiliriz?

Bu ümmet de cihaddan geri kalıp Allah'ın emrine Yahudiler gibi lakayt davranmaları sebebiyle yeryüzünde şaşkın şaşkın dolaşmaktadırlar.

Rabb'imiz kitabı olan Kur'an'da bizlere, kendisine hakkıyla kulluk eden salih müminlerin, kendisinin razı olduğu muvahhidlerin yolunu gösterdiği gibi, mücrim olan ve Allah'ı öfkelendiren kafirlerin yolunu da bütün netliğiyle göstermiştir;

"Böylece suçluların yolu belli olsun diye ayetleri iyice açıklıyoruz." [1]

Buradan hareketle Kur'an'ın büyük bir bölümünü kapsayan kıssaların her birinin belli bir amacının olduğunu söyleyebiliriz. Bu kıssaların tarihi bir belge olsun diye veya dedelerin torunlarına anlatacağı hikayeler bulunsun diye Kur'an'da zikredilmediği akıl sahipleri için malumdur. Aksine bu kıssalar belli mesajları ve manaları kapsamaktadır.

Bu meselede Müslümanların üzerine düşen görev, bu kıssaları ibret gözlüğüyle okumalarıdır. *'Bu kıssada Allah'ın bu topluluktan razı olmasının nedeni nedir?', 'Allah'ın bu kıssada azaba uğrattığı toplumun özelliği ne idi?'* gibi soruları bu kıssalarla aramalı ve gereken mesajı almalıdır.

Mesela, Kur'an-ı Kerim'de İsrailoğulları ile alakalı birçok kıssa mevcuttur. Genel olarak Ehli Kitap ile ilgili, özel olarak da İsrailoğulları ile ilgili kıssalar bizleri yakından ilgilendirmektedir. Çünkü onlar kendilerine kitap gönderilen insanlardır. Ayrıca Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onlar ile ilgili şöyle buyurmaktadır;

" 'Sizden öncekilerin yolunu adım adım, karış karış izleyeceksiniz. Eğer onlar bir kelerin/kertenkele deliğine girse, siz de gireceksiniz.' Sahabe: 'Ey Allah'ın Rasûlü, Yahudilerin ve Hristiyanların yoluna mı?' diye sorunca 'Başka kim olacak?' dedi." [2]

Bu nedenle Müslüman özellikle İsrailoğulları ile ilgili kıssaları yakından takip etmeli ve bu kıssaları dikkatle okuyup dersler çıkarmalıdır.

Burada İsrailoğulları ile ilgili kıssaları tek tek ele alabilmemiz mümkün değildir. Ancak Kur'an-ı Kerim'de İsrailoğulları ile ilgili bir kıssa var ki bu kıssa bize ışık tutacak niteliktedir. Başarı Allah'tandır.

"(Musa İsrailoğullarına): 'Ey kavmim! Allah'ın size yazdığı kutsal yere girin, ardınıza dönmeyin, yoksa hüsrana uğrayanlardan olursunuz', demişti. Onlar şu cevabı verdiler: 'Ey Musa! Orada zorba bir millet var, onlar oradan çıkmadıkça biz oraya girmeyeceğiz, eğer çıkarlarsa, biz de gireriz.' Korkanların içinden Allah'ın

1. 6/En'am, 55

2. Buhari, Müslim

kendilerine lütufta bulunduğu iki kişi şöyle dedi: 'Onların üzerine kapıdan girin, oraya girdiniz mi artık siz zaferi kazanmışsınızdır. Eğer Müminler iseniz ancak Allah'a güvenin.' (Bunun üzerine): 'Ey Musa! Onlar orada bulundukları müddetçe biz oraya asla girmeyiz, şu halde sen ve Rabbin gidin savaşın, biz burada oturacağız' dediler. (Musa): 'Rabbim, ben kendimle kardeşimden başkasına sahip değilim. Artık bizimle o fasıklar topluluğunun arasını ayır!' dedi. (Allah) buyurdu ki: 'Artık orası onlara kırk yıl haram edildi. Onlar o yerde (Tih çölünde) şaşkın şaşkın dolaşacaklardır. Artık sen de o fasıklar topluluğu için tasalanma!' " [3]

Allah *subhanehu ve teâlâ* Musa'dan *aleyhisselam* önceki kavimleri helak ederdi. Ancak Allah *subhanehu ve teâlâ* bu ayeti kerime ile artık cihad emrini vermiş oldu. Yani küfür noktasında inat edenlerin artık müminlerin elleriyle helak edilmesi gerekiyordu. Müfessirlerden İbni Kesir *rahimehullah*, Kurtubi *rahimehullah* cihad ve düşmana karşı koymanın Musa *aleyhisselam* zamanında başladığını söylemektedirler.

İsrailoğulları cihad emriyle karşı karşıya kaldı. Bizler de cihad emriyle muhatap olan bir ümmetiz. Burada sorulması gereken kilit soru şudur; İsrailoğulları'nın bu çağrıya karşı takındıkları tavır ne idi? Takınmış oldukları tavır neticesinde Allah *subhanehu ve teâlâ* onlara nasıl muamele etti?

Bu soruların cevabının daha net anlaşılabilmesi için yukarıda zikrettiğimiz ayeti kısım kısım ele alıp irdeleyelim ve irdelediğimiz yerlerden çıkardığımız noktalarla bu soruların cevaplarını arayalım;

1. Nokta: *"(Musa İsrailoğullarına): 'Ey kavmim! Allah'ın size yazdığı kutsal yere girin, ardınıza dönmeyin, yoksa hüsrana uğrayanlardan olursunuz', demişti…"*

Allah bir topluluğa cihadı emretmişse ve o topluluk da cihaddan geri kalmışsa; o topluluk hüsrana uğramaya mahkûmdur. Peki, hüsran nedir? Hüsran Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* cihaddan geri kalan İsrailoğullarına muamelesidir. Nedir bu muamele?

"...Artık orası onlara kırk yıl haram edildi. Onlar o yerde (Tih çölünde) şaşkın şaşkın dolaşacaklardır.'

Bu ümmet de cihaddan geri kalıp Allah'ın emrine Yahudiler gibi lakayt davranmaları sebebiyle yeryüzünde şaşkın şaşkın dolaşmaktadırlar. Cihadı terk etmemiz sebebiyle Allah *subhanehu ve teâlâ* başımıza insi olan şeytanlardan tağuti yöneticileri musallat etti, Müslümanlar dünyanın dört bir tarafında perişan hale geldi, izzet, şeref, namus ve onur yitirildi. Çünkü Allah'ın cihad emrini terk eden insanlar kim olursa olsun, hüsrana uğramaya mahkûmdurlar. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyuruyor:

"İyne yoluyla alış-veriş yaptığınız, öküzlerin kuyruğuna yapıştığınız, tarımı seçtiğiniz ve cihadı terk ettiğiniz zaman, Allah, size öyle bir zillet musallat eder ki, dininize dönünceye kadar onu üzerinizden atamazsınız." [4]

2. Nokta: Musa *aleyhisselam* kavmine, *'...oraya gidin savaşın'* demiyor. *"Ey kavmim! Allah'ın size yazdığı kutsal yere girin"* diyor. Yani zafer kesin… Ancak böyle olmasına rağmen İsrailoğulları'nın tepkisi şöyle:

"...Ey Musa! Orada zorba bir millet var, onlar oradan çıkmadıkça biz oraya girmeyeceğiz, eğer çıkarlarsa, biz de gireriz."

Allah yardımın ve zaferin kesin olduğunu vadetmesine rağmen Yahudiler bu cevabı veriyor ve karşılarındaki gücü o kadar büyütüyorlar ki; Allah'ın vaadini kulak arkası ediyorlar.

Demek ki insanların Allah'ın vaadini dahi

3. 5/Maide, 21–26

4. Ebu Davud

kâle almayıp cihaddan geri kalmasının en büyük sebebi, düşmanı gözlerinde büyütmeleridir. Peki, bu sadece Yahudilerin tutumu mudur?

Elbette ki hayır… Bugün kendilerini İslam'a nispet eden bir takım kişiler sözüm ona stratejist(!) kimlikleriyle Müslümanlar arasında Yahudilerden miras aldıkları bu tutumu devam ettirmektedirler. Amerika'dan izinsiz herhangi bir şey yapılamayacağından, Amerika'nın her olayda bir planının olduğundan, her şeyden haberdar olduklarından, askeri gücünün harika, ekonomik gücünün ise tartışılamaz olduğundan dem vururlar. Ancak bu dâhi strateji uzmanları(!) şişirdikleri bu gücün dünyanın bir yerinde veya birçok yerinde nasıl perişan olduklarını es geçmektedirler. Üstelik bu süper güçler öyle denkleri tarafından perişan edilmemektedirler. Silahları, mermileri sayılı bir topluluk tarafından hezimete uğratılmaktadırlar. Zamanında Sovyet Rusya'yı da şişirmişti bu zevatlar. Peki, şu an Sovyetler nerede? Zafer hayalleri ile girdikleri Afganistan'dan ağır bir hezimetle geri dönmüşlerdi. Hamdolsun, Allah *subhanehu ve teâlâ* her kıtada bu zevatların şişirdiği güçlerin karşısına mücahidleri koymuştur. Allah ayaklarını sabit kılsın ve sayılarını çoğaltsın.

Demek ki ancak düşmanı gözünde büyütmeyen insanlar, Allah'a güvenen insanlar, Allah'ın rızasını düşmanın rızasına, Allah'ın korkusunu düşmanın korkusuna tercih eden insanlar düşmanlarının karşısında durabilirler.

Burada şunu da hatırlatmak gerekir ki; düşmanın gücünü bilmek ile düşmana ilahlık vasıfları vermek arasında fark vardır. Müslüman, düşmanın gücünü bilmekle beraber Rabbini de çok iyi tanıyan insandır. Müslüman Allah'ın vaadinin hak olduğuna iman eder ve üzerine düşeni yapar. Her şeyin Allah'ın kontrolü dâhilinde cereyan ettiğine, hiçbir şeyin O'nun kaderinin dışında gerçekleşmeyeceğine inanır.

3.Nokta: *"Korkanların içinden Allah'ın kendilerine lütufta bulunduğu iki kişi şöyle dedi; 'Onların üzerine kapıdan girin, oraya girdiniz mi artık siz zaferi kazanmışsınızdır. Eğer Müminler iseniz ancak Allah'a güvenin.' "*

Buradan da anlaşılmaktadır ki kitleleri harekete geçirmek için yüzlerce insana ihtiyaç yoktur. Peygambere güveni tam, imanı yakin seviyesinde olan ve Allah'ın vaadine samimiyetle inanan bu iki adam insanları teşvik ediyorlar.

Bu iki adam, İsrailoğullarına diyor ki: *"Oraya girdiniz mi artık zaferi kazanmışsınız demektir."* Buradan da anlaşılmaktadır ki bereket için hareket gerekmektedir. Eğer bazı şeylerin temenniden öteye geçip, hakikat boyutuna ulaşmasını gerçekten istiyorsak öncelikle bizim bir adım atmamız gerekmektedir. Zaten müminin görevi sadece bu adımı atmaktır. O tek bir adımdan sonra Allah *subhanehu ve teâlâ* vaadini yerine getirecektir. Nitekim kutsi olan bir hadiste şöyle geçmektedir;

"Kulumun, farz kıldığım şeylerle bana yaklaşmasından iyisi yoktur. Kulum bana nafilelerle de yaklaşmaya devam eder. Öyle olur ki artık onu severim. Onu sevdim mi işittiği kulağı, gördüğü gözü, tuttuğu eli ve yürüdüğü ayağı olurum. Benden isterse kesinkes veririm. Bana bir sığınsın, onu muhakkak korurum." [5]

Dikkat edilirse öncelikle kul bir şeyler takdim ediyor sonra Allah *subhanehu ve teâlâ* bir şeyler veriyor. Ve Allah en sonunda kulumu severim diyerek bu sevgiyi şöyle izah ediyor: *"Onu sevdim mi işittiği kulağı, gördüğü gözü, tuttuğu eli ve yürüdüğü ayağı olurum. Benden isterse kesinkes veririm. Bana bir sığınsın, onu muhakkak korurum."*

Kulağı Allah *subhanehu ve teâlâ* tarafından garanti altına alınmış bir kul artık sadece kendisini ilgilendiren hak olan şeyleri işitir. Gözü Allah *subhanehu ve teâlâ* tarafından garanti altına alınan kul sadece hedefini görür. Eli Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* kudretiyle garanti altına alınan kulun elinden hiçbir iş kurtulamaz. Bir de ayağı böyle olursa yürüdüğü yolun sonunu getirir.

İşte Yahudiler bu adımı atmak bir yana *"... Sen ve Rabb'in gidin savaşın"* deme küstahlığını gösterince Allah *subhanehu ve teâlâ* onları kırk yıl Tih çölünde şaşkın şaşkın dolaşmak suretiyle hüsrana uğratıyor.

Rabbimizden dileğimiz söylediklerimizle amel etmeyi nasip etmesidir.

---

5. *Buhari*

keremcaglar@tevhiddergisi.com | KEREM ÇAĞLAR

Sırtını Halka Dayayan Ağır Siklet ve Garson Boy Tağutlar

Doksan yıllık cumhuriyet rejiminin, bazı dönemlerde güçlü bir irade olarak ortaya çıkan taleplere rağmen, hâlâ hiç kimsenin net olarak tanımlayamadığı demokratik dönüşümü gerçekleştirmeye muvaffak olmadığı bilinen bir husustur.

Her bir insan hayatın varlığının kesinliği derecesinde çok iyi bilir ki; eninde sonunda ölüm vardır. Bu kesin bilgiye rağmen etrafımızda cereyan eden 'yorgan kavgaları' gün geçtikçe artan bir şiddette devam etmektedir.

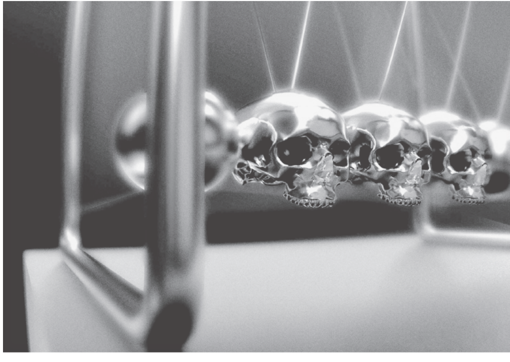
Kur'an ve Sünnet'in rehberliğinde ve hakemliğinde bir koyun sağma süresinde dahi çözülebilecek olan (çoğu da tağutların eli mahsulü) yapay sorunlar, her geçen gün herkesi içine çeken bir girdap gibi ömürleri ve emekleri berhava etmektedir.

Zamanın ilerlemesiyle beraber, hayatın akışı içerisinde bir takım sosyal, siyasal ve iktisadi değişimler yaşanırken, doğal bir mecrada ortaya çıkan/çıkabilecek sorunların halli, yapay olarak üretilip koca bir toplumun bütün geleceğini esir almış sorunların çözümünden daha kolaydır.

İktidarı gasp edip, irtidadını ilan eden cumhuriyetin kurucu kadroları tarafından, İslam tarihi boyunca Müslüman halklar tarafından tanınmayan, bilinmeyen ileri düzeyde bir zorbalıkla herkesi rejimin potasında eritip, farklı olan her ne varsa yok etme veya asimile etme politikaları, tahrip gücü yüksek bombalar gibi on yıllardır patlatılmaya devam ediliyor.

Rejimin sahipleri ya da rejimi sahiplenenler hariç bu yakıcı ve yıkıcı bombalardan etkilenmeyen, nasiplenmeyen, evine ateş, yüreğine kor düşmeyen hemen hemen kimse kalmadı.

İbrahim'in *aleyhisselam* (tevhid) dininden yüz çeviren beyinsiz bir taifenin bu coğrafyada ektiği şirk, nifak ve inkar tohumları yıkım, düşmanlık ve ölümlerden başka bir şey getirmedi bu topraklara. Tuğyanın ve zulmün önderleri, tüm bu cürümleri ile beraber nesiller boyu kutsallaştırıp adeta *'yarı tanrı'* olağanüstü varlıklar olarak zihinlere kazınmaya çalışıldı. Açık söylemek gerekir ki; bu hususta da büyük ölçüde muvaffak olmuşlardır.

"Siz gerçekten, Allah'ı bırakıp dünya hayatında aranızda bir sevgi bağı olarak bir takım putlar (ilahlar) edindiniz." [1]

Ayetteki *'mewedde'*, muhabbet vesilesi, sevgi bağı, birleştirici unsur, beraberlik sebebi gibi anlamlara gelir.

Cumhuriyetin kuruluşunun ilk yıllarından bu yana tabulaştırılan, sonra da putlaştırılarak cebren *'sevdirilip, taptırılan'* liderler, toplumun büyük bir kesiminin *'ortak değerleri'* haline getirildiler.

Dünyanın hangi memleketinden olursa olsun birlikte yaşayan insanlar, kendi aralarında ortak paydalara ihtiyaç duyarlar. Gerçek anlamda paylaşılmayan bir değer veya kimliğin doğal olmayan yol ve yöntemlerle dışarıdan ya da yukarılardan empoze edilip dayatılması, kaçınılmaz olarak çatışma ve bölünmelere neden olacaktır.

Toplum içerisinde adalet ve hakkaniyet hiçbir zaman zoraki olarak tesis edilmeye çalışılan bu batıl değerlerle gerçekleşmez. Hakkaniyet ve adaletin kamil manada gerçekleşmesi bir tarafa, özellikle son çeyrek yüzyılda yaşananlar zulüm ve tuğyanın nasıl zirve yaptığını apaçık ortaya koymuştur.

Müminler için sevgi bağı ve ortak payda öncelikle ve ilk başta tevhid akidesidir. Bunun dışındaki bir bağ, ancak tevhid bağının kuvvetli bir şekilde gerçekleştirilmesinden sonra mümkün olabilir. İbrahim'in milletine bağlı müminlerin, müşriklerle veya mücrimlerle ortak paydalar oluşturup aynı değerleri paylaşmaları mümkün değildir. Bu taifelerden ve sapkın akidelerinden beraatlerini ilan edip onlardan uzaklaştıktan sonra, şer'i Şerif'in mübahlık çerçevesinde gerekli-zorunlu sosyal münasebetler sürdürülebilir.

Müşrik taifeler arasında on yıllardır süregiden bir savaş ve zulüm uygulamaları var. Bu zulümleri tanımak, yüksek sesle dillendirmek ve zalimlerin gücünü kırmaya çalışmak en başta Müslümanların görev ve sorumluluklarındandır.

Ülke genelinde *'devleti olan bir ordu'*nun vesayeti, halkın bir çok kesimi tarafından çok rahatsız edici bir şekilde hissedilirken elinde silah bulundurduğu için Kürdistan'da kısmi vesâyet rejimi kurma amacındaki örgüt de laik cumhuriyetin kanlı ayak izlerini takip etmekten başka bir şey yapmamaktadır. Bu durum sadece silahla sindirme veya vesâyet kurma mücadelesinde değil, siyasal zeminde ve bölge insanlarının bir çok kesiminde varlık ve otoritesini tahkim etmeye çalışırken de öne çıkmaktadır. Heva eseri beşeri ideolojilerindeki sayısız zikzaklar ve savrulmalarla beraber, tıpkı lokomotifin peşinde aynı hızla giden bir vagon misali laik-kemalist rejimi bir kademede milim milim takip ve taklit etmek dışında bir alamet-i farikaları olmadı.

Marksist bir ideolojiyi ve stalinist bir yöntemi temel referans olarak kabul etmiş tağuti örgüt, zamanın ve toplumsal dinamiklerin dayattığı (ve sık sık yaptıkları gibi) bir gömlek değişimiyle, kendilerini adeta güneş sisteminin merkezine konumlandırdılar. Demokrasinin en ileri düzeyde olduğu varsayılan batılı ülkelerin teşvikleri ve cesaretlendirmeleriyle *'yeşil demokratların'* demokrasi hamlelerine şimdi de *'kızıl demokratlar'* yeni bir soluk getirme telaşındalar. Kendilerinin bir açıdan kapitalist modernite ürünü ve hatta tüketicisi olduklarını unutup, *'demokratik modernite'* adıyla yeni çağdaş bir put yontarak gezegenlerdeki herkesi bu yeni puta iman edip tapınmaya çağırmaktalar. Yani kurt, koyun sürüsüne çoban olmaya talip!

Doksan yıllık cumhuriyet rejiminin, bazı dönemlerde güçlü bir irade olarak ortaya çıkan taleplere rağmen, hâlâ hiç kimsenin net olarak tanımlayamadığı demokratik dönüşümü gerçekleştirmeye muvaffak olmadığı bilinen bir husustur. Oysa yerel bir güç olarak etkili olabil-

1. *29/Ankebut, 25*

diği alanlarda kısmî de olsa kendi vesâyet sistemini kurmak için çabalayan ve halk tabanına *'sosyalist demokrat'* kimliğini yaymaya çalışan tağuti örgütün, özellikle de Kürtlerin daha çok dini referanslı olan gelenekleri ve sosyal dokusuna yönelik büyük çaplı tahripkar müdahaleleri (yer yer saldırıları) vehamet arz etmektedir.

Batılaşmayı bir devlet politikasına dönüştürmüş olan cumhuriyet rejiminin neredeyse yüz yıla yakın bir süredir tam olarak gerçekleştiremediği bu amacı, tağuti örgütün etkili olduğu kır ve kent alanlarında çok daha kısa bir sürede gerçekleştirebilmiş olması da ayrıca düşündürücüdür. Tüm bunları (dolaylı olarak) devletin sunduğu imkanlarla ve türlü araçlarla gerçekleştirmesi ise ayrı bir ironi.

Devletin uzun yıllar boyunca Kürtler üzerinde uyguladığı zulümleri adeta sado-mazoşist bir haz duyarak, bu zulümlerin her zerresini kendi şirk ideolojileri için kitleselleşme yolunda kazanca tahvil eden *'Garson Boy Tağutlar'*ın, ilerisi için daha ne menhus hesaplar içerisinde olduklarını tahmin etmek hiç de güç değil.

Ağır siklet tağuti rejim ile garson boy tağuti örgütün *'Taraflar'* olarak aralarındaki anlaşmazlıkları çözebilecekleri istikametinde kuvvetli işaretler var. Unutulmamalıdır ki büyük ya da küçük tağuti güçler arasındaki her türlü anlaşma/uzlaşmanın en büyük mağduru yine Müslümanlar olacaktır.

Ağır siklet tağuti rejim ile garson boy tağuti örgütün 'Taraflar' olarak aralarındaki anlaşmazlıkları çözebilecekleri istikametinde kuvvetli işaretler var. Unutulmamalıdır ki büyük ya da küçük tağuti güçler arasındaki her türlü anlaşma/uzlaşmanın en büyük mağduru yine Müslümanlar olacaktır.

Bu bir öngörü değil. Tarihten günümüze süregelen ve maalesef mütemadiyen tekerrür eden hakikatlerdendir.

Tağutların anlaşıp uzaklaştıkları, işbirliği yaptıkları ve belki ileride güç birliği de yapabilecekleri temel ve ortak sorunları tevhid daveti ve Müslümanlardır.

Sözüm ona Müslüman aydın kimlikleriyle demokrasi zemininde inanç, söylem ve hatta (giderek) suret olarak da benzeştikleri garson boy tağuti örgütün siyasal ve sivil toplum uzantılarına/cenahına değişik vesilelerle katkı, destek ve kuvvet veren kişilerin/kesimlerin de bu hormonlu kızıl tağutların şişinmesi ve şişirilmesindeki paylarının azımsanacak gibi olmadığının da bilinmesi gerekir. Aynı iklimde buluşmaları tahayyül dahi edilemeyecek kişi ve cemaatler demokrasi, eşitlik ve özgürlük gibi fitneler vesilesiyle bir çok alanda ortaklaşmış oldular. Her ne kadar farklı kulvarlarda olsalar da bu şeklî farklılığın, kimliklendirilmelerinde esasa ilişkin olumlu bir etkisi olmayacaktır.

"Siz gerçekten, Allah'ı bırakıp dünya hayatında aranızda bir sevgi bağı olarak bir takım putlar (ilahlar) edindiniz." (29/Ankebut, 25)

Bu bağlamda cumhuriyetin ilanından önceki süreç akıl sahipleri için bir çok ibretler barındırır. Daha öncesinden başlayan ve kurtuluş savaşıyla devam eden süreçte gördüğümüz şey şudur: İslam ve hilafetin müdafaası uğruna halkın gösterdiği olağanüstü çabalar ve fedakarlıklar… İşgalcilere karşı mücadele eden, savaşan, can verip bedel ödeyerek İslam yurdundan kovulan bir halk. Şeriat-ı garra uğruna ödediği bedellerin karşılığında örgütlü bir tağuti hareketin devleti ele geçirdiğine şahit olan bir halk… Hem yeni hem de yerli işgalciler!

Müslüman halkın canıyla ve malıyla müdafaa ettiği bu topraklarda; İttihat ve terakki'nin bir kısım artıkları sırf daha örgütlü ve organize oldukları ve batıllarla *'irtidat'* ideolojisi üzere uzaklaştıkları için, bir anda devleti ele geçirerek halkın da tepesine indiler.

Sonraki yıllarda bu durumun diğer İslam coğrafyalarında da tekerrür ettiğini görüyoruz. Cezayir, Libya, Mısır, Suriye ve Mali de dahil olmak üzere daha bir çok ülkede trajediler yaşandı. Daha kötü olanı ise yabancı işgalciler çekildikten sonra, yerli işbirlikçi yönetimlerin kendi halklarına kendi ülkelerini zindana çevirmeleri olmuştur. Hatta yabancı işgalcilerden de çok daha vahşi işkenceler, baskı ve zulüm politikaları uygulamışlardır.

Bu durum maalesef bir kısır döngü halinde günümüzde de devam etmektedir.

Aziz İslam'ı ve İslam'ın şiarlarını tıpkı şirk önderi selefleri gibi kendi süfli emellerine alet etme de'niyetinde bulunan *'yeşil'* ya da *'kızıl'* müşriklerin akıllara durgunluk veren hile ve tuzaklarının sonu gelmez.

Zulmü ve zalimleri iyi tanımak gerekir. Bir zulmü görmek ve engellemeye çalışmak, olması gereken ve övgüyü hak eden bir tavırdır. Ancak güçlü bir tağuta karşı daha az güçlü bir tağutun yanında, önünde, arkasında veya aralarında bulunmanın da zulmün ta kendisi olduğunun bilincinde olunmalıdır.

Bugün bölgede kısmi güç sahibi garson boy yerel tağutun yapmaya çalıştığı ve böylelikle ulaşmayı arzuladığı nihai hedef de budur.

Devletin, cumhuriyet tarihi boyunca yaptığı tarifsiz zulümleri varlık nedeni olarak gören kürt *'İttihat ve Terakki'*si örgüt, bu hedefine ulaşmak için her yolu mubah görür. Dar bir alanda dahi iktidar sahibi olduğunda kendileri için din edindikleri barıştan, demokrasiden, eşitlikten ve *'inançlara saygı'*dan(!) söz edilmesi dahi mümkün değildir. Bunların cemaziyelevvelleri akıl sahiplerince malumdur.

Üzülerek belirtmek gerekir ki bu gidişatta, tarihin tekerrür edeceğine dair işaretler vardır. Garson boy tağutlar, tevhid akidesinden imanın izzetinden, mümin ferasetinden ve dirayetinden mahrum olan *'Ben-i İsrail'* tiynetli bir halkın içerisinde tıpkı şeytanın insanın damarlarında dolaşması gibi fink atmakta ve onları iblisin iktidarına katkı vermeleri için fitlemektedirler.

Özellikle son dönemde yaygınlaştırılan *'şirke davet'* ve *'küfürde ziyadeleşme'* organizasyonlarında laik rejimin bu cenaha gösterdiği tolerans, tespihli, takkeli, badem bıyıklı ve nar taneleri kadar cemaatler sahibi modern muhafazakarların vecd(!) demine denk gelmiş olmalı ki kendilerinden sükunet dışında en küçük itirazî bir kımıltı dahi gözlemlenmemektedir.

Bunun nedeni kullukta bulundukları tağutların sadece renklerinin farklı olması olabilir mi? Onlar daha iyi bilir!

Tağuta kul olduktan sonra ha *'kızıl'* tağuta kul olmuş ha *'yeşil'* tağuta, ne fark eder?

İşte akıl tutulması ve basiretin körelmesi budur. Allah'ı bırakıp kutsadıkları devletleri, örgütleri ve beşeri ideolojileri bu halkın hiçbir kesimi için fayda bir yana, rüsvaylık ve azabın hafiflemesine dahi vesile olmayacaktır.

Büyük bir tağuti düzenin cenderesinden kurtulamamışken yeni yetme, garson boy başka bir tağuta ayrıca kulluk etmeye yönelen insanların hali ne kadar da gariptir.

"… Onların çoğunu işitir ya da aklını kullanır mı sanıyorsun?" [2]

Tevhid akidesi üzere, aklı selime ve basirete ne de çok ihtiyaç var!

Kalplerini; kartal gibi (şirkin tüm unsurlarını) kahredici tevhid akidesine yuva yapmış muvahhid davetçilere ve ümmetin iftiharı mücahidlere de…

Allah'a hamd, Rasûlullah'a salat ve selamlar olsun.

2. 25/Furkan, 44

İmam Gazali ve Kitabı 'İhya Ulumiddin'

Mezhep, usul, hilaf, cedel ve mantık gibi alanlarda üstün bir alimdir. Ayrıca felsefe ve hikmeti okumuş ve bu konuları fehmetmiştir. Bu konularda felsefecilere reddiyeler vermiştir.

Soru: İmam Gazali ve kitabı *'İhya Ulumiddin'* hakkında ne dersiniz?

Cevap: Gazali; mutlak olarak fakihlerin imamı ve bütün âlimlerin ittifakı ile Rabbanî bir âlimdir. Zamanının müctehidi ve herkesin gözdesi idi.

Mezhep, usul, hilaf, cedel ve mantık gibi alanlarda üstün bir alimdir. Ayrıca felsefe ve hikmeti okumuş ve bu konuları fehmetmiştir. Bu konularda felsefecilere reddiyeler vermiştir. Kendisi üstün bir zekâ ve kuvvetli bir idrak ve fetanet sahibi idi. Gazali aynı zamanda meanide (belağat ilminin kısımlarından) derin bir ilme sahiptir. Hatta bu konu hakkında yazmış olduğu 'Menhul' adlı kitabını gören Ebu'l Meali kendisine şöyle demiştir: *'Ben vefat edene kadar biraz sabretseydin ya. Sen beni diriyken gömdün. Zira senin kitabın benim kitabımın değerini yok etti ve üstünü kapattı.'* [1]

İmam Zehebi, Gazali hakkında şöyle demektedir: *'Şeyh, İmam, deniz, hüccetu'l İslam, zamanının acaibi, Zeyneddin Ebu Hamid Muhammed bin Muhammed bin Muhammed bin Ahmed Et-Tusi Eş-Şafii El-Gazali keskin zekâ sahibi ve birçok tasnif sahibi.'* [2]

İbni Kesir ise Gazali hakkında şunları söyler: *'Konuşmuş olduğu ilim dallarının hepsinde, âlimlerin en zekisi idi. Hatta 84 senesinde, henüz gençliğinin baharında, henüz 34 yaşındayken, el üstünde tutulur olmuş ve Bağdat Nizamiye medresesinde ders vermiştir.*

Ebu Hamid'in derslerine ulemanın büyüklerinden dahi katılanlar olurdu. Derslerine katılanların bazıları şunlardır: Ebu'l Hattab, İbni Ukayl'dir. Bu kimseler ise Hanbeli mezhebinin önde gelen alimlerindendirler. Bu alimler Gazali'nin fesahati ve meselelere olan vukufiyetine hayran kalmışlardır.' [3]

1. *El Muntazam, 9/196.*
2. *Es Siyer, 19/322-323.*
3. *El Bidaye ve'n Nihaye, 12/173-174.*

Bunlarla birlikte âlimlerin *'Gazali'* ile ilgili bazı eleştirileri olmuştur.

İmam İbnu Salah bu konu ile ilgili olarak bir konu başlığı açmış ve başlığın ismini de *'Kabul etmediğim Ebu Hamid'e ait önemli hususların beyanı'* koymuştur.

İmam Ebu Bekir İbnu'l Arabî, eleştirisinde şöyle demiştir: *'Şeyhimiz Ebu Hamid, felsefeyi yuttu ve yutmuş olduğu felsefeyi kusmak istedi; fakat kusamadı.'* [4]

El Maziri eleştirisini şöylece dile getirmiştir: *'Gazali fıkhı, usulünden daha iyi bilirdi. Dinin usulü olan, kelam ilmi hakkında ise telifleri vardır. Kendisinin bu alanda çok derin bir ilme sahip olmadığını, usul ilimlerinde derinleşmeden, tutup felsefe okumaya kalkışmasından anladım. Dolayısıyla Gazali'nin bu hatası kendisine, meanilere dalmada büyük cüret kazandırmış; ayrıca hakikatlere hücumunu da kolaylaştırmıştır.'* [5]

Bunu rağmen İmam Zehebi'nin şu sözü ne kadar da güzeldir: *'Gazali büyük bir imamdır. Ama 'âlimler hata etmez' diye bir şart yoktur.'* [6]

Ayrıca daha sonra ortaya çıkmıştır ki, Gazali hayatının sonuna doğru ilmin asıl kaynağına yönelerek oradan beslenmeye başlamış, tâli ve sonradan katılmış olan kaynaklardan beslenmeyi bırakmıştır.

Abdulğafir şöyle anlatır: *'Gazali, hayatının sonlarında hadis ilmine yönelmiş, hadis ehli kimselerle oturmaya, Buhari ve Müslim'i okumaya başlamıştı. Eğer yaşamış olsaydı bu alanlarda herkesi çok kısa bir zamanda geride bırakırdı.'* [7]

İmam İbni Kesir bu konuyu şöyle ifade eder: *'Ben hadis konusunda sanki 'Malları karıştırmış' birisiydim. Gazali hakkında ömrünün sonuna doğru hadis dinlemeye ve sahihayni ezberlemeye meylettiği söylenilir.'* [8]

Kitabı İhya Ulumuddin'e gelince, Gazali kitabını dört kısma ayırmıştır.

Birinci bölüm; ibadetlerle ilgili olan bölümdür. Gazali bu bölümde; Eş'ari mezhebi üzere itikadî meseleleri zikretmiştir.

İkinci bölümde; birçok şer-i adabı içine alan âdetleri zikretmiştir.

Üçüncü bölümde; kalp ve azaların masiyetinden kaynaklanan helak edici konuları ele almıştır.

Dördüncü bölüm; insanları kurtaracak olan, kalp amelleri ve kalbin ibadetlerini (Kalpleri yumuşatan ve inceleştiren ahlaki meziyetler) zikrettiği bölüm vardır.

Şeyhu'l İslam İbni Teymiyye şöyle demiştir: *'İhya kitabının birçok faydası vardır. Fakat içerisinde bazı mezmum olan konular vardır. Ayrıca nubuvvet, cehennem ve ahiret mevzuları ile ilgili, felsefecilere ait fasit görüşlerin yer aldığı konular vardır.*

Dinimizin imamları, Ebu Hamid'i kitaplarında yer alan meselelerden ötürü kabul etmezlerdi.

Gazali hakkında şöyle derlerdi: 'Ebu Hamid'in hastalığı, adı her ne kadar şifa olsa da aslında bir hastalık olan İbni Sina'nın felsefe hakkında yazmış olduğu 'Şifa' adlı eseridir. Bu eserde zayıf hadisler ve eserler vardır. Hatta mevzu olanlar dahi vardır.

Ayrıca sofilerin yanılgıları, faydasız ve saçma şeyleri vardır. Bunun yanında kalp amellerinin anlatıldığı, arif şeyhlerin Kur'an ve Sünnet'e uyan sözlerini de bulmak mümkündür. Bunların dışında Kitap ve Sünnet'e uygun bu şeyhlere ait adab ve ibadetlerle ilgili şeyler vardır. Yani bu kitabın çoğu makbul değildir. Dolayısıyla bu kitap hakkında

4. *Es Siyer, 19/327.*
5. *Es Siyer, 19/341.*
6. *Es Siyer, 19/339.*
7. *Es Siyer, 19/325-326.*
8. *El Bidaye ve'n Nihaye, 12/174.*

insanların görüşleri farklılık arz etmiş ve âlimler ihtilaf etmişlerdir.' [9]

İbni Teymiyye sözlerine şöyle devam eder: *'Gazali'nin kitabı İhya da zikretmiş olduğu şeylerin çoğu güzel şeylerdir. Fakat bazı fasit, felsefik ve kelama ait mevzular yok değildir. Bunun yanında sofilerin faydasız ve saçma mevzuları olduğu gibi, mevzu hadisler de vardır.'* [10]

İmam Zehebi: *'İhya'da birçok batıl hadis vardır, bununla birlikte içinde hukemaya ait bir kısım adab ve zühd bilgileri ve sofilerin tahrifatları da olmasa birçok hayır vardır.'* [11]

İbni Kesir: *'Gazali bu süre içerisinde kitabı İhya'yı yazdı. Bu kitap, içerisinde birçok şer'i bilgiler içermesine rağmen, kitaba tasavvufî bir takım latif şeyler karıştırılmış ve ayrıca kalp amellerinin bilgilerin de yer aldığı acaib bir kitap halini almıştır. Fakat kitabın içerisinde mevzu, münker ve zayıf hadisler oldukça çoktur. Aslında birçok furu' meseleler içeren, helal ve haramları anlatan bu kitap; rekaik (kalbi incelten öğütler), terğib ve terhib konularını içeren diğer kitaplardan daha kolaydır.'* [12]

İhya kitabı hakkında söylenebilecek adil ve vasat görüş bu olsa gerek. Çünkü yukarıda da belirtildiği gibi insanların üzerinde çokça ihtilaf ettikleri bir kitaptır. Bazıları bu eseri, İslamî kitaplar arasında en muazzam kitap olarak zikrederken, bazıları da bu kitaba bakmanın haram olduğunu dahi söylemiş ve bu nedenle yakmıştır.

Bunun için biz soru soran kardeşe, aynı Şeyh Abdulkadir b. Abdülaziz'in (Allah kendisini esaretten kurtarsın ve Allah bizleri ve onu hakka yöneltsin)[13], nasihatte bulunduğu gibi bir nasihatte bulunmak istiyoruz:

Gazali'nin İhya adlı eserini, mübtedi (Başlangıç aşamasında olan) bir öğrenciye okumasını tavsiye etmiyoruz. Bu iki sebepten ötürürdür:

Birinci sebep; kitapta bazı eksik ve kusurlar vardır ve mübtedi bir öğrenci bunların farkına varamayabilir ve kafasını karıştırabilir.

İkinci sebep; bu kitap büyük bir kitaptır. Evla olan öğrencinin daha önemli ve faydalı kitaplarla vaktini geçirmesidir.[14]

Allah en güzelini bilendir.

Cevap veren: Şer'i Komisyon Üyesi

Şeyh Ebu Hummam Bekir bin Abdulaziz El-Eseri

Bu fetva, www.tawhed.ws sitesinden Tevhid Dergisi için tercüme edilmiştir.

Tavsiyeler[15]

Tezkiye ve ahlak ilmi Allah'a kulluğu kolaylaştıran ilimlerdendir. İlim talebelerinin ve Müslümanların bu ilmi içeren kitaplardan müstağni olması düşünülemez. Bu ilimle uğraşan kardeşlerimiz dikkatli olmalıdır. Çünkü tezkiyeye dair malumatlar kalbi inceltir, insanı duygusallaştırır. Duygusallık hali, gözetilmesi gereken ilmi menhece galebe çalabilir. Bu durumda seçicilik kaybolur. Böylece tasavvufî ekolün İslam'a bulaştırdığı hurafeler, kişilerin hayatını istila edebilir. Bunun inanç ve ahlak üzerinde onarılmaz etkileri vardır.

Bu sebeple ilim talebeleri tezkiye ilminde, tasavvufî içeriği olmayan kitaplara yönelmelidir. Tavsiye edebileceklerimiz ise şunlardır:

- Herşeyden önce bolca Kur'an okunmalıdır.
- Hadis kitaplarının zühd, rekaik ve edeb bölümleri mutlaka okunmalıdır.
- Salihlerin hayatlarını siyer ve teracim kitaplarından okunup, onların hayatları öğrenilmelidir. Elbette bunun başında sahabe hayatları gelmelidir.
- İbni Kayyım'ın kitapları mütalaa edilmelidir.
- Muasır ilim adamlarından seçici olanlar ve ilmî menhece riayet edenlerin kitapları okunmalıdır. Seyyid Hüseyin Affanî gibi ilim adamları tezkiyenin her dalında eser vermiştir.

9. *Mecmuu'l Feteva, 10/551-552.*
10. *Mecmuu'l Feteva, 6/55.*
11. *Es Siyer, 19/39-340.*
12. *El Bidaye ve'n Nihaye, 12/174.*
13. *Şeyh şu an cezaevinden çıkmıştır -mütercim-.*
14. *El Cami, s.1002.*
15. *Bu konuda hocamız Ebu Hanzala'nın öğrencilere yaptığı tavsiyelerden derlediğimiz bir bölümü istifadenize sunuyoruz.*

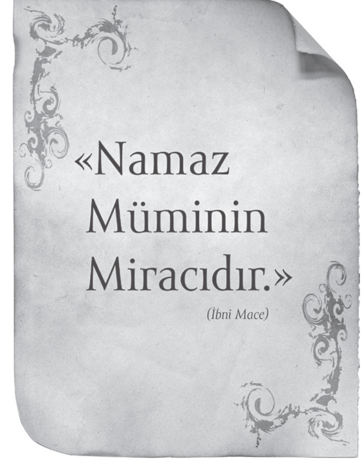

mahi@tevhiddergisi.com

Mahi

Mehlika -2-

Özgürlük ve rahatım için aksattığım hatta terk ettiğim namazla, rahatım kaçmış da farkına varamamışım....

Otobüsün camından dışarıyı seyretmeye devam etti. Trafik, şiddetlenen yağmur nedeniyle iyice kilitlenmişti. Yağmurdan kaçan insanlara takıldı gözleri. Sırılsıklamdı birçoğunun üstü. Kimileri ellerindeki eşyayı başlarının üstünde tutarak yağmurdan bir nebze de olsa kurtulmaya çalışıyor; kimi eline geçirdiği poşeti kafasına geçirerek aşırı ıslanmanın önüne geçmeye çalışıyordu. Kimi paçalarını sıvamış, su birikintilerinden seke seke aşıyordu. Öyle biri de vardı ki; sanki kırlarda yürüyormuşçasına elini kolunu sallayarak telaşsız ilerliyordu… Bu yoğun yağmura rağmen gayet rahat davranan adam çok dikkatini çekmişti. Kendi yaşadıkları ve hissettikleriyle bağlantı kurdu ona bakarak. Ruhunu sırılsıklam eden günah yağmuruna karşı, Mehlika da tıpkı bu adam gibi kayıtsız kalmıştı. Tüm uyarılara rağmen elini kolunu sallayarak haram hudutlarda seğirtmek bir yana, bir dalgıç edasıyla dalmıştı adeta.

Ezan sesi geliyordu uzaklardan… Namaza davet vardı… Bu davete icabet etmeyeli epey olmuştu… Yine o günlere gitti aklı…

Kursta namazlar cemaatle kılınıyordu. Tatille beraber sekteye uğrayan her şey gibi, ibadet hayatı da sekteye uğramıştı. Her şey bir anda olmuştu sanki. O kadar üşeniyordu ki artık namaza. Sabahları sıcacık yatağından kalkmaya. Hele abdest almaya… Ama kaçış yoktu. Bu nedenle abdestsiz kaç namaz kılmıştı kim bilir! Bazen de cemaati atlatabilmek için mazeretler ileri sürüyordu. Ya lavaboya girip dakikalarca çıkmıyor ya karnım ağrıyor diyerek başındaki kişiyi savıyor ya da *'ben sonra kılacağım cemaate yetişemem siz kılın'* deyip başından savıyordu.

Şeytan her seferinde farklı bir yol gösteriyordu. Yeni buluşu muayyen gününü bahane etmekti. Şimdi artık namaza çağrıldığında özel günümdeyim diyerek kurtulmayı başarıyordu. Herkesi kandırdığını, atlattığını sanıyordu; ancak öyle tutarsızdı ki kılmadığı zamanlar, bir çok arkadaşı yalan söylediğinin farkına varmıştı bile. Durumu hocalarına bildirmişlerdi. Hocaları konuşmak için uygun zamanı beklemeyi tercih etti.

Evde durum daha farklıydı. Annesini bu şekilde kandırması elbette imkansızdı. Bu saklanabilecek bir şey değildi. Bu sefer şeytanından başka bir vahiy almıştı. Annesi her namaza çağırdığında 'ben ezan okunur okunmaz kıldım' diyordu. Annesi hiç fark etmemişti. Hatta bu duruma çok seviniyordu. Kızının namaza karşı hassas davrandığını zannedip, çok mutlu oluyordu. Fakat yalancının mumu hep yatsıya ka-

dar yanıyordu ya, Mehlika'nın mumu ise kendini sabah namazında ele verdi.

Sabah namazını teheccüde kalkıp, imsakın girişine müteakip kıldığını söylüyordu Mehlika. Yalan iyi ki de bedava... Bu yalanı çok tutmuştu. Ta ki o gün gelinceye kadar...

Bir seferinde annesi, uyku tutmayınca salona geçmiş ve kitap okumaya başlamıştı. Gecenin üçte biridir diyerek namazını kılmış, Mehlika kalkar düşüncesiyle çağırma gereği dahi duymamıştı. İmsak girince de sabah namazını kılıp koltukta sabah zikirlerini yaparken uyumuş kalmıştı. Hatırladığı tek şey, o an gözüne takılan saatti. Saat dördü gösteriyordu. Nihayet sabah olunca kalkıp kahvaltı hazırlamış, Mehlika'yı çağırmak için odasına gitmişti. Mehlika sofraya gelince açılan muhabbette okul, dersler ve ibadetler konuşuluyordu. Mehlika annesinin sormasına dahi fırsat vermeden dün gece teheccüde kalktığından, sabah namazını kılıp saat beş sularında yattığından bahsedince annesinin rengi sapsarı oldu. Annesinin yüz ifadesinin değiştiğini gören Mehlika, neler olduğunun farkına dahi varmadan konuşmaya devam ediyordu. Annesi daha fazla dayanamayarak izin isteyip sofradan kalktı. Başı dönüyor, midesi bulanıyordu. Kulağında kızının sesi… Masum yüzünü kirli bir maske perdelemişti sanki. İnanamıyordu. Mehlika annesinin gözünün içine baka baka yalan söylüyordu. Bu ilk yalanı da olamazdı. Çünkü o kadar rahat anlatıyordu ki; ilk olsaydı sesi titrerdi diye düşündü.

Çok telaşlandı. Kızı onun için çok değerliydi. Namaz da din için değerliydi. *"Kişi ile şirk ve küfür arasında namazın terki"* [1] vardı. *'Aman Allah'ım kızım namazı terk etmekle kalmamış, münafıklık alametleri dahi izhar ediyor'* diye içinden geçiriyordu. Hemen telefona sarılıp kurs hocasını aradı. Acil görüşmek istediğini belirtti. Sesindeki ağlamaklı ton, hocayı da telaşlandırmıştı. Evden çıkarken Mehlika'ya hiçbir şey demedi. Selam dahi vermedi. Kursa geldiğinde duydukları ise onu çok üzmüştü. Bunları en son duyan olmak da üzüldüğü bir başka yöndü. Hocaları annesini sıkı sıkıya tembihledi. Mehlika'ya fark ettirmeden, onu takip etmesi istendi.

O günü hiç unutmuyordu Mehlika. Annesi günlerce yemedi içmedi. Mehlika'yla da fazla konuşmuyordu. Ne olduğunu anlamaya çalışıyordu Mehlika. Nihayet sıkça ve şefkatin hiçbir tonunun barınmadığı ses tonuyla sorulan *'Namazını kıldın mı?'* sorusu, yaşananlar ve yaşanacaklar hakkında bilgi vermeye yetmişti.

Annesi daha ezan okunmadan başına dikiliyordu artık. Tıpkı bir gardiyan gibi. Abdest aldın mı? Sorusu ile başlayıp namaz kılacak mısın? Ne zaman kılacaksın? Hadi kıl soru ve ikazlarıyla devam ediyordu tüm konuşmaları. Mehlika foyasının açığa çıktığını bu şekilde fark edebildi. Evde olduğu zamanlar artık bir kabusa dönüşmüştü. Namazdan hepten nefret ediyordu. Sanki beş değil, elli beş vakitti namaz. Ne kadar sık aralıklarla gelip çatıyordu… Ruhu nasıl da darlaşıyordu. Her yalanla kalbinin lekesi artıyor, her namaz vakti annesinin veya hocalarının zoruyla sürüne sürüne namaza durunca kalbi duracak gibi oluyor, nefes alamıyordu…

Kendi kendine mırıldandı. Özgürlük ve rahatım için aksattığım hatta terk ettiğim namazla, rahatım kaçmış da farkına varamamışım. Kalbimin ahengini bozmuş, yaşamımın rengini karartmışım da farkına varamamışım. İbadetlermiş kalbime hayat veren, ruhumu sakinleştiren… Beni arındırıp, temizleyen…

Ve insanların gözünden düştüğü hele hele annesinin ona olan bakış açısının değiştiğini anımsayınca içi hepten burkuldu. Sevgiyi kaybetmek de ne acıymış. Ve güveni kaybetmek… Doğrulardan değil, yalancı olarak anılmak… Acaba yaratan Rabbin sevgisini kaybetmek ne kadar acıdır? O'nun büyük kitabında büyük harflerle yalancı olarak kayıt edilmek… Ve mahşerde, herkesin toplandığı yerde, tüm tanıdıkların içinde zilletle yalancı Mehlika diye çağırılmak…

Sisli bulutlar durmuş, artık gözleri sicim gibi yaşları döküyordu… Hıçkırıkları, gök gürültüsünü dahi bastırmıştı… Yüreğinde öyle bir yangın başlamıştı ki, yerinde duramıyordu…

Mehlika… Ağlıyordu…

Devam edecek inşallah...

1. *Müslim, Ebu Davud*

Öyleyse malımın hepsi sizin olsun!

Bir Tablo

Müşrikler Peygamber'in *sallallahu aleyhi ve sellem* izini kaybettirmesinin şokunu üzerlerinden atamamışlardı. Öfkelerini kusmak ister gibi etrafta dolaşırken Suheyb bin Sinan'ın haberi kulaklarına geldi.

Suheyb hicrete geç karar vermişti. Ama işte şimdi gidiyordu. Yanında Mekke'de yaşadığı yıllarda elde ettiği mal varlığıyla beraber. Zengin olduğu için çokça karışamıyorlardı Suheyb'e. Ama biraz düşününce akıllarına gelen planı uygulamak için sardılar Suheyb'in etrafını:

— *"Ey Suheyb! Sen Mekke'ye geldiğinde fakirdin. Şimdi ise zengin bir adamsın. Burada kazandığın malları götürmene izin vermeyiz."*

— *"Ya malımı bırakırsam?"*

Müşrikler şaşkın. *"Acaba şaka mı yapıyor?"* diye baktılar. Suheyb'in ciddi olduğunu görünce:

— *"Evet. Bırak."* dediler.

— *"Öyleyse malımın hepsi sizin olsun!"*

Taş kalpler yumuşar mıydı acaba? *"Nasıl bir dava ki bu, yılların birikimi, uğrunda bir anda feda edilebiliyor?"* Sorusu zihinlerde yankılanır mıydı hiç?

Suheyb kardeşlik diyarına doğru adım atarken, müşrikler malları paylaşma derdinde... Yol *"Suheyb kazandı."* diyerek onu kucaklayan Peygamberin *sallallahu aleyhi ve sellem* bağrında bitti. Onun son ticaretini öven ayet indiğinde ise kalpleri Allah'ın ayetlerini işitince ürperenler, çoktan yeni ticaretler için hesap yapmaya başlamışlardı bile.

"İnsanlardan öyleleri de var ki, Allah'ın rızasını almak için kendini ve malını feda eder. Allah da kullarına şefkatlidir." *(2/Bakara, 207)*

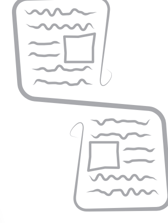
Bir Ders

- Unutma kardeşim! Suheyb malının hepsini verdiği gün hayatında ilk defa infak etmiyordu. Bunun provasını Mekke'de önceden birçok defa yapmıştı zaten! Yoksa sen, sadece malının hepsini infak edeceğin günün hayalini kurup da küçük küçük de olsa hiç adım atmayanlardan mısın?

- İslam davası bir gün gelip senden de *'en değerli şey'*ini isteyebilir. Öyleyse işe *'En çok değer verdiğim şey nedir?'* sorusuna cevap vererek başla! Yanıtlar ortaya çıktığında ise pratik yapmak için hemen kolları sıva ki, o talep günü geldiğinde ayağın tökezlemesin.

- Cennette, hakkında ayet inenlere komşu olmak istiyorsan, onların yaptıklarını yapmanın derdini taşımaya bak.

- Kardeşim! İslam diyarında yaşama aşkını kalbinde canlı tut ki hicrete imkan bulduğunda bahane üretenlerden olma.

Ya Davacın Peygamber Olursa?

Kur'an okumaya yönelmiş bir insanın ilk hedefi onun verdiği mesajlarla amel etmek olmalıdır. Bu amacın haricinde sırf ondan bilgi edinmek ve tartışmalarına onu alet etmek gibi...

Kur'an-ı Kerim, kıyamet gününde çok dehşetli bir mahkemeleşmeden söz etmektedir. Bu mahkemede davacı, âlemlere rahmet olarak gönderilen Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*; davalı ise onun, Kur'an'ı terk eden ümmeti…

"(O gün) Peygamber: 'Rabbim! Benim kavmim şu Kur'an'ı terk edilmiş bir şey hâline getirdi' diyecek." [1]

Ayetten anladığımıza göre Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, âlemlerin Rabbi olan Allah'ın huzurunda birilerini şikâyet edecek ve onlardan hak talebinde bulunacaktır. Şikâyetçi Allah'ın en değerli Peygamberi olunca insan davayı basite alamıyor, bu şikâyete muhatap olmamak için kendisini hesaba çekmekten kendisini tutamıyor.

Bir insanın başka bir insanı farklı makamlara şikâyet etmesi mümkündür. Şikâyet edilen mercinin yüksekliğine göre bu şikâyet değer bulacaktır. Örneğin bir insan başka bir insanı;

a. Bir insana şikâyet edebilir,

b. Polise şikâyet edebilir,

c. Savcıya şikâyet edebilir,

d. Başbakana şikâyet edebilir,

e. Cumhurbaşkanına şikâyet edebilir.

Bu şikâyetlerin her biri makamına göre değer bulacak ve öncelik kazanacaktır. Eğer şikâyetin kendisine iletildiği yer, seviye itibariyle diğerlerinden daha aşağıda ise şikâyet ona göre değerlendirilecek, yok makamca daha üst bir yerde ise değerlendirme biraz daha farklı olacaktır. Bu, iki insanın dahi hakkında ihtilaf etmeyeceği bir gerçektir.

Mesele, şikâyet edilen makam itibari ile böyledir. Olaya birde şikâyet edenin rütbesi itibari ile bakmak gerekir. Üstteki örneklendirmemize uygun olarak düşünecek olursak, şikâyet eden bazen;

a. Sıradan bir insan olabilir,

b. Bir polis olabilir,

c. Savcı olabilir,

d. Başbakan olabilir.

1. *25/Furkan, 30*

Bunların her birinin bir diğerini şikâyeti, öbürüne nazaran farklıdır. Mesela, bir şahsı senin polise şikâyet etmenle, polisin o şahsı savcıya şikâyet etmesi arasında dağlar kadar fark vardır. Veya polisin o şahsı savcıya şikâyeti ile başbakanın onu cumhurbaşkanına şikâyeti farklıdır. Şikâyet edenin ve kendisine şikâyet olunanın rütbesi yükseldikçe şikâyet o kadar önem kazanır.

Bu örneklendirme ile lafı nereye getirmek istiyoruz?

Kıyamet günü bazı insanları şikâyet edecek olan merci, insanların Allah katında en üstün ve en şereflisi olan Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*. Şikâyetin kendisine iletileceği merci ise, âlemlerin Rabbi olan Allah!

Şikâyet makamının en üstünü ile kendisine şikâyet iletilen makamların en yücesi! Biri Allah, diğeri Rasûlullah!

İşte böylesi bir ortamda Allah'ın Peygamberi birilerini Allah'a şikâyet edecek ve onların hesap vermelerini adil olan Allah'tan talep edecek.

Bu manzara karşısında hiç sanık sandalyesinde olmak ister misiniz?

Hâkim, Allah; müşteki, Rasûlullah; sanık ise siz!

Herhalde böylesi bir durumda hiç kimse sanık olmak istemez. Hatta bırakın sanık olmayı, böylesi dehşetli bir mahkemeye tanıklık dahi etmek istemez. Çünkü Allah bir kimseyi hesaba çekti mi, artık onun kurtulması çok zordur. O dilemezse artık kurtuluş yoktur!

İşte böylesi dehşetli bir mahkeme; dünyada iken Kur'an'ı arkalarına atan, onu dikkate almayan, hayatını onun ilkelerine göre ayarlamayan, *'Allah bu konuda ne buyuruyor'* diye kitaba müracaat etmeyen, kısacası kitabı terk edenler için kurulacak.

Kitabı terk edenler…

Ama nasıl?

Hangi şekilde?

Neden?

Hangi amaçla ve hangi şekilde olursa olsun, kitaba müracaat etmesi gerektiği halde ona dönüp bakmayan, onu dikkate almayan ve onun ilkelerine kulak asmayanlar…

Evet, onlar Allah'ın huzurunda dava edilecekler; ama ne dava!

Şikâyetçisi Allah katında bir dediği iki edilmeyen, kolay kolay kimseyi şikâyet etmeyen, ama şikâyet ettiğinde de asla peşini bırakmayan bir Nebi'nin davası…

Allah'ım! Merhametine sığınıyor, affını diliyoruz. Şimdiden en samimi dileklerle oradaki sanık sandalyesinde olmamayı niyaz ediyoruz. Şüphesiz ki sen kullarına karşı çok şefkatli olansın.

Allah'ım! Merhametine sığınıyor, affını diliyoruz. Şimdiden en samimi dileklerle oradaki sanık sandalyesinde olmamayı niyaz ediyoruz. Şüphesiz ki sen kullarına karşı çok şefkatli olansın. Ne olur bizlere acı da o dehşetli günde bizleri korkularımızdan emin kıl. Amin.

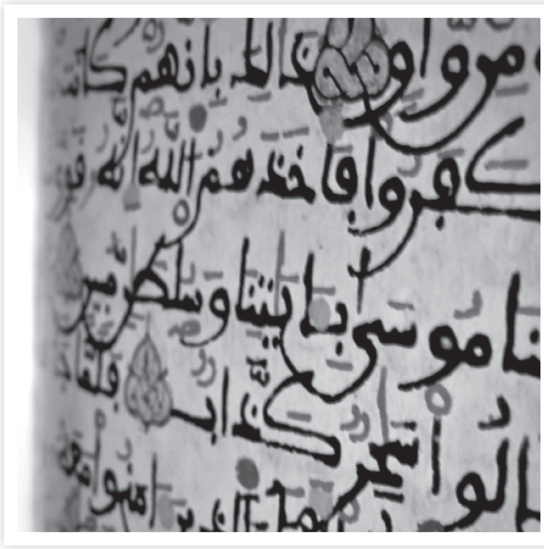
Şimdi, Kur'an'ın nasıl terk edilebileceğini maddeler halinde zikretmeye çalışalım:

Terk Etmenin Çeşitleri

1. Okuma Bakımından Terk

Kur'an'ın asıl gayesi, içerdiği hükümlerle amel edilmesidir. Ancak bu gayeye ulaşmak o hükümleri okumak ve onların ne dediğini anlamak ile mümkün olur. Bu nedenle okumak bu amaca bizleri götüren biricik yol olduğu için, bizden istenen bir şeydir.

Kur'an bu ümmetin elinden düşmemesi gereken en önemli kitap olduğu halde maalesef bu gün okunması terk edilmiş durumdadır. İnsanlar gazete, dergi, kitap ve benzeri nice okunacak şeyleri hiç ihmal etmeden okumakta, ama Allah'ın biz insanların ebedi mutluluğu için göndermiş olduğu yüce kitabı bir türlü eline alıp okuma yolunu seçmemektedirler. Bu, gerçektende büyük bir afettir.

İnsan Kur'an'dan mahrum olduktan sonra onlarca kilo ağırlığındaki hukuk, tıp, hendese ve benzeri ilim dallarının kitaplarını okusa ne yazar?!

Veya dünyasını imar etme adına farklı farklı kitapları inceleyip ezberlese ne olur?

Allah'ın kitabına gereken ilgi ve alaka gösterilmedikten sonra bunların hepsi olsa ne ifade eder?

Biz inşallah bu hataya düşmeyecek ve Rabbimizin şerefli kitabını sürekli okuyarak kulluğumuzu icra edeceğiz.

'Okuma' dedim de bununla sadece yüzünden Arapça metni takip etmeyi veya sadece ezberden tekrarlamayı anlamadınız herhalde?

Bir metni anlamadan tekrar etmek okumak sayılır mı?

Elbette ki hayır!

Bir metnin ne demek istediğini anlamadan yapılan okuma, okuma değildir. Bu nedenle biz okuma dediğimizde, onun anlamlarını idrak etmeyi, ne demek istediğini anlamayı, mana ve mefhumunun zihnimizde canlanmasını kastediyoruz. Bu yapılmadan okunan Kur'an, insana fazla bir şey kazandırmayacağı gibi, Allah'ın istediği bir kulluğa da kulu sevk etmeyecektir.

Kur'an'ı bu eksende okumak her insana farzdır. Kitabımızın bir başlığı bu konuyu anlattığı için burada lafı uzatmayacağım. Rabbimiz şöyle buyurur:

"De ki: 'Bana ancak, bu beldenin (Mekke'nin) Rabbine kulluk yapmam emredildi ki O, orayı mukaddes kılmıştır ve her şey kendisine aittir. Yine bana, müslümanlardan olmam ve Kur'an'ı okumam emredildi.' Artık kim doğru yola girerse yalnız kendisi için girer. Kim de doğru yoldan saparsa, de ki: 'Ben ancak uyarıcılardanım.' " [2]

Bu ayetler Rasûlullah'a Kur'an okumasını emretmektedir. Rasûlullah'a hitap -ona özgü olduğunu ortaya koyan bir delil olmadığı sürece- biz ümmetine de hitaptır. Yani ona yapılan emir, yasak ve tavsiyeler aynı zamanda biz Müslümanlara da yapılmıştır. Bu nedenle Kur'an okumak, her müslümana Allah tarafından emredilmiş bir husustur. Dolayısıyla Rasûlullah onu nasıl okumuşsa biz de onu aynı şekilde okumalı ve bu şekilde Rabbimizin emrini yerine getirmeliyiz.

Son olarak bir şeye daha temas etmek istiyorum:

Bu gün kimi insanlar Kur'an'ı yalnızca bazı gecelerde veya bazı özel günlerde okumaktalar. Kimileri ise onun okunmasını sadece kabirlere has kılmış! Biz her iki tür okumanın da Allah'ın muradına uygun olmayan okuma tarzı olduğunu yeniden hatırlatmakta yarar görüyoruz.

Peki ya evinde okuduğu Yasin-i Şerifleri bir balona üfleyerek mezar ziyaretine gelen kimselere satanlara ne demeli?

Ya da Kur'an okumayı terk edip üstadların yazdığı kitapları Kur'an'a alternatif olarak okuyanlara?

Varın, bunların cevaplarını da siz düşünün.

Yaptığımız bu açıklamalardan, Kur'an'ı yalın bir şekilde okumanın yanlış bir iş olduğu sonucu çıkarılmamalıdır. Neticede o, Allah'ın tertemiz ayetlerinden müteşekkildir ve sırf okunması bile insana ecir kazandırır. Ama böylesi bir okuma elbette ki Kur'an'ı anladıktan sonra yapılsa daha güzel olur.

---

2. *27/Neml, 91-92*

2. Dinleme Bakımından Terk

Kur'an okumak ne kadar ulvî bir amelse onu dinlemekte aynı derecede ulvî bir ameldir. Dinlemek de okumak kadar anlamaya yardımcı olan hususlardan birisidir. Bu nedenle Müslüman hem kitabını okumalı, hem de dinlemelidir.

Anlamak için dinlemeli, ağlamak için dinlemeli, etkilenmek için dinlemeli, duygulanmak için dinlemeli…

Tüm bu amaçlar için Kur'an dinlemek ne güzel bir iştir!

Bunu becerebilenler ne büyük bir iş yapmışlardır! Allah hepimize bu amaçlarla Kur'an okumayı nasip etsin.

Kur'an, okuma bakımından terk edildiği gibi dinleme bakımından da terk edilmiş durumdadır.

Kâfirler onu terk ettiği gibi Müslümanlarda onu terk etmiş durumdadırlar. Maalesef Müslümanlar onu dinleyeceği yerde yerine müziği, çalgı aletlerini veya *'lehve'l-hadis'* diyebileceğimiz Allah'ın yasak kıldığı boş şeyleri dinleyebilmekteler.

Allah İmam Şafii'ye rahmet etsin! *'Sen kendini hak ile meşgul etmezsen, batıl seni işgal eder'* demekle ne de güzel buyurmuş!

Gerçektende biz kendimizi hak olan işlerle meşgul etmediğimizde batıl olan işler etrafımızı sarıyor ve bizi hak ile iştigal etmekten alıkoyuyor.

Kur'an dinlemezsek veya Kur'an'ın anlatıldığı vaazlara kulak vermezsek boş kalan kulağımızı elbette ki batıl şeyler dolduracaktır.

Burada şu gerçeğe de dikkat çekmeden geçemeyeceğim: İnsan 24 saat Kur'an dinleyemeyebilir. Zaten bu fiziksel olarak da mümkün değildir. Çünkü insan bazen çok dalgın olur, bazen yorgun, bazen de telaşeli… Bu gibi durumlarda hep Kur'an dinlemesi gerekmez. Aksi halde Kur'an ona bir bıkkınlık verebilir. Zaten Efendimiz'de *aleyhisselam* bıkkınlık verme korkusunu hissettiğimiz anda başka şeylere yönelmemizi bize tavsiye buyurmuştur. Böylesi anlarda Müslüman müzikten uzak ezgileri, şiirleri ve marşları dinleyebilir. Eskiden belki müziksiz ezgi bulmak zordu; ama Allah'a hamd olsun ki, bugün artık alternatif olarak müziksiz ezgiler yapılmakta ve Müslümanların büyük bir problemi halledilmeye çalışılmaktadır.

Müslüman bu hassas dengeyi iyi kurmalı ve ne zaman Allah'ın kitabını dinleyeceğini, ne zaman da müziksiz marşlara kulak vereceğini iyi tayin etmelidir.

Bununla birlikte bilmemiz gerekir ki Kur'an okurken hem dinlenecek hem de *'din'*leneceğiz.

Biz kendimizi hak olan işlerle meşgul etmediğimizde batıl olan işler etrafımızı sarıyor ve bizi hak ile iştigal etmekten alıkoyuyor.

Rabbimiz, Kur'an okunduğunda ona pür dikkat kesilmemizi ve rahmete nail olabilmemiz için onu dinlememizi emir buyurmuştur:

"Kur'an okunduğu zaman ona kulak verip dinleyin ve susun ki size merhamet edilsin." [3]

Kur'an'ın okunduğu mekânlarda gereksiz konuşmalar yapmamalı ve mümkün mertebede okunan Kur'an'ı dinlemeliyiz. Bir büyüğümüz konuşurken onun meclisinde lafa dalmak, konuşmak ve o ortamı bozacak tavırlar içerisine girmek nasıl ki edep dışı bir davranış ise, Allah konuşurken aynı tavırları sergilemek de aynı şekilde edep dışı bir davranıştır.

"Ey iman edenler! Seslerinizi, Peygamber'in sesinin üstüne çıkarmayın. Birbirinize bağırdığınız gibi, Peygamber'e yüksek sesle bağırmayın, yoksa siz farkına varmadan amelleriniz boşa gider." [4]

Rasûlullah'ın huzurunda ses yükseltmek ne kadar edep dışı ve tehlikeli bir iş ise, Allah'ın konuştuğu yerlerde seslerimizi yükseltmemizde aynı derecede edep dışı ve tehlikeli bir iştir.

3. 7/Araf, 204
4. 49/Hucurat, 2

Cuma hutbesinde bile hatibi sessizce dinlemeyi emreden bir din, hiç Allah ve Rasûlü'nün huzurunda konuşmaya müsaade eder mi?

Hutbe veren imamı güzelce dinlemek günahların bağışlanmasına vesile oluyorsa, Allah ve Rasûlü'nü edeplice dinlemek hiç günahların bağışlanmasına vesile olmaz olur mu?

Bize, herhangi bir insan konuştuğunda onun sözünü kesmemeyi emreden bir dinimiz var elhamdulillah. Bu din insanın bile sözüne değer veriyorsa Allah ve Rasûlü'nün sözlerinin dinlenmesine ne kadar önem veriyordur onu da varın siz düşünün.

Kur'an dinlemek sadece makamlı bir şekilde kıraat eden kişiyi dinlemek değildir. Bununla birlikte tartışma veya münazara ortamında *'Allah şöyle buyurur'* diyeni dinlemeyi de içerisine alır. Yani biri ile konuşurken Allah namına bir şey okumaya başlarsa onun sözünü kesmememiz ve sonuna kadar güzelce dinlememiz gerekmektedir. Bu da: *"Kur'an okunduğu zaman ona kulak verip dinleyin ve susun ki size merhamet edilsin."*[5] ayetinin kapsamına girmektedir.

Rabbimizden bu noktada bizlere şuur vermesini diliyorum.

3. Tedebbür[6] Bakımından Terk

Rabbimizin kitabı sadece okuma ve dinleme bakımından değil, ayetlerini derinden derine düşünme bakımından da terk edilmiş durumdadır. İnsanlar o mübarek kitabı okumadıkları gibi, manasını anlama noktasında da gereken ilgiyi göstermemektedirler. Oysa bu mübarek kitap sadece okunmak ve dinlenmek için gelmemiştir; aksine hem okunmak hem dinlenmek hem ayetleri üzerine düşünmek hem de amel edilmek için gelmiştir. Bunlar asla birbirinden ayrılmayan bir bütünün parçalarıdır.

Tedebbür; manalarını inceden inceye düşünerek, üzerinde kafa yorarak ve sanki Rabbi kendisine hitap ediyormuşçasına Kur'an'ı akletmek, düşünmek ve tefekkür etmektir.

'Tedebbür' kelimesi Türkçede *'makat'* anlamda kullanılan *'dübür'* kelimesinden türetilmiştir. Dübür her ne kadar Türkçede insanın arka avret mahalline kullanılsa da Arapçada *'Bir şeyin arkası'* anlamında istimal edilir. Bu şekliyle Kur'an'da da kullanılmıştır. Dolayısıyla *'tedebbür'* dediğimizde bir şeyin geri planını ve arka yüzünü araştırmak anlamı kastedilir. İşte Müslüman okuduğu ayetlerin geri planını, arka yüzünü ve hakikatini araştırmalıdır. Bunu yaptığında Allah'ın ayetlerini daha iyi anlamaya ve onları gereği gibi idrak etmeye hak kazanacaktır.

Efendimiz Kur'an'ı 'uygulama' ve 'amel etme' amacıyla okuyan müminleri övmüş; Kur'an'ı hayatına aktarmayanları ise 'münafık' olarak nitelendirerek onları yermiştir.

Müslüman, okuduğu ve ezberlediği Kur'an ayetlerini düşünmeli ve bunun için en değerli zamanlarını ayırmalıdır. Veya Kur'an'dan belirli bir pasajı okuyup onun üzerinde gerekli düşünmeyi yapmalıdır ki, bunun için belirli bir zaman kaydı yoktur. Bu düşünme, belirli kısa bir süre olabileceği gibi -duruma göre- günlerce de devam edebilir; önemli olan ayetlerin hakkını vererek tedebbür etmektir. İbni Abbas *radıyallahu anh* şöyle demiştir:

"Bakara ve Al-i İmran sûrelerini mânâlarını düşünerek tertil ile okumak bence bütün Kurân'ı bir çırpıda okumaktan daha iyidir."

Rabbimiz, kitabını düşünmeyen ve onun tertemiz ayetleri üzerinde kafa yormayanları eleştirmiş ve istifham/soru yoluyla Kur'an üzerinde düşünmeyenlerin aslında kalpleri kilitli olan insanlar olduğuna işaret etmiştir.

"Onlar, Kur'an (ayetlerini) hiç düşünmezler mi, yoksa kalpleri üzerinde kilitler mi var?"[7]

Bu ayetin ve Rasûlullah'ın şikâyetinin muhatabı olmamak için düşünmeli ve bu hususta ihmalkâr davranmamalıyız.

5. *7/Araf, 204*
6. *Tedebbür: İnceden inceye düşünüş.*
7. *47/Muhammed, 24*

4. Amel Bakımından Terk

Kur'an'ın asıl indiriliş amacı kendisi ile amel edilmesi olmasına rağmen -insanlar dinlemesini ve düşünmesini terk ettikleri gibi- onunla amel etmeyi de terk etmiş durumdadırlar.

Allah ve Rasûlü bir işe hükmedip *"Bu böyledir"* dediğinde aslında Müslüman için iş bitmiş, mesele kapanmıştır. Bunun üzerine artık ne bir söz söyler ne de bir söz söyletir. Tüm dünya bir araya gelse artık o mesele hakkında müslümanın kanaatini değiştiremez.

"Allah ve Rasûlü bir iş hakkında hüküm verdikleri zaman, hiçbir mümin erkek ve hiçbir mümin kadın için kendi işleri konusunda tercih hakları yoktur. Kim Allah'a ve Rasûlü'ne karşı gelirse, şüphesiz ki o apaçık bir şekilde sapmıştır." [8]

Allah *'şunu yapacaksın, bundan uzak duracaksın'* dediğinde Müslüman hemen o işe imtisal etmeye ve emrin içeriği ile amel etmeye koyulmalıdır. Aksi halde duyduğu halde duymazlıktan gelen ve kitapları ile amel etmeyi terk eden Yahudiler gibi olur.

Kur'an okumaya yönelmiş bir insanın ilk hedefi onun verdiği mesajlarla amel etmek olmalıdır. Bu amacın haricinde sırf ondan bilgi edinmek ve tartışmalarına onu alet etmek gibi bir amaçla okumak hem caiz değildir, hem de Allah'ın muradına terstir.

Efendimiz Kur'an'ı *'uygulama'* ve *'amel etme'* amacıyla okuyan müminleri övmüş; Kur'an'ı hayatına aktarmayanları ise *'münafık'* olarak nitelendirerek onları yermiştir. Buhari'nin rivayetinde Efendimiz şöyle buyurur:

"Kur'an okuyan ve onunla amel eden mümin portakal gibidir; kokusu hoş, tadı güzeldir. Kur'an okumayan ama onunla amel eden mümin hurma gibidir; kokusu yoktur, tadı ise güzeldir. Kur'an okuyan münâfık fesleğen gibidir; kokusu hoş fakat tadı acıdır. Kur'an okumayan münâfık Ebû Cehil karpuzu gibidir; kokusu yoktur ve tadı da acıdır." [9]

Rasûlullah'ın dizinin dibinde yetişen sahabe nesli Kur'an'ı amele dönük olarak okudular. Seyyid Kutub merhumunda dediği gibi[10], kültürlerini geliştirmek ve bilgi edinmek maksadıyla Kur'an okumadılar. Onlar Kur'an'ı tıpkı savaş alanında komutanından emir alan asker gibi okudular. Verilen emirleri sorgulamadılar; anında pratiğe döktüler.

Sahi, savaşın en şiddetli anında kendisine emir veren komutanın direktiflerini sorgulayan ve bu nedenle kendisinden istenilen talepleri geciktiren veya yapmayan askere ne denir? Onun bu yaptığı hiç makul müdür? Oysa iyi bir asker, komutanı kendisine *'Yat'* dediğinde yatan, *'Kalk'* dediğinde kalkan ve *'Vur'* dediğinde vuran askerdir. Bu emirleri sorgulamaya ve '*Neden yatacakmışım? Burası yatmaya elverişli mi? Niçin vuracakmışım?'* tarzında sorular sormaya başlayan asker hem savaşın kaybedilmesine hem de kendisinden nefret edilmesine sebep olabilir.

İşte sahabe tıpkı komutanının direktiflerini sorgulamayan ve kendisine verilen emirleri hemen yerine getiren asker gibi Kur'an okudu. Bu nedenle de Allah'ın övgüsüne mazhar oldular.

İşte iki binli yılların Müslümanı olan bizlerde Kur'an'dan istifade etmek istiyorsak tıpkı bu örnekteki gibi, Rabbimizin emirlerine sarılmalı ve O'nun direktiflerini sorgusuz-sualsiz tatbik etmeye koyulmalıyız. Bunu becerdiğimizde Allah'ın izni ile sahabe nesli gibi bir nesil olma-

---

8. 33/Ahzab, 36

9. Buhari, Fadailu'l Kur'an, 36.

10. Yoldaki İşaretler, s.18.

ya hak kazanacak ve bu yüz yılda Rabbini razı eden cennete namzet Kur'an hamilleri olacağız.

5. Şifa Dileme Bakımından Terk

Kur'an; okuma, anlama ve amel yönüyle terk edildiği gibi, kendisinden şifa istenmesi yönüyle de terk edilmiştir. İnsanlar hem maddi hem de manevi hastalıklarına ondan şifa bekleyecekleri yerde bunu bırakmışlar ve yerine bazı sihirbazlardan, kâhinlerden, cincilerden ve bakıcılardan medet ister hale gelmişlerdir.

Örnek sahabe nesli Kur'an'ı hem maddi hem de manevi hastalıklara şifa vesilesi olarak görüyordu.

Kur'an'ın; kalplerde bulunan küfür, şirk, nifak, riya, kibir, haset ve nefret gibi hastalıklara şifa olduğu aşikârdır. Rabbimiz şöyle buyurur:

"Ey insanlar! İşte size Rabbinizden bir öğüt, kalplerde olan (manevi hastalıklara) bir şifâ ve inananlar için yol gösterici bir rehber ve rahmet (olan Kur'an) geldi. De ki: 'Ancak Allah'ın lütuf ve rahmetiyle, yalnız bunlarla sevinsinler.' Bu, onların toplayıp durduklarından daha hayırlıdır." [11]

"Biz Kur'an'dan, müminler için şifa ve rahmet olacak şeyler indiriyoruz. Zalimlerin ise Kur'an, ancak zararını artırır." [12]

Kur'an'ın maddi ve bedensel rahatsızlıklara şifa olduğuna ise şu olayı zikredebiliriz:

Enes *radıyallahu anh* anlatır:

"Rasûlullah'ın ashabından bir grup, bir Arap köyüne uğradı. Köy halkından kendilerini ağırlamalarını talep ettiler, ancak köylüler bu teklifi reddetti. Bu esnada köyün liderini yılan sokmuştu. Ne yaptılarsa hiçbir şey fayda vermedi. İçlerinden birisi:

'Köyümüze gelen şu insanlara gidin. Belki onlardan birisinde fayda verecek bir şeyler vardır.' dedi. Bir grup hemen gitti ve köyde mola veren Sahabelere:

'Liderimizi yılan soktu ve ne yaptıysak fayda vermedi. Acaba sizden birisinde fayda verecek bir şeyler var mı?' dediler. Sahabelerden birisi:

'Evet, Vallahi ben tedavi edebilirim. Ancak siz, rica etmemize rağmen bizi misafir etmediniz. Bende karşılığında ücret almadan tedavi yapmam.' dedi. Nihayet bir sürü koyun üzerinde anlaştılar. Sahabe üflemeye ve Fatiha Suresini okumaya başladı. Adam bağdan çözülür gibi oldu ve sanki onu yatağa düşüren hiçbir şey olmamış gibi kalkıp yürüdü. Köylüler anlaştıkları ücreti ona verdiler. İçlerinden birisi 'paylaşalım' dedi. Ancak rukye ile tedavi yapan sahabe: 'Peygambere gidip durumu anlatarak bize ne emredeceğini görmedikçe bunu yapmayın' dedi. Rasûlullah'ın yanına vardılar ve olayı anlattılar. Rasûlullah sahabeye: 'Fatiha'nın şifa verici bir dua olduğunu nereden anladın?' dedi. Sonra: 'İsabet etmişiniz. Paylaşın. Sizinle beraber bana da pay ayırın' buyurdu ve güldü." [13]

Bizler hem maddi hem de manevi hastalıklarımıza Kur'an'dan şifa dilemeyi kesinlikle ihmal etmemeliyiz. Eğer bu işi Kur'an ile yapmazsak o zaman onun yerini İslam'ın batıl addettiği metodlarla doldurmak durumunda kalırız...

Bu ve daha birçok rivayet, Kur'an ayetlerinin hâlis niyetle okunduğu zaman Allah'ın dilemesi ile insana fayda verebileceğini açıkça ortaya koymaktadır. Kur'an'ın asıl amacı bu olmamakla birlikte, bundan da faydalanmanın her hangi bir sakıncası yoktur.

Bizler hem maddi hem de manevi hastalıklarımıza Kur'an'dan şifa dilemeyi kesinlikle ihmal etmemeliyiz. Eğer bu işi Kur'an ile yapmazsak o zaman onun yerini İslam'ın batıl addettiği metodlarla doldurmak durumunda kalırız ki, bu da bizi Allah'ın razı olmadığı bir akıbetle yüz yüze bırakır.

6. Hükmetme Bakımından Terk

'Müslümanım' diyen bir kulun hayatına Allah'tan başka bir hüküm koyucu ve kanun belirleyici karıştıramayacağı İslam'ın en temel konularından birisidir. Bir kul bu inancını ortaya

11. 10/Yunus, 57
12. 17/İsra, 82
13. Buhari, 2276.

koyduğu andan itibaren hiçbir surette Allah'ın kanunlarından başkasını kabul edemez. Eğer kabul ederse o zaman Müslüman olamaz. Bu söylediğimiz, Kur'an-ı Kerim'i akl-ı selim ile okuyan her insanın rahatlıkla görüp-bilebileceği bir gerçektir.

Yüce kitabımızın bir takım indiriliş nedenleri vardır. Bu nedenlerden biriside hiç şüphesiz; şahıslar, aileler, cemaatler ve devletler arasında vuku bulan ihtilaflar hakkında hüküm vermek ve o ihtilafları Allah'ın muradına göre çözüme kavuşturmaktır. Rabbimiz, Nisa Suresinde bu gayeyi şu şekilde açıklar:

"Allah'ın sana gösterdiği şekilde insanlar arasında hükmedesin diye sana Kitab'ı hak ile indirdik; (sakın ha) hainlerin savunucusu olma!" [14]

Rasûlullah'a onun hükümleri ile insanlar arasında hükmetmesi emredilmiştir:

"Aralarında, Allah'ın indirdiği ile hükmet, (sakın ha) onların arzularına uyma!.." [15]

Kur'an bir hidayet ve rahmet kitabı olduğu gibi, insan hayatına hükmeden bir anayasadır aynı zamanda. Onu sadece önceki kavimlerden söz eden bir hikâye kitabı gibi gören veya yalnızca ölülere okunan bir kitap olarak değerlendirenler kesinlikle büyük bir hata içerisindedirler. O, ibret almaları ve doğru yolu bulmaları için insanlara kıssa ve hikâyeler anlatır. Bu doğrudur; ama sadece bununla kalmaz, aynı zamanda hayatlarını düzenlemeleri ve anlaşmazlık anlarında müracaat etmeleri için onlara belirli kanunlar da koyar. İşte kitabımız böyle bir kitaptır. İnsan her ne zaman bu özellikleri birbirinden ayırır ve Kur'an'ı sadece bir yönü ile ele almaya kalkarsa dalaletin ve sapıklığın kapısını kendi eli ile aralamış olur.

Yüce Kitabımız, insanların aralarında vuku bulan meseleleri halletmek ve o meselelere dair hüküm koymak için indirildiği halde bu gün yeryüzünde hüküm süren hiçbir devlet onunla hükmetmemektedir.

İşte kitabımızın terk edildiği yönlerden biriside budur. Şu anda yeryüzünde yaşayan insanlar ve o insanlara hükmeden yönetimler onu okuyup amel etmeyi terk ettikleri gibi onunla hükmetmeyi de terk etmiş durumdadırlar. Ayrıca sadece onunla hükmetmemekle kalmamış, yerine bir de yerden bitme beşer mahsulü kanunlar vazederek ikinci kez haddi aşmışlardır. Unutmamamız gerekir ki, Allah'ın hükmü ile hükmetmemek bir suç; onun yerine başka bir kanun ile hükmetmek ikinci bir suçtur. Maalesef bu insanlar her iki suçu da birden işlemektedirler.

Rabbimiz, bu suçu işleyenleri Kur'an'ında çok ağır bir dille eleştirmiş ve onlara bir insan için kullanılabilecek en korkunç vasıfları vermiştir:

"Her kim Allah'ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar kâfirlerin ta kendileridir." [16]

"Her kim Allah'ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar zalimlerin ta kendileridir." [17]

"Her kim Allah'ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar fasıkların ta kendileridir." [18]

Bugün genel olarak düşündüğümüzde insanlar arasında Allah'ın hükümleri ile hükmediliyor mu?

Adam öldürene, hırsızlık yapana, zina edene… Allah'ın cezaları tatbik ediliyor mu?

Küçücük çocuklara tecavüz edip onları hunharca katleden canilere Allah'ın hükmü uygulanıyor mu?

---

14. 4/Nisa, 105

15. 5/Maide, 49

16. 5/Maide, 44

17. 5/Maide, 45

18. 5/Maide, 47

Maalesef insanların hem dünya hem de ahiret hayatları için en uygun ve en adil hükümleri ihtiva eden kitabımız, birçok konuda olduğu gibi hüküm bakımından da terk edilmiş durumda.

Onu hüküm bakımından terk edenlere, Allah huzurunda Rasûlullah'ın kendilerinden davacı olacağını tekrar hatırlatıyor ve kendilerini bu yanlıştan vazgeçmeye davet ediyoruz. Davacısı Rasûlullah olanın akıbeti hiç hayır olur mu?

7. Muhakeme (Kendisinden Hüküm İsteme) Bakımından Terk

Muhakeme; anlaşmazlık anında bir kanunun hükümleri önünde mahkemeleşmek, meselenin halli için ondan hüküm talep etmek, demektir. Bu mahkemeleşme eylemi Allah'ın kitabına göre de yapılabilir, başka kitapların kanunlarına göre de… Eğer Allah'ın kitabına göre olursa kişinin imanına; başka kitapların kanunlarına göre olursa kişinin küfrüne delil olur. Bir mümin ne pahasına olursa olsun asla Allah'ın kitabını bırakıp başka kanunlardan hüküm isteyemez. Bugün Rabbimizin takdir ettiği miras paylaşımını terk edip biraz daha fazla para alabilme adına başka başka kapıları çalan insanlar Kur'an'ın tabiri ile 'iman ettiğini zanneden' insanlardır. Böyleleri kendilerinin mümin olduğunu zannetse, abdest alıp-namaz kılsa bile hakikatte tağuta kulluk etmiş ve imanlarını üç kuruşluk dünya menfaati için satmış insanlardır. Rabbimiz şöyle buyurur:

"(Ey Muhammed!) Sana ve senden önce indirilen kitaplara iman ettiklerini iddia edenleri görmüyor musun? Tağutu inkâr etmeleri kendilerine emrolunduğu hâlde, onun önünde muhakeme olmak istiyorlar. Şeytan da onları derin bir sapıklığa düşürmek istiyor." [19]

Böyleleri namazda, oruçta, hacda ve menfaatlerine dokunmayan diğer ahkâmda söz hakkını Allah'a verirler, ama iş menfaatlerine dokunduğunda Rabbleri olan ve her daim huzurunda boyun eğdikleri Allah'ı bir anda unutarak başka başka kapılara giderler. Bunlar her ne kadar kendilerini Müslüman olarak adlandırsa da hakikatte İslam'a boyun eğmiş kimseler değillerdir. Çünkü İslam tam bir teslimiyettir. Namazda olduğu gibi, mirasta da Allah'ın kanunlarına boyun eğebilmektir. Oruçta olduğu gibi diğer meselelerde de Allah'ın yasalarına uyabilmektir. Bir meselede İslam'ın hükmüne, başka meselelerde de başkalarının hükmüne itaat etmenin İslam'da tek bir adı vardır; o da şirktir. Allah hepimizi bu musibetten muhafaza etsin.

İşte Yüce kitabımızın terk edildiği yerlerden birisi de burasıdır.

Bizler ne pahasına olursa olsun bu mükemmel kitabın adil hükümlerini, dün dediği ile bu gün söylediği birbirini tutmayan zavallı insanların koyduğu aciz kanunlarla değiştirmemeliyiz.

Ahirette Muhammed'in *sallallahu aleyhi ve sellem* senden davacı olmasını istemiyor ve *"Rabbim! Benim kavmim şu Kur'an'ı terk etti"* diyerek seni Allah'a şikâyet etmesinden korkuyorsan o zaman zikrettiğimiz bu hususlara dikkat et. Allah'ın kitabı ile olan alakanı yeniden gözden geçir. Onu oku, anla, tefekkür et. Onunla amel etmek için çaba harca. İnsanlara onu duyur, onun haberlerini takip et. Gazete ve dergilere gösterdiğin itinanın çok daha fazlasını bu kitaba göster. Onunla hem dem ol.

Eğer sen böyle yaparsan cennet karşılığında Rabbinle yapmış olduğun ticaret kâr getirecek ve asla seni zarar ettirmeyecektir.

"Şüphesiz, Allah'ın kitabını okuyanlar, namazı kılanlar ve kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden, gizlice ve açıktan Allah yolunda harcayanlar, asla zarar etmeyecek bir ticaret umabilirler." [20]

Allah ile yaptığın ticaretin kâr elde etmesini istiyorsan haydi O'nun kitabını okumaya!

19. 5/Nisa, 60

20. 35/Fatır, 29

ebuensar@tevhiddergisi.com

Tüm Rasûllerin Ortak Daveti Ebu Hanzala

Kitap: Tüm Rasûllerin Ortak Daveti
Yazarı: Ebu Hanzala
Yayınevi: Furkan Basım ve Yayınevi

Hamd ancak alemlerin Rabbi olan Allah'a *subhanehu ve teâlâ* mahsustur. Ancak O'na ibadet eder. Ancak O'ndan yardım dileriz. Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Ve yine şehadet ederim ki Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem* O'nun kulu ve Rasûlü'dür.

"Ey iman edenler Allah'tan O'na yaraşır şekilde korkun ve ancak Müslümanlar olarak can verin." [1]

Bu ay da yeni bir kitap tanıtma imkanı veren Allah'a hamd olsun. Bu ay tanıtacağımız eser Ebu Hanzala Hoca'mızın *'Tüm Rasûllerin Ortak Daveti',* adlı eseri olacaktır. Kitabın başlığından anlaşıldığı gibi kitap, tüm Rasûllerin ortak daveti olan *'La ilahe illallah'*ı konu edinmiştir. Çünkü La ilahe illallah kavramı asrımızın en çok tahrif edilen kavramıdır. Halbuki İslam'da her amelin bir kabul şartı bir de onu bozan unsurları vardır. Nasıl abdest, rükû, secde vs. namazın kabul şartı ise bunların terki de namazı bozar. Bu, İslam'daki bütün ameller için geçerlidir. Ama La ilahe illallah kavramı o kadar tahrif edilmiştir ki bu ameli bozan şartlar nelerdir, kabul şartı nedir, bunun üzerinde hiç durulmamıştır. Oysa bu kelime hem imanın hem de İslam'ın birinci şartıdır. Bu kelime tüm Rasûllerin ortak davetidir. İnsanları kafir ve Müslüman diye ayıran, onların ahirette varacakları sonu belirleyen de yine bu kelimedir. Yine baba ile oğulu karşı karşıya getiren, Nuh'u *aleyhisselam* kurtuluş gemisine bindirip, oğlunu azgın dalgalara mahkum eden de bu kelimedir.

Lut'u *aleyhisselam* kurtulanlardan kılıp, karısının başına gökten musibet indiren, İbrahim'i *aleyhisselam* babasına ve kavmine: *"...Siz de babalarınız da sapıklardansınız"* dedirten de bu kelimedir. İsrailoğullarını zamanın tağutundan kurtaran bu kelimenin üzerine sabretmeleriyken, kırk yıl çöllerde dolaştıran da bu kelimeye olan ihanetleridir.

Yani kısacası hiç bir Peygamber yoktur ki insanlığı bu kelimeye çağırmış olmasın, *"Senden önce hiçbir Rasûl göndermedik ki ona: 'Benden başka ilah yoktur. Şu halde bana kulluk edin' diye vahyetmiş olmayalım."* [2]

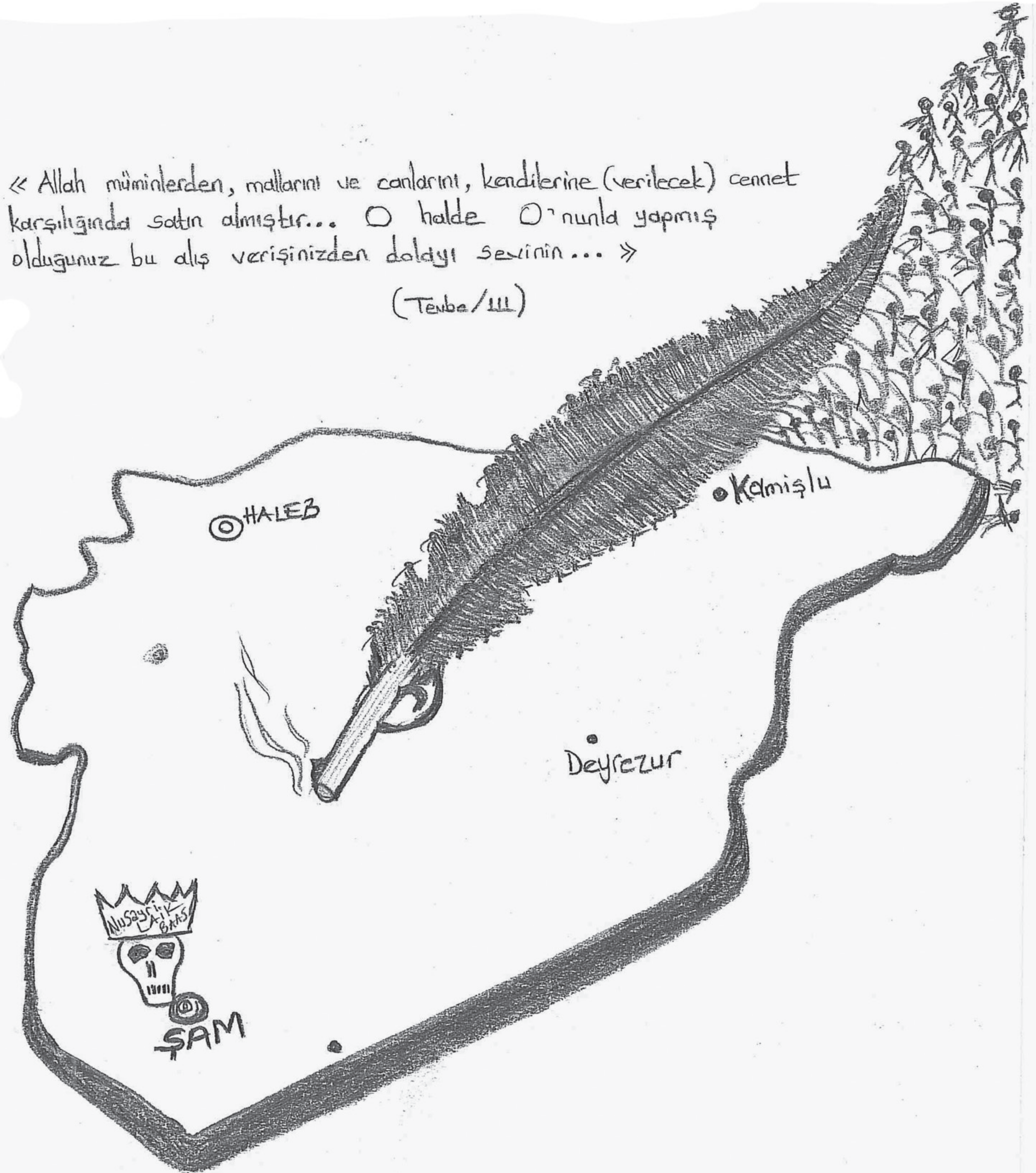
Düşünün ki bütün Peygamberler bu kelime için gönderilmiş, bütün insanlık bu kelime için yaratılmıştır. Ancak toplumumuz bu kelimenin şartlarını dahi bilmemektedir. Şartları yerine getirilmeyen bir amel nasıl geçerli olur siz düşünün.

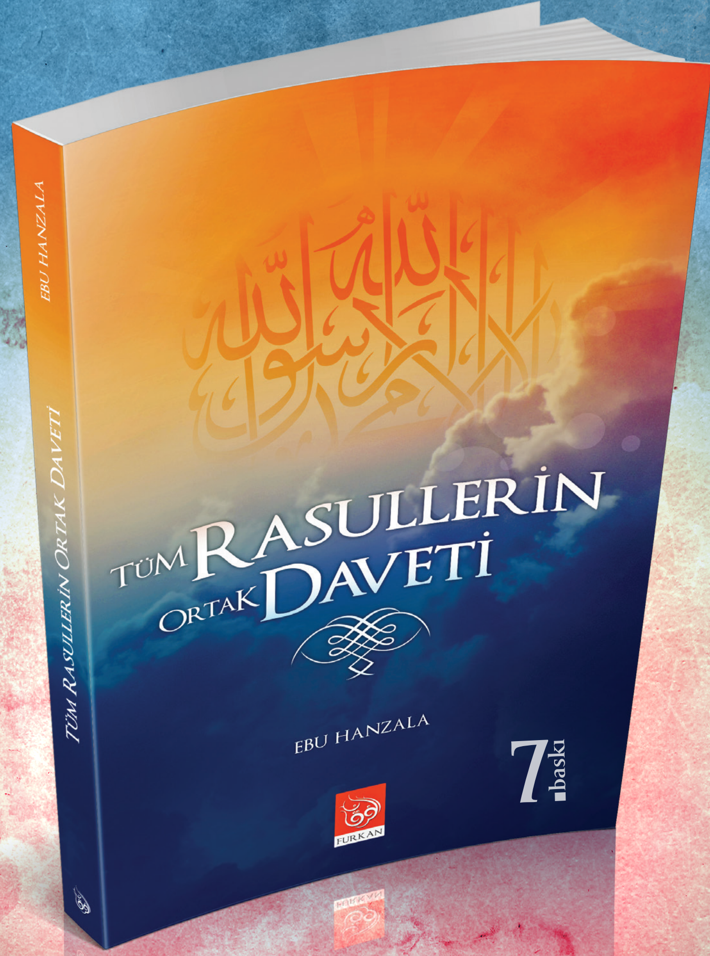
Onun için her davetçiye düşen, bu kelimenin manasını ve şartlarını Kur'an'ın menhecine uygun olarak anlatmaktır. Ki bu kelimeye sadık olanlar ile ona karşı olanlar belli olsun.

İşte bu eserde Kelime-i Tevhid'in anlam ve şartları güncelleştirilerek anlatılmıştır.

Rabbimden önce beni, sonra tüm Müslümanları bu kelimeyi bozan şartlardan uzak tutup; kabul şartlarını hakkıyla yerine getirenlerden eylemesini diliyorum.

1. 3/Al-i İmran, 103
2. 21/Enbiya, 25

« Allah müminlerden, mallarını ve canlarını, kendilerine (verilecek) cennet karşılığında satın almıştır... O halde O'nunla yapmış olduğunuz bu alış verişinizden dolayı sevinin... »
(Tevbe/111)
HALEB
Kamişlu
Deyrezur
Nusayri
LAİK
BAAS
ŞAM
Muhammed
2013

Çağın
Fikir Karmaşasına,
Vahyin Rehberliğinde
ÇÖZÜM

Gözden Geçirilmiş
7. Baskı